

በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ስነፅሁፍ ክፍል
በ2ኛ አመት ተማሪዎች በግልጽ በቡድን
የሚፃፉ በሳል ድርሰቶች ንፅፅራዊ
ግምገማ ጥናት

በአዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ ለድንረ ምረቃ
ትምህርት ቤት የቀረበ ጥናት

በቋንቋዎች ጥናት ተቋም
አማርኛን በማስተማር ዘዴ ለማስተርስ
ዲግሪ ማሟያ የቀረበ ጥናት

በ
ማረው ዓለሙ

አዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ
ሰኔ፣ 1987 ዓ.ም

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
ድገረ ምረቃ ትምህርት ቤት

በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ስነፅሁፍ ክፍል
በጊኛ አመት ተማሪዎች በግልጽ በቡድን
የሚፃፉ በሳል ድርሰቶች ንፅፅራዊ
ግምገማ ጥናት

በ
ማረው ዓለሙ
ቋንቋዎች ጥናት ተቋም

የፈታኞች ማረጋገጫ:-

ጌደሰ ሚካኤል ገበየሁ (F/C)
አማካሪ

ሥነ ምግባር ሚኒስቴር
ፈታኝ

ዶ/ር ለገሰ ገበየሁ
ፈታኝ

ግራምስ/ክ/ሊ

ፈታኝ

ምስጋና

(Acknowledgement)

ከመነሻ እስከመድረሻ የጥናቱን ትክክለኛ አቅጣጫ በማመላከት ከፍተኛ ዕርዳታ ላደረጉልኝ አማካሪዬ ለዶክተር ኃይለሚካኤል አበራ ልባዊ ምስጋና አቀርባለሁ። ለማማከር ብልሀታቸውና ለመልካም ትህትናቸው የተለየ አክብሮትና አድናቆት አለኝ።

እንዲሁም አቶ ደረጀ ገብሬ ተማሪዎችን በማለማመድ፣ ድርሰት በማጻፍና በማረም፣ አቶ በዛ ተስፋው፣ አቶ ዓለም እሸቱና አቶ ጌታቸው እንዳላማው ድርሰት በማረም፣ አቶ በድሉ ዋቅጂራ የጥናቱን ረቂቅ በማስተካከል፣ አቶ ያለው እንዳወቀ የእስታትስቲክስ ስሌቱን በመሥራት፣ የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል የ2ኛ ዓመት ተማሪዎች (በ1987 ዓ.ም) የጥናቱን ድርሰቶች በመጻፍ፣ ለመጠይቅና ለቃለ-መጠይቅ መልስ በመስጠት ላደረጉልኝ ቀና ትብብር ምስጋናዬ ከፍ ያለ ነው።

በመጨረሻም ወ/ት ፍቅርተ ቴሉ የጥናቱን ዕሉፍ ያለምንም ስህተት በኮምፒዩተር በማተም በተፈለገው ጊዜ ስላደረሰኝልኝ ከልብ አመሰግናታለሁ።

አህፅሮተ-ጥናት

(Abstract)

የዚህ ጥናት አላማ በግልጽ በቡድን የሚጻፉ በሳል ድርሰቶችን በንጽጽራዊ ግምገማ በመመርመር፣ ለድርሰት ትምህርት ከሚኖራቸው አዎንታዊ አስተዋጽኦ አንጻር የተሻለውን ማሳየት ነው። ጥናቱ መሠረት ያደረገው በኮሌጅ ደረጃ የሚሰጠውን በሳል ድርሰት ሲሆን፣ ተጠኝዎቹም በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል፣ በ1987 ዓ.ም ኮርሱን ለመማር የተመዘገቡና በአማርኛ ቋንቋ አፋቸውን የፈቱ ተማሪዎች ናቸው። በሥርዓታዊ ናሙና የተመረጡት 20 ተማሪዎች በተናጠልና በተመሳሳይ ርዕስ ላይ የጻፉትን ድርሰት መሠረት በማድረግ፣ በቅይጥ ችሎታ 15ቱ በ5 ቡድን፣ 5ቱ በግል ተደራጅተዋል። ተጠኝዎቹ በግልጽ በቡድን እየጻፉ ከተለማመዱ በኋላ፣ በሁለቱ ሴሚስተር ሁለት ሁለት፣ በአጠቃላይ አራት አራት ድርሰት ጽፈው፣ 40 ድርሰቶች ለጥናቱ ተሰብስበዋል።

በግልጽ በቡድን ተደራጅተው ድርሰት ከመጻፋቸው በፊት፣ የተጠኝዎች ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር፣ የመማር ምርጫ (learning preference) በውድድር ላይ አመዘኗል። በሦስቱ ምርጫዎች መካከል ያለው ልዩነትም በአስታትስቲክስ አስተማማኝ ($P < 0.05$) መሆኑንና ለልዩነቱም ምክንያቱ የውድድር ምርጫቸው አመዘኖ መገኘት እንደሆነ የተገኘው ውጤት አመላክቷል።

በግልጽ በቡድን ድርሰቶች ውስጥ 18 ዓይነት የጋራ ሰዎቻዊ ስህተቶች ተመዝግበዋል። በነዚህም መስፈርትነት በሁለቱ ድርሰቶች መካከል ንጽጽር ተደርጓል። የተገኘው ልዩነትም በአስታትስቲክስ አስተማማኝ ከመሆኑም በላይ የግል ድርሰቶች የስህተት ብዛት፣ ከቡድን ድርሰቶች ይበልጣል። በተጨማሪም የትክክለኛነት ተዛማጅነትና መቶኛ ውጤቶቻቸውን መሠረት በማድረግ፣ በሁለቱ ድርሰቶች መካከል የተደረገው ንጽጽር፣ የቡድን ድርሰቶች ከግል ድርሰቶች የተሻሉ መሆናቸውንና ይህም በአስታትስቲክስ አስተማማኝ እንደሆነ አረጋግጧል።

በድርሰት-አቀፍ ግምገማ (Holistic Assessment) ውጤቶቻቸው መነሻነት፣ በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል የተደረገው ንጽጽር፣ የቡድን ድርሰቶች ከግል ድርሰቶች የተሻሉ መሆናቸውንና ልዩነታቸውም በእስታትስቲክስ አስተማማኝ እንደሆነ አሳይቷል። በመጨረሻም የሰዎሰውና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶችን ተዛምዶ (Interface) በተመለከተ በተሰራው የእስታትስቲክስ ስሌት፣ በግልም ሆነ በቡድን ድርሰት የፃፉት ተማሪዎች፣ ከድርሰት አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዎሰው ችሎታቸው የተሻሉ ሆነው ተገኝተዋል።

በዚህም መሠረት በጥናቱ የተደረሰበት መደምደሚያ፣ በግል ከሚጻፉ ድርሰቶች ይልቅ፣ በቡድን የሚጻፉት የተሻሉ መሆናቸውን፣ በጥሩ ድርሰትና በቡድን ሥራ መካከል (በአንጻራዊነት) ቀጥተኛ ግንኙነት መኖሩንና የቡድን ሥራ ለድርሰት ትምህርት አዎንታዊ አስተዋጽኦ ያለው መሆኑን የሚያመለክት ነው።

ስለዚህም በማንኛውም ደረጃ የቋንቋ መምህራንን የሚያሰለጥኑ ተቋማት፣ ተማሪዎች በቡድን የመሥራትን ልማድ ባህላቸው እንዲያደርጉ፣ በእውቀትና በጥናት ላይ የተመሠረተ ጥረት ቢያደርጉ ይመረጣል።

ምስጋና(Acknowledgement)----- i

አሀፅሮተ-ጥናት (Abstract)----- ii

የሰንጠረዥ ማውጫ----- viii

ምዕራፍ አንድ:- መግቢያ----- 1

 1.1 የጥናቱ ዳራ----- 1

 1.2 የጥናቱ አላማ----- 3

 1.3 የጥናቱ አስፈላጊነት----- 4

 1.4 የጥናቱ ወሰን----- 4

 1.5 የሙያነክ ቃላት /ሐረጎች ትርጓሜ----- 5

 1.6 ምህፃረ ቃላትና ምልክቶች----- 7

ምዕራፍ ሁለት:- ክለሳ ድርሳን----- 9

 2.1 የቡድን ሥራ ምንነት----- 9

 2.2 የቡድን ሥራ ጠቃሚነት----- 12

 2.2.1 የቡድን ሥራ ጠንካራ ጎኖች----- 16

 2.2.2 የቡድን ሥራ ደካማ ጎኖች----- 19

 2.2.3 የቡድን ሥራን በተመለከተ የሚነሱ ችግሮች----- 21

 2.2.4 የቡድን ሥራ በኢትዮጵያ ----- 25

 2.3 ድርሰትን በቡድን የማፍ አስፈላጊነት----- 27

 2.4 የቡድን አደረጃጀት----- 36

 2.4.1 ችሎታ----- 36

 2.4.2 ባታ----- 40

2.4.3	የቡድን አባላትን ቁጥር መወሰን-----	41
2.4.4	የቡድን መሪ-----	42
2.5	የድርሰት ማረጋገጫ ዘዴዎች-----	44
2.5.1	ስህተት ቆጣሪ ዘዴ-----	48
2.5.2	ተንታኝ ዘዴ-----	50
2.5.3	ድርሰት-አቀፍ ዘዴ-----	51
ምዕራፍ ሶስት:- የአጠናን ዘዴ-----		56
3.1	ተጠኝዎች-----	56
3.2	የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች-----	58
3.2.1	መጠይቅ-----	58
3.2.2	ቃለ-መጠይቅ-----	60
3.2.3	ድርሰቶች-----	61
3.3	የመረጃ አተናተን ዘዴ-----	65
3.3.1	የመጠይቅ መረጃዎች አተናተን-----	65
3.3.2	የድርሰት መረጃዎች አተናተን-----	66
ምዕራፍ አራት:- የጥናቱ ውጤት ትንተናና ማብራሪያ-----		69
4.1	የጥናቱ ውጤት ትንተና-----	69
4.1.1	የመጠይቁ ውጤት ትንተና-----	69
4.1.2	የድርሰት መረጃዎች ውጤት ትንተና-----	72
4.1.2.1	የሰዎሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤት-----	72
4.1.2.2	የትክክለኛነት ተዛማጅነት (Accuracy Ratio) ግምገማ ውጤት ትንተና-----	76
4.1.2.3	የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤት ትንተና-----	80

4.1.2.4 የሰዋሰው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ

ተዛምዶ ውጤት ትንተና (The Interface
of Syntactic and Holistic Assessments)-----82

4.2 የውጤት ማብራሪያ----- 88

ምዕራፍ አምስት፡- ማጠቃለያ፣ መደምደሚያና አስተያየት----- 95

5.1 ማጠቃለያ----- 95

5.2 መደምደሚያ----- 100

5.3 አስተያየት----- 102

ዋቢዎች----- 106

አባሪዎች

ሀ. በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ስነፅሁፍ ክፍል በ1987 ዓ.ም በሁለተኛ

ዓመት ተማሪዎች የሚሞላ መጠይቅ----- 111

ሀ-1 የመጠይቁ አስተማማኝነት ስሌት----- 115

ሀ-2 የተማሪዎች ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር የመማር
ምርጫ ልዩነት ስሌት (በRepeated Measures of ANOVA)----- 116

ሀ.2.1 ስሌት (Calculation)----- 117

ሀ.2.2 ማጠቃለያ (Summary Table for Repeated Measures of
ANOVA)----- 117

ሀ-3 የተማሪዎች ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር የመማር
ምርጫ ልዩነት ስሌት (በ<t-dependent test)----- 113

U.4	በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል ለ2ኛ ዓመት ተማሪዎች የቀረበ ቃለ-መጠይቅ-----	119
U.5	የቃለ መጠይቁ ማጠቃለያ-----	120
A.	በግል የተጻፉ ድርሰቶች ፎቶ ኮፒ-----	123
A.1	በቡድን የተጻፉ ድርሰቶች ፎቶ ኮፒ-----	129
A.2	በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል የሰዎሰው ስህተቶች ብዛት ልዩነት ስሌት-----	137
A.3	የትክክለኛነት ተዛማጅነት (Accuracy Ratio) መቶኛ ውጤቶች ስሌት-----	139
A.4	በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል የትክክለኛነት ተዛማጅነት ውጤቶች ልዩነት ስሌት-----	139
A.5	የሰዎሰው ስህተቶችና የቃላት ተዛማጅነት (Ratio) መቶኛ ውጤቶች ስሌት-----	140
A.6	በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል የሰዎሰው ስህተቶችና የቃላት ተዛማጅነት መቶኛ ውጤቶች ልዩነት ስሌት-----	140
መ.	የድርሰት አቀፍ ግምገማ ውጤቶች-----	141
መ.1	የግል ድርሰቶች አራሚ-ዘለል አስተማማኝነት ስሌት (Inter-Rater Reliability of Essay Scores)-----	142
መ.2	የቡድን ድርሰቶች አራሚ ዘለል አስተማማኝነት ስሌት-----	143
መ.3	የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ልዩነት ስሌት-----	144
መ.4	የግል ድርሰቶች የሰዎሰው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ውጤቶች ተዛምዶ ስሌት (The Interface of Syntactic and Holistic Assesments)-----	145
መ.5	የቡድን ድርሰቶች የሰዎሰው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ውጤቶች ተዛምዶ ስሌት-----	145

ሠንጠረዥ 70

1. የተማሪዎች ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር የመማር ምርጫ ልዩነት በ Repeated Measures of ANOVA ማጠቃለያ ሠንጠረዥ----- 70

2. የተጠኝ ተማሪዎች ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር የመማር ምርጫ ልዩነት ንጽጽር ማጠቃለያ ሠንጠረዥ----- 71

3. የሰዎስዎዊ ሥህተቶች ዓይነትና ሥርጭት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ----- 73

3.1 በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል የሰዎስዎ ስህተቶች የብዛት ልዩነት ስሌት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ----- 75

3.2 የትክክለኛነት ተዛማጅነት (Accuracy Ratio) ውጤቶች ማጠቃለያ ሠንጠረዥ----- 76

3.3 የትክክለኛነት ተዛማጅነት ውጤቶች ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ----- 77

3.4 የሥህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት መቶኛ ውጤቶች ማጠቃለያ ሠንጠረዥ----- 78

3.5	የስህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት መቶኛ ውጤቶች ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	79
4.	የድርሰት- አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	80
4.1	የድርሰት- አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	81
4.2	የግል ድርሰቶች የሰዋስው-አቀፍና የድርሰት- ቀፍ ግምገማ ተዛምዶ ውጤት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	84
4.3	የግል ድርሰቶች የሰዋስው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ተዛምዶ ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	84
4.4	የቡድን ድርሰቶች የሰዋስው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ተዛምዶ ውጤት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	86
4.5	የቡድን ድርሰቶች የሰዋስው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተዛምዶ ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	87

ምዕራፍ አንድ

መግቢያ

በዚህ ክፍል የጥናቱ ዳራ፣ የጥናቱ አላማ፣ የጥናቱ አስፈላጊነት፣ የጥናቱ ወሰን፣ የቃላትና የምህጻረ ቃላት አጠቃቀም በቅደም ተከተል ይቀርባሉ።

1.1 የጥናቱ ዳራ (Background of the Study)

በኢትዮጵያ የአማርኛ ቋንቋ ድርሰት ትምህርት ትኩረት እንዳገኘው በቅርብ ጊዜ የተካሄዱ ጥናቶች ጠቁመዋል። አምሳሉና ደምሴ (1982 ዓ.ም)፣ አለማየሁ (1986 ዓ.ም)፣ እና ክፍሌ (1986 ዓ.ም) የአማርኛ ቋንቋን የድርሰት ትምህርት (በ2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች) በጥናቶቻቸው ተመልክተዋል። ምንም እንኳን የአጥኚዎቹ ትኩረት በአብዛኛው በሰዎስው/ በአገባብ ላይ ቢሆንም፣ የተማሪዎች ድርሰት በስህተት የተሞላ ለመሆኑ ሁሉም የጋራ ስምምነት አላቸው።

ይህም ችግር ከትምህርቱ አሰጣጥ ወይም መምህራኑ ከሚከተሉት የማስተማር ስልት የመነጨ ሊሆን ይችላል። ኃይለሚካኤል (1993:41) እንደሚያስረዱት፣ የኢትዮጵያ የመማር ማስተማር ልማድ በመምህሩ የበላይነት ብቻ የሚመራና ቃላዊ መሠረት ያለው ነው። የተማሪዎች ተግባራዊ ተሳትፎ የተገታበት፣ መምህሩ ስለርዕሰ ትምህርቱ ተናግሮ የሚያበቃበት ልማድ ነው። ከዚህም በተጨማሪ የድርሰት ማስተማሪያ መጻሕፍት በዘመናዊ መልክ በብቃት አለመዘጋጀትና በአንድ ክፍል ውስጥ የሚማሩት ተማሪዎች ቁጥር ከፍተኛነት ለድርሰት ትምህርት ትኩረት ማነስ ምክንያት ሊሆኑ ይችላሉ።

በመሆኑም ድርሰትን በቡድን እያጻፉ በማስተማር ለችግሩ መፍትሔ ማግኘት ይቻል ይሆን ? የሚል ጥያቄ ለማንሳት አስገድዷል። የጥያቄውም መሠረት የቡድን ሥራን እንደአንድ አማራጭ ተግባራዊ በማድረግ ለመገምገም እንጂ፣ የቡድን ሥራን ብቸኛ አማራጭ አድርጎ

የተነሳ አይደለም። ከኢትዮጵያ ውጭ የተጻፉ ድርሰትና የምርምር ውጤቶች (ለምሳሌ ዶክተር 1991፣ ራይምስ 1983፣ ሂል 1984፣ ጆኮቭስ 1988፣ ሎንግ 1985፣ ሐርመር 1991፣ ብሩሬ 1973፣ ብራምፊት 1990) ከላይ ለተነሳው ጥያቄ አዎንታዊ መልስ አላቸው።

በኢትዮጵያ ግን በተለይም የአማርኛ ቋንቋ ድርሰትን በማስተማር ረገድ የቡድን ሥራ ተግባራዊነት የተገመገመበት አጋጣሚ አስካሁን አልታዩም። ይህም ድርሰትን በግልጽ በቡድን በማጻፍ ንጽጽራዊ የግምገማ ጥናት ለማካሄድ መነሻ ምክንያት ሆኗል። ጥናቱ መሠረት ያደረገው በኩሌጅ ደረጃ የሚሰጠውን የአማርኛ ቋንቋ ድርሰት ነው። ይህም የተመረጠበት ምክንያት ከሮሱን የሚከታተሉት ተማሪዎች በአብዛኛው በ2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ለሚሰጠው የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት በመምህርነት የሚሠለጥኑ በመሆናቸው፣ ለወደፊቱ የሥልጠና ሥራ የተሻለ ግንዛቤ ለመስጠት በማሰብ ነው። በሌላ በኩል ደግሞ የአማርኛ ቋንቋ ድርሰት ራሱን የቻለ አላማ ተነድፎለት በትምህርትነት የቀረበው በኩሌጅ ደረጃ ስለሆነ፣ ለጥናቱ የሚያስፈልጉትን መረጃዎች በተፈለገው መልክ ለማግኘትም ሲባል ነው። በዚህም መሠረት በጥናቱ ከዚህ ቀጥሎ ያሉትን ጥያቄዎች ለመመለስ ይሞክራል፡-

1. ድርሰት ከመማር ማስተማር አንጻር የቡድን ሥራ አዎንታዊ ወይም አሉታዊ ተፅዕኖ ምንድን ነው?
2. በጥሩ ድርሰትና በቡድን ሥራ መካከል ያለው ግንኙነት ምንድን ነው?
3. ድርሰትን በቡድን በማጻፍ ስህተትን (የሰዎስውና የድርሰት አወቃቀር) መቀነስ ይቻላል?
4. በቡድንና በግል የሚጻፉ ድርሰቶች በሰዎስውና በድርሰት አቀፍ ደረጃ ሲገመገሙ ያላቸው አንድነትና ልዩነት ምንድን ነው?
5. የድርሰቶች ሰዎስው አቀፍና ድርሰት አቀፍ ግምገማ ውጤት ምን ያህል ይጣጣማል?

6. ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር ጥረት ከመማር አንጻር የተጠኝ ተማሪዎች ምርጫ በየትኛው ላይ ያመዘናል?

1.2 የጥናቱ ዓላማ (Objective of the study)

ይህ ጥናት በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል በ2ኛ ዓመት ተማሪዎች በቡድንና በግል የሚጻፉ በሳል ድርሰቶችን በማነጻጸር ለድርሰት ትምህርት ከሚኖራቸው አዎንታዊ አስተዋጽኦ አንጻር፣ የተሻለውን ለማሳየት ከግብ እንዲያደርሳቸው የሚጠበቁት አላማዎች ቀጥሎ ያሉት ናቸው፡-

1. የቡድን ሥራ ድርሰትን ከመማር ማስተማር አንጻር ያለውን አስተዋጽኦ መመርመር፣
2. በጥሩ ድርሰትና በቡድን ሥራ መካከል ቀጥተኛ ግንኙነት መኖር አለመኖሩን ማረጋገጥ፣
3. በግልና በቡድን የሚጻፉ ድርሰቶች ሲነጻጸሩ የሚያሳዩት ልዩነት ካለ መመርመር፣
4. የግልና የቡድን ድርሰቶች በሰዎሰውና በድርሰት አቀፍ ግምገማ ያላቸውን ተደጋጋፊነት ማሳየት፣
5. ድርሰትን በቡድን ማጻፍ ስህተት (የሰዎሰውና የድርሰት አወቃቀር) መቀነስ አለመቀነሱን ማረጋገጥ፣

1.3 የጥናቱ አስፈላጊነት (Importance of the study)

የተማሪዎችን ድርሰት ማጥናት የማስተማሪያ ስልትን ለማሻሻልና የማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለመገምገምና በአዲስ መልክ ለማዘጋጀት፣ የተማሪዎችን ድርሰትን የማማር ብልህነት ለመገንዘብና በአጠቃላይም የመማር ማስተማሩን ሂደት ቀላል ለማድረግ ጠቃሚነት አለው። ይህም ጥናት ቀጥሎ ያሉትን ጠቀሜታዎች በማስገኘት ረገድ አስፈላጊ ሊሆን ይችላል።

1. የድርሰት መምህራን የቆየ የማስተማር ስልታቸውን እንዲገመገሙ በማገዝ፤
2. ተማሪዎች ድርሰትን በተሻለ ሁኔታ የሚማሩባቸውን ብልህቶች በመጠቀም፤
3. የድርሰት ማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለሚያዘጋጁ ባለሙያዎች የትኩረት አቅጣጫዎችን በመማልከት፤
4. በመጨረሻም የወደፊት ተመራማሪዎችን በማነሳሳትና ለመነሻ የሚሆኑ መረጃዎችን በመስጠት ጥናቱ መጠነኛ አስተዋፅኦ ሊያደርግ ይችላል።

1.4 የጥናቱ ወሰን (Delimitation of the study)

የዚህ ጥናት አቢይ ትኩረት በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል በ1987 ዓ.ም በሳል ድርሰት የተሰኘውን ኩርስ የሚማሩ ተማሪዎች በቡድንና በግል የሚጽፏቸውን ድርሰቶች በማነጻጸር መገምገም ነው። ግምገማው ሰዋሰው አቀፍና ድርሰት አቀፍ ሲሆን፣ ሁለቱንም ጠጥሎ ይመለከታል። በዚህም በጥሩ ቋንቋ መጥፎ ድርሰት፣ በመጥፎ ቋንቋ ጥሩ ድርሰት ለመጻፍ ይቻል እንደሆነ ለማሳየት ይሞክራል።

የሰዎችው አቀፍ ግምገማው ምሳሌዎች፣ የሆሜዎች አሰዳደርን፣ ሥርዓተ ነጥብን፣ የቃላት ምርጫንና አጠቃቀምን ጨምሮ ጠቅላላውን የአረፍተ ነገር አወቃቀር ትክክለኛነት በጥልቀት ይመረምራል። ድርሰት አቀፍ ግምገማው ደግሞ ጠቅላላውን የድርሰት አወቃቀር፣ የሀሳብ ግጥምጥምነትና ተከታታይነት በአጠቃላይ የድርሰቱን ተደማጭነት/ተነባቢነት ይመለከታል። ከዚህ በተጨማሪ ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር ከመማር አንጻር የተማሪዎች ምርጫ ምን እንደሚመስል ጥናቱ ይመለከታል። በአብዛኛው ግን የጥናቱ ዋና ትኩረት በድርሰት ውጤቶች ላይ በመሆኑ፣ የድርሰት አጻጻፍ ሂደት፣ በድርሰት ውጤት ላይ የሚሰጥ ምላሽና በዚህ ላይ የተማሪዎች አመለካከት ወዘተ. በጥናቱ አልተካተቱም።

1.5 የሙያ ነክ ቃላት/ሐረጎች ትርጓሜ (Definition of terms)

በሳል ድርሰት=በዚህ ጥናት ድርሰት የሚለው ቃል የያዘው ፅንሰ ሀሳብ አንባቢውን፣ የፅሁፉን አላማና ተግባር መሠረት አድርጎ፣ ተጠያቂ የሀሳብ ክትትል ይዞ የሚቀርበውን የአረፍተ ነገሮች ቅንጅት/ አደረጃጀት ይመለከታል። ከዚህ አንጻር በሳል ድርሰት በአረፍተነገር አወቃቀር፣ በአንቀጽ አመሠራረትና በጠቅላላው የድርሰት አወቃቀሩ ውስብስብ የሆነውን ድርሰት ለመግለፅ የገባ ሐረግ ነው።

ድርሰት አቀፍ ግምገማ= የድርሰቱን ጠቅላላ አወቃቀር፣ ተጠያቂ የሀሳብ ክትትሉንና የሀሳብ ግጥምጥምነቱን፣ የአንቀጽ አንድነቱንና በአጠቃላይ የርቱዕነቱን (fluency) ብቃት በተመለከተ የሚደረገውን ግምገማ ይገልጻል።

ትክክለኛነት ተዛማጅነት= በአንድ ድርሰት የሚገኙት ቃላት ጠቅላላ ድምር በዚያው ድርሰት ውስጥ ለሚገኙት የሰዋሰው ስህተቶች ጠቅላላ ድምር ተካፍሎ የሚገኘውን ውጤት የሚያሳይ ስሌት ነው።

ስህተት= ከድምፅ አሰዳደር ጀምሮ እስከትልቁ የአረፍተነገር አወቃቀር ድረስ የቋንቋው መዋቅር ከሚፈቅደው አወቃቀርና የቋንቋው ተጠቃሚ ከሚቀበለው አውድ ውጭ ያፈነገጠውን ማንኛውንም ቅንብር ያመለክታል።

ቡድን/የቡድን ድርሰት= በዚህ ጥናት ቡድን የሚለው ቃል ሶስት ተማሪዎች በአባልነት የሚገኙበትን ስብስብ ይገልጻል። ከዚህ አንጻር የቡድን ድርሰት ሶስት ተማሪዎች በጋራ እየተወያዩ፣ እርስ በርስ እየተመካከሩና እየተረዳዱ የሚጽፉትን ድርሰት ለማመልከት የዋለ ሐረግ ነው።

የሰዋሰውና የድርሰት አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተዛምዶ= በአንድ ድርሰት ውስጥ ያሉት ቃላት ተቆጥረውና በዚያው ድርሰት ለሚገኙት የሰዋሰው ስህተቶች ጠቅላላ ድምር ተካፍለው የሚገኘው ውጤት፣ በዚያው ድርሰት በድርሰት አቀፍ ግምገማ ከተመዘገበው ውጤት ጋር የሚደረገውን ንጽጽር ይመለከታል።

የሥህተትና ቃላት ተዛማጅነት መቶኛ= በአንድ ድርሰት የሚገኙት የሰዋሰው ስህተቶች በዚያው ድርሰት ለሚገኙት ቃላት ጠቅላላ ድምር ተካፍሎና በመቶ ተባዝቶ የሚገኘውን ስሌት ያመለክታል። ይህም ከድርሰቱ ምን ያህሉ ስህተት እንደሆነ የሚያሳይ ስሌት ነው።

ሆሄያት = በዚህ ጥናት የአማርኛጂ ሞክሼ ሆሄያት አጥኚው በተለዋዋጭነት ተጠቅሞባቸዋል።

ዓመተ ምህረት= በዚህ ጥናት ውስጥ ዓ.ም. የሚል ምህረት ቃል ከሚገኝባቸው የዘመን አቆጣጠሮች በስተቀር ሌሎች እንደአውሮፓውያን አቆጣጠር የተጠቀሱ ዓመተምህረቶች ናቸው።

1.6 ምህረት ቃላትና ምልክቶች

ANOVA = Analysis of Variance

d = deviation

df = degrees of freedom (The number of observation less the number of restriction placed on them.)

F = In ANOVA, the ratio of two variance estimate

Fcv = In ANOVA, the critical value for the appropriate F distribution

k = The number of categories

M = The arithmetic average of the scores in a distribution

MS = Mean squares between groups and within groups variance estimates, found by dividing SSB and SSW by the degrees of freedom associated with these estimates.

N = Number of observation in a population

n = Number of observation in a sample

n_j = In ANOVA, the number of observations in the jth group

r = Sample Correlation Coefficient

S^2 = Estimated variance of the population based upon the sample

SS = Sum of squares

SSI = In repeated -measures ANOVA, sum of squares between individuals

SSo = In repeated measures ANOVA, residual sum of squares between observation

SSres = In repeated - measures ANOVA, residual sum of squares

SST = In ANOVA, total sum of squares

tcv = The critical value of the appropriate t distribution

to = t observed / obtained / calculated

SED = Standard error of the difference between means

SD = Standard deviation

Σ = Sum all scores that follows

$\sum_{i=1}^n X_i$ = Sum: $X_1 + X_2 + \dots + X_n$

X, Y = variables scores or measures of variables.

\bar{X}, \bar{Y} = Arithmetic means for the variables X and Y

$X - (\bar{X})$ = Deviation scores

ምዕራፍ ሁለት

ክለሳ ድርሳን (Review of Related Literature)

በዚህ ክፍል ከጥናቱ ጋር በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ተዛምዶ ያላቸው ድርሳናት በክለሳ ይቀርባሉ። ከጥናቱ ጋር በተያያዘ መልኩ በአማርኛ ቋንቋም ሆነ በውጪ ቋንቋዎች በኢትዮጵያ ሁኔታ የቀረበ ድርሳን ባለመኖሩ፣ ክለሳው በአብዛኛው ያተኮረው በሌሎች አገሮች በውጭ ቋንቋ፣ በሁለተኛ ቋንቋና አልፎ አልፎም በአፍ መፍቻ ቋንቋ በተጻፉ ድርሳናት ላይ ነው።

2.1 የቡድን ሥራ ምንነት

ስፐርትን (1958:9) ፣ ሻይንን (1958:81) እና ሀንድይን (1976: 145-6) በዋቢነት ጠቅሰው ብራምሬት (1990:72) እንደሚያስረዱት፣ ቡድን ራሳቸውን የቡድን አባል ያደረጉ፣ ስነልቦናዊ የእርስ በርስ ትውውቅና መስተጋብር ያላቸው አነስተኛ ሰዎች ስብሰብ ነው። በዚህም መሠረት ቡድን መደበኛና ኢመደበኛ ተብሎ በሁለት እንደሚከፈል ብራምሬት (ገጽ፣ 246) ይገልጻሉ። መደበኛው ቡድን ከኢመደበኛው የሚለየው ከሞላ ጎደል ቋሚነት ያለው ሆኖ ለአጭር ወይም ለረጅም ጊዜ በግልፅ የታወቀ ሚና ያለው በመሆኑ ነው። በሌላ አባባል መደበኛ ቡድን አንድ የታወቀን አላማ ከግብ ለማድረስ ሲባል ይመሠረታል። በመማር ማስተማሩ ሂደት የሚሠራበት ግን መደበኛው ቡድን መሆኑን ብራምሬት ያስገነዝባሉ። ከዚህ አንጻር እንደ ሰክሙክና ሰክሙክ (1973:5) አገላለጽ፣ የቡድን ሥራ አንዱ ሌላውን የሚያግዝበት፣ እርስ በርስ የሚማማሩበትና ጠንካራ የእርስ በርስ መስተጋብር የሚታይበት እንጂ፣ ካለምንም አላማ ሰዎች ተሰብስበው የሚገኙበት የሥራ ፈት ሰዎች ክምችት አይደለም። ፋራንት (1988:143) በበኩላቸው የቡድን ሥራ

ተማሪዎችን በትጋት የሚያሳትፍ፣ የሀሳብ ልዩነትን ለማስታረቅ የሚያስችል፣ በሀብረት የመሥራትን ልምድ የሚያዳብርና የሌሎችን አዳዲስ ሀሳቦች መቀበልን የሚያለማምድ መስተጋብር ነው ብሎ ማጠቃለል እንደሚቻል ያስረዳሉ።

የቡድን ሥራ በመማር ማስተማሩ ሂደት ትልቅ ሚና እንዳለው የታወቀው ከ1930ዎቹ ወዲህ መሆኑን የብራምሬት ማብራሪያ ያሳያል። ኩርትን (1977:2) በዋቢነት ጠቅሰው ብራምሬት እንደሚያስረዱት፣ ከ1930ዎቹ በፊት በምዕራብ አውሮፓ የነበረው የትምህርት ልማድ ተማሪዎች በአንድ ክፍል ውስጥ በብዛት ተመድበው በጅምላ እንዲማሩ የሚያስገድድ ነበር። እንደኖላስኮና አርተር (1990:40) አገላለጽም፣ የዚህ የጅምላ ትምህርት ምንጮች በርካታ ቢሆኑም፣ በዋናነት የሚጠቀሰው ግን መምህሩን የዕውቀት ሁሉ ምንጭና የሁሉ ነገር ባለቤት አድርጎ የማምለክ ዘልማድ ነው። 'ባርንስ' ን (1975) በዋቢነት ጠቅሰው ኖላስኮና አርተር እንደሚያስረዱት፣ ይህ አመለካከት «የትምህርት መተላለፍ ሞዴል» (transmission) ተብሎ ይታወቃል። በዚህ ሞዴል ዕውቀት ከአንድ ምንጭ ብቻ እየተቀዳ፣ ወደ አንድ አቅጣጫ የሚተላለፍ እንደሆነ ይታመናል። ይህ አመለካከት ግን ለቡድን ሥራ መሠረት ከጣለው፣ «ተማሪዎች የበለጠ የሚማሩት ራሳቸው ከሚሠሩትና በራሳቸው ከሚያመነጩት ሀሳብ ነው» ከሚለው የትምህርት ፍልስፍና ጋር ይቃረናል። ኖላስኮና አርተር እንደጠቀሱት፣ በባርንስ አመለካከት መሠረት ተማሪዎች በተሻለ ሁኔታ ሊማሩ የሚችሉት ስለትምህርታቸውና ስለልምዳቸው ነፃ ሆነው የመናገርና በራሳቸው ሀሳብ የማመንጨት ዕድል ሲኖራቸው ነው። ይህም በቀላል አባባል - ሰማሁና ረሳሁ፣ አየሁና አስታወስኩ፣ ሠራሁና ተገነዘብኩ ተብሎ እንደሚገለፅ ኖላስኮና አርተር ያስረዳሉ።

ብራምሬት እንደሚገልፁት በምዕራብ አውሮፓ ከ1930ዎቹ ወዲህ ግን በመምህራን ወይም በቡድን መሪዎችና ቁጥራቸው ከ3 እስከ 15 በሚደርሱ አነስተኛ ቡድኖች መካከል ያለው መስተጋብርና በጋራ የመሥራት ፍላጎት እያደገ መጥቷል።

እንቅስቃሴው ግፊቱን ያገኘው በአንድ በኩል የመምህር አምላኩን (Authoritarian structures) የትምህርት መዋቅር ከትምህርት ቤት ለማስወጣት ከተደረገው እንቅስቃሴና በከፊል ደግሞ እንደነዴዊ (1916) በመሳሰሉት ተመራማሪዎች እያደገ ከመጣው የትምህርት ፍልስፍና ነው። በተለይም «ከይዘቱ ይልቅ ለትምህርቱ ሂደት ከፍተኛ ትኩረት መስጠት አለበት» የሚለው የዴሞክራሲ ፍልስፍና ለቡድን ሥራ የበለጠ መታወቅ በመሠረት ጣይነቱ እንደሚጠቀስ ብራምሬት ያስረዳሉ። ይህም እውነተኛ ትምህርት የተማሪውን አእምሮአዊና ስሜታዊ ምላሽ አዋህዶ መያዝ እንዳለበት መሠረታዊ ግንዛቤ ሰጥቷል።

ከላይ ከተጠቀሱት ማህበራዊና ፍልስፍናዊ የእንቅስቃሴ ለውጦች በተጨማሪ፣ ለቡድን ሥራ መጠናከር መሠረት ከጣሉት አንደኛው ተመራማሪ ሎንግ (1975) መሆናቸውን ብራምሬት ይጠቅሳሉ። የሎንግ መከላከያና ማሳመኛ ነጥቦች ፣ ቀደም ሲል በነበረው ጥንታዊ (ትራዲሽናል) የቋንቋ ትምህርት፣ አንደኛ የቋንቋ ልውውጥ የሚኖረው መምህሩ ሲፈቅድ ወይም ግፊት ሲያደርግ በመሆኑ፣ ሁለተኛ የተማሪው ሚና ለመምህሩ ምላሽ በመስጠት ብቻ የተገደበ ስለሆነ፣ ሦስተኛ የተማሪዎች ትምህርታዊ ክንውን ተቀባይነት እንዳለውና እንደሌለው በመምህሩ ግምገማ ብቻ የሚወሰን በመሆኑ፣ አራተኛ የቋንቋው ትምህርት ግምገማ በድምፅና በሰዋሰው ላይ ብቻ በመመሥረቱና አምስተኛ የአዋቂዎች ቋንቋ የተማሪዎች የቋንቋ አጠቃቀም መመዘኛ በመሆኑ፣ ትክክለኛውን የቋንቋ ትምህርት አያንፀባርቅም የሚሉ እንደነበሩ ብራምሬት ጠቅሰዋል።

በዚህ መሠረት የቡድን ሥራ በርካታ ደጋፊዎች በማግኘት ለብዙ አመታት ሲሰራበት የቆየ ሲሆን፣ በተለይም በ1980ዎቹ አካባቢ እጅግ በርካታ አቀንቃኞች እንዳፈራ ጃኩቭስ (1988:97) ሎንግንና ፖርተርን (1985) በመጥቀስ ያስረዳሉ።

2.2 የቡድን ሥራ ጠቃሚነት

የቡድን ሥራ በመማር ማስተማሩ መስክ በርካታ ጠቀሜታዎች እንዳሉት ተመራማሪዎች ያስረዳሉ። ለምሳሌ ዳይፓይትሮ (1989:70)፣ ሎንግና ፖርተር (1985: 207-212) የቡድን ሥራ ከዚህ ቀጥሎ ያሉትን ጠቀሜታዎች እንደሚያስገኝ ጠቅሰዋል፡-

- በግልና በተናጠል ከመሥራት በቡድን ሆኖ በጋራ መሥራት ጭንቀትን ያስወግዳል፤
- በቡድን ሥራ እያንዳንዱ ተማሪ ሀሳቡን ነፃ ሆኖ ለመግለፅ ሙሉ ነፃነት ይኖረዋል፤
- በቡድን ሥራ አንዱ የሌላውን እንቅስቃሴ የመዋጥ ወይም የመግታት ወይም ሌላውን የማዘዝ ሚና አይኖረውም፤
- በቡድን ሥራ ተማሪዎች ፍርሃትና ጭንቀት ስለማይኖርባቸው በሚማሩት ቋንቋ እንደፈለጉት ተጠቅመው የታለመውን ግብ ለመጨበጥ ከፍተኛ ጥረት ያደርጋሉ፤
- የቡድን ሥራ ቋንቋውን በስፋት ለመለማመድ ዕድል ይሰጣል፤
- የቡድን ሥራ የቋንቋውን ትምህርት ጥራት ይጠብቃል፤ በቡድን ውስጥ ተማሪዎች በጋራ ሆነው በመተባበር ስለሚሠሩ በቋንቋው በስፋት ከመለማመዳቸውም በተጨማሪ፣ ጥራት ያለው የቋንቋ ትምህርት ይቀስማሉ፤

- የቡድን ሥራ ተማሪዎች ራሳቸውን ማስተማር እንዲችሉ ዕድል ይሰጣቸዋል፤

- የቡድን ሥራ ቋንቋውን የመማር አዎንታዊ ዝንባሌ ያሳድጋል፤

- የቡድን ሥራ ተማሪዎችን ያተጋል።

ከላይ በተጠቀሱት ነጥቦች መሠረት የቡድን ሥራ (ምንም እንኳ እንደሥራው አይነትና ባህሪ፣ እንደመምህሩና እንደተማሪዎቹ ልምድ ያነሰ ወይም የበለጠ ቢሆንም) የተማሪዎችን ተሳትፎ በማሳደግና ስለትምህርታቸው ኃላፊነት ወስደው ራሳቸውን እንዲያስተምሩ በማድረግ ረገድ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አለው። ይሁን እንጂ ለበርካታ ተማሪዎች እንግዳና ድንገት ደራሽ ስለሚሆን፣ ተግባራዊነቱ ብዙ ጥረትን ይጠይቃል። ሐርመር (1991:243) በበኩላቸው፣ ስለቡድን ሥራ አስፈላጊነትና ጠቃሚነት ሲያስረዱ፣ የጅምላ ትምህርትን በሚከተለው መልክ አጉልተው በመተቸት ነው፡

አንደኛ - የጅምላ ትምህርት ተማሪዎች ቋንቋውን እንዲለማመዱት ዕድል አይሰጥም፤

ሁለተኛ - የጅምላ ትምህርት ሁልጊዜ የተሳሳተ ፍጥነት ይከተላል። በዚህ መንገድ የሚያስተምር መምህር በጣም ሊፈጥን ወይም በጣም ሊያዘግም ስለሚችል፣ የተማሪዎችን ፍላጎት ጠብቆ ማስተማር አይችልም። እንደሐርመር ማብራሪያ፣ መምህሩ በጣም ከፈጠነ ወይም በጣም ካዘገመ በጉብዝ ተማሪዎች በኩል መሰላቸትን ይፈጥራል፤ በጣም ከፈጠነ ደግሞ ደካማ ተማሪዎች አብረውት ሊጓዙ ስለማይችሉ የትምህርቱ ተጠቃሚ ሳይሆኑ ይቀራሉ። በተለይም ለአይን-አፋርና ለአይን-አውጣ ተማሪዎች የጅምላ ትምህርት ምቹት እንደሌለው ሐርመር ይገልጻሉ። አይን-አፋር ተማሪዎችን በተማሪዎች ፊት የመናገር ዕድል ስለማይሰጣቸው፣ ህይወታቸውን

በሙሉ ፊሪ ሆነው እንዲቀሩ ያደርጋቸዋል። አይን- አውጣዎቹ ደግሞ ለእነሱ ብቻ የበላይነት ተሰጥቷቸው በተማሪዎች ፊት መናገርን ስለሚወዱና የጅምላ ትምህርት ግን ለዚህ አመች ስለማይሆንላቸው፣ ፍላጎታቸው የተገታ ይሆናል። በጥቅል አገላለጽ፣ የጅምላ ትምህርት መምህሩ ብዙ የሚያስተምርበት፣ ተማሪዎች ግን በትንሹ የሚማሩበት ስለሆነ፣ የቡድን ትምህርት አማራጭ መሆኑን ሐርመር ይጠቁማሉ።

የጅምላ ተምህርት ከላይ እንደተጠቀሰው በእርግጥም በርካታ ችግሮች ቢኖሩበትም ሙሉ በሙሉ በቡድን ትምህርት መተካት አለበት ለማለት ግን ያስቸግራል። የሚያስፈልግበትና የማያስፈልግበት ሁኔታ ይኖራል። ቢሆንም ግን በተለይም የቋንቋ ትምህርት እየሠሩ/ እየተለማመዱ መማርን የሚጠይቅ በመሆኑ በዚህ ረገድ የቡድን ሥራ አማራጭ ይሆናል። ስላቪን (1980:315) በቡድን ማስተማርን በተመለከተ ከ1972 -1980 ድረስ የተካሄዱ 28 ጥናቶችን በመከለስ፣ የቡድን ሥራ በመማር ማስተማሩ መስክ ጠቃሚነት እንዳለውና በአጠቃላይ የተማሪዎችን ውጤት እንደሚያሳድግ፣ በተማሪዎች መካከል መተሳሰብን እንደሚያስገኝ፣ የተማሪዎችን በራስ መተማመን እንደሚያሳድግ ጥናቶቹ ማረጋገጣቸውን አመልክተዋል። እነዚህ ጥናቶች በአብዛኛው ያተኮሩባቸው ርዕሰ ትምህርቶች ሂሳብ፣ ማህበራዊ ሣይንስ፣ ቋንቋና ጂኦግራፊ መሆናቸውን ስላቪን ጠቅሰዋል። በተመሳሳይ ሁኔታ ብራምሬትም (1991:75) እንዲሁ በተለይም የተማሪዎች ቁጥር በርካታ በሆነበት ክፍል ውስጥ ሥራዎችን በቀለጠፈና በአግባቡ ለመሥራትና ለማሰራት፣ ተማሪዎችንም የሥራቸው ተጠቃሚ ለማድረግ የቡድን ሥራ ጠቃሚ መሆኑን ያስገነዝባሉ። እንደብራምሬት አገላለጽ፣ የቡድን ሥራ አእምሮታዊና ስሜታዊ ዕድገት ያስገኛል። በግል ወይም በውድድር ላይ ከተመሠረተው ትምህርት ይልቅ፣ የቡድን ሥራ ጭንቀትን የበለጠ እንደሚቀንስ፣ ለችግሮች ተገቢ መፍትሔዎችን የማፍለቅ ችሎታን እንደሚያዳብርና የመማር ቁርጠኛነትን እንደሚያሳድግ በመስኩ የተሰሩ ጥናቶች ማረጋገጣቸውን ብራምሬት ያስረዳሉ።

ተማሪዎች በቡድን ሆነው ሲሰሩ የሚያጋጥሟቸው ችግሮች ለሁሉም የቡድን አባላት እኩል ክብደት አይኖራቸውም፤ ቢያንስ በአንዱ ሊፈቱ ይችላሉ። ስለሆነም የቡድን ሥራ በችግር ፈችነቱ ተመራጭ መሆኑን ሐርመር (ገጽ፡ 245) አስምረውበታል። በተጨማሪም ስክሙትና ስክሙክ (1973:17) እንደሚያስረዱት፡ ተማሪዎች በምን ደረጃ ላይ እንዳሉ ራሳቸውን ለመገምገምና ከሌላውም ለመማር የቡድን ሥራ ጠቃሚነት አለው። ተማሪዎች ስለራሳቸው አቅም በውል እንዲረዱና ችሎታቸውን በአግባቡ እንዲጠቀሙ ያስችላቸዋል። ስለቋንቋው ትምህርትም አዎንታዊ ግምት በማዳበር የመማር ትጋታቸውን እንዲያሳድጉ የቡድን ሥራ በጣም ያግዛቸዋል።

ሐርመር (1991:247) የቡድን ሥራ ለበርካታ ክንውኖች ጠቃሚነት እንዳለው ሲገልጹ፡ ለምሳሌ የንግግር ክህልን ለማለማመድ፣ የንባብና የመጻፍ ክህሎቶችን በጋራ እየሰሩ ለማዳበር በከፍተኛ ደረጃ ተግባራዊነት እንዳለው ያስገነዝባሉ።

ስለዚህም በመማር ማስተማሩ ሂደት በአንድ ጊዜም ባይሆን ቀስ በቀስ ከጅምላ ትምህርት ወደቡድን ሥራ መሸጋገሩ ጠቃሚነት ይኖረዋል። ለዚህም ተማሪዎቹ ከለመዱት ወይም ካሁን ቀደም ካላቸው ልምድ መጀመር አንድ መፍትሔ መሆኑን ኖላስኮና አርተር (1990:41) ይጠቁማሉ። በቡድን ሥራ የመምህሩ ተግባር አንሶ፣ ብዙውን ሥራ ግን ተማሪዎቹ የሚሠሩት መሆኑን ሲመለከቱ ለመጀመሪያ ጊዜ ግራ መጋባታቸው እንደማይቀር ኖላስኮና አርተር ያስረዳሉ። ለዚህም ነው በተለይም በመጀመሪያው አካባቢ ተማሪዎች በቡድን እንዲሠሩ ሲጠየቁ ፍላጎታቸው የቀዘቀዘ፣ ተሳትፎአቸው ያነሰ የሚሆነው። ስለዚህ በቡድን እያሠሩ ለማስተማር የመጀመሪያው ተግባር ተማሪዎቹን ማወቅና የሚፈልጉት ወይም የሚመርጡት ምን እንደሆነ በትክክል መገንዘብ ይሆናል። ከዚያም ከልምዳቸው በመነሳት ቀስበቀስ ለነሱ አዲስና ዕንግዳ ወደሆነው ወደቡድን ሥራ በመግባት ማለማመድ ያስፈልጋል።

በአጠቃላይ እስከአሁን ከተነሱት ነጥቦች አንጻር ለመገምገም የሚቻለው የቡድን ሥራ በአብዛኛው ጠቃሚ መሆኑን ነው። ብራምፊት (ገጽ፣ 75) እንደሚያስረዱት፣ አንድ መምህር የእያንዳንዱን ተማሪ ድክመትና ጥንካሬ በውል ተገንዝቦ አስፈላጊውን ምላሽ ለመስጠት አለመቻሉን ከተረዳን፣ የጅምላ ትምህርት በአነስተኛ የቡድን ሥራ የሚተካበትን አማራጭ የማንቀበልበት ምክንያት አይኖርም።

2.2.1 የቡድን ሥራ ጠንካራ ጉኖች

ከላይ ለማየት እንደተሞከረው፣ የቡድን ሥራ በመማር ማስተማሩ መስክ በርካታ ጠቀሜታዎች አሉት። ከዚህም በመነሳት በርካታ ተመራማሪዎች የቡድን ሥራን ጠንካራ ጉኖች ለማሳየት ይሞክራሉ። ለምሳሌ ዶፍ (1991:38) ቀጥሎ ያሉትን በዋናነት ይጠቅሳሉ፡-

- የቡድን ሥራ በቋንቋው በስፋት ለመለማመድ ያስችላል። በጅምላ በሚሰጠው ትምህርት ግን አንድ ተማሪ አንድ ቃል እንኳ የመናገር ዕድሉ በጣም አነስተኛ ነው። በርካታ ተማሪዎች በአንድ ክፍል ውስጥ እንዲማሩ ሲደረግ፣ ክፍለ ጊዜው እስኪያልቅ ድረስ ቃል የማይወጣቸው ተማሪዎች በጣም ብዙ ናቸው።
- የቡድን ሥራ በመማር ማስተማሩ ሂደት ተማሪዎችን በስፋት ያሳትፋል። ተማሪዎች ሙሉ በሙሉ ተሳታፊ በመሆን፣ ለሥራቸው ክፍተኛ ትኩረት እንዲሰጡ የቡድን ሥራ ያበረታታቸዋል። በጅምላ በሚሰጠው ትምህርት ግን በጣም የሚቆጠሩ ተማሪዎች በቻ የተሳትፎውን የበላይነት ስለሚይዙ የብዙዎች ተማሪዎች ፍላጎት ከግምት አይገባም።

- የቡድን ሥራ ለተማሪዎች ከፍተኛ ነፃነት ይሠጣል። በክፍል ውስጥ ከብዙ ተማሪዎች ፊት ቆሞ ከመናገር ይልቅ፣ የተወሰኑ አባላት ብቻ ተሳታፊ በሆኑበት ቡድን ፊት መናገር ለበርካታ ተማሪዎች ሊፈጥር የሚችለው ጭንቀት በጣም አነስተኛ ነው። በተለይም በሁሉም ተማሪዎች ፊት ለመናገር ቃል ለማይወጣቸውና ሀፍረት ለተጠናወታቸው ተማሪዎች የሚሠጣቸው ነፃነት በቀላሉ የሚታይ አይደለም፤

- የቡድን ሥራ እርስ በርስ እንዲረዳዱ ያደርጋል። ተማሪዎች ዕውቃታቸውንና ሀሳባቸውን እርስ በርስ ለመለዋወጥ የሚችሉት በቡድን ሲሰሩ ነው። ይህም አዳዲስ ሀሳቦችን የማመንጨት ችሎታቸውን ያዳብርላቸዋል፤

ዶፍ የቡድን ሥራ ጠንካራ ጎኖች በማለት ከላይ የጠቀሷቸው ነጥቦች በአብዛኛው የተማሪዎችን ተሳትፎ በግልፅ የሚያሳዩ ናቸው። በእርግጥም ተሳትፎው በተማሪዎቹና በመምህሮቻቸው ባህላዊ ገጠመኝ የሚወሰን ቢሆንም፣ በቡድን የሚሠሩ ተማሪዎች ከአንድ አቅጣጫ ብቻ የሚፈሰውን ትምህርት ሁለት አቅጣጫ ስለሚያሲዙት በመማር ማስተማሩ ሂደት ተሳትፎአቸው የጎላ ነው።

ስላቪንም (1980:315) በበኩላቸው፣ ትኩረታቸው በቡድን ሥራ ላይ የሆነ 28 ጥናቶችን በመከለስ፣ የሁሉም የጋራ ውጤቶች የቡድን ሥራን ጠንካራ ጎኖች በጉልህ የሚያሳዩ መሆናቸውን እንደሚከተለው ይጠቅሳሉ፡-

- የቡድን ትምህርት ከጥንታዊው (ትራዲሽናል) ትምህርት በብዙው እንደሚሻል ተረጋግጧል፤

- የቡድን ትምህርት ለዝቅተኛ ደረጃ ትምህርት (ለምሳሌ ለዕውቀት፣ ለስሌት፣ መመሪያዎችን ተግባራዊ ለማድረግ) ከጥንታዊው የትምህርት ዘዴ የበለጠ ተግባራዊነት አለው፤
- ለከፍተኛ አዕምሮታዊ ትምህርት (ለምሳሌ ፅንሰ-ሀሳቦችን ለመገንዘብ፣ ችግሮችን ለመተንተን፣ ለማመዛዘንና ለመገምገም) የቡድን ትምህርት ከጥንታዊው የትምህርት ዘዴ የበለጠ ውጤታማ ነው፤
- የቡድን ትምህርት በተማሪዎች መካከል ጠንካራና ዘላቂ ግንኙነት ይፈጥራል፤
- የቡድን ትምህርት በተማሪዎች መካከል የእርስ በርስ መተሳሰብን ያስገኛል፤
- የቡድን ትምህርት የተማሪዎችን በራስ መተማመን ያሳድጋል።

ከላይ በቀረበው መሠረት የቡድን ትምህርት አእምሮታዊና ስሜታዊ ግቦችን እንደሚያስጨብጥ በጥናቶች ቢረጋገጥም፣ በሁሉም አካባቢ ስላለው ተግባራዊነት፣ ለምን አይነት ትምህርቶች የበለጠ ተግባራዊነት እንዳለው፣ በምን ዓይነት ሁኔታ ተግባራዊ ሊሆን እንደሚችል፣ በምን አይነት የማስተማር ዘርፎች የበለጠ ጠቃሚነት እንዳለው፣ በምን አይነት የማስተማር ዘዴዎች መደገፍ እንዳለበት ለማረጋገጥ ወደፊት በሠፊው መጠናት እንዳለበት ስላቪን አስገንዝበዋል። አገሮች በባህል፣ በዕድገትና በሚከተሉት የትምህርት ፍልስፍና ስለሚለያዩ በእርግጥም ወደፊት የሚደረገው ጥናት አስፈላጊ ይሆናል።

2.2.2 የቡድን ሥራ ደካማ ጎኖች

ከፍ ሲል ለማየት እንደተሞከረው የቡድን ሥራ በርካታ በጎ ጎኖች ቢኖሩትም፣ ከዚህ አንጻር ደግሞ ድክመቶች እንዳሉበት ተመራማሪዎች ያስረዳሉ። ለምሳሌ እንደ ዶፍ (1991:38) አገላለጽ፣ የቡድን ሥራ ደካማ ጎኖች ከሚባሉት ቀጥሎ ያሉት በዋናነት ይጠቀሳሉ፡-

- የቡድን ሥራ ጩኸት ይበዛበታል። በርካታ ተማሪዎች ባሉበት ክፍል ውስጥ የሚከናወን የቡድን ሥራ ድምፅ/ጩኸት እንደሚበዛበት በግልፅ ይታወቃል። ከእያንዳንዱ ተማሪ የሚወጣው ድምፅ ግን በተማሪዎች ላይ የሚፈጥረው የመረበሽ ችግር አይኖርም። ድምፁ የበለጠ የሚሰማው ከክፍሉ ውስጥ በጥግ በኩል ለሚቆመው መምህር ወይም ቀጥሎ ካለው ክፍል ለሚማሩ ተማሪዎች ነው። ለቡድኑ አባላት ግን ከአንደበታቸው የሚወጣው ድምፅ የሚያበረታታ እንጂ የሚያውክ ወይም ከሥራ የሚያዘናጋቸው አይደለም። ቋንቋ እየተማሩ ወይም በቋንቋ እየተለማመዱ ስለሆነ፣ በእነሱ ላይ የሚፈጥረው ሁከት አይኖርም።
- የቡድን ሥራ ተማሪዎች ሥህተት እንዲሠሩ ይጋብዛል። በቡድን ሥራ ጊዜ የሁሉንም ተማሪዎች የቋንቋ አጠቃቀም ወይም እያንዳንዱ ተማሪ የሚሠራውን ስህተት መምህሩ ሙሉ በሙሉ ለመቆጣጠር አይቻለውም። ቢሞክርም ተግባራዊነቱ አይታሰብም። ይህን ችግር ለማቃለል ግን ተማሪዎቹ ወደቡድን ሥራው ከመግባታቸው በፊት ከመምህሩ ጋር የጋራ ልምምድና ውይይት ቢያደርጉ ይመረጣል።
- በቡድን ሥራ እያንዳንዱን ተማሪ ለመቆጣጠር ያዳግታል። የቡድን ሥራው በክፍል ውስጥ ሲከናወን፣ በእያንዳንዱ ቡድን ውስጥ ያለውን የትምህርት

እንቅስቃሴ ወይም የእያንዳንዱን ተማሪ ተሳትፎ ከጅምላው ትምህርት ባነሰ ሁኔታ ነው መምህሩ የሚቆጣጠረው። እንደ ዶፍ (ገጽ፣ 142) ጥቆማ ግን እንደነዚህ ያሉ ችግሮችን ለመቆጣጠር መምህሩ ቀጥሎ ያሉትን ተግባራት በትክክል ሊፈጽም ይገባል፡-

1. የቡድን ሥራው የሚፈጸምበትንና የሚጠናቀቅበትን ሰአትና ቡድኑ ምን መሥራት እንዳለበት ግልፅ መመሪያ መስጠት፤
2. በተወሰነ ሰአት ወይም በአጭር ጊዜ ሊጠናቀቅ የሚችል ሥራ መስጠት፤
3. ተማሪዎች የቡድን ሥራውን አስፈላጊነት እንዲቀበሉና መሥራት የሚገባቸውን በትክክል እንዲሠሩ የአሠራር ስልቱን ወይም ቅደምተከተላዊ ዘዴውን በግልፅ ማሳየት።

የቡድን ሥራ ደካማ ጎኖች ተብለው ከላይ የተጠቀሱት ችግሮች ሲመረመሩ፣ በቡድን ማስተማርን የሚከለክሉ ናቸው ለማለት አይቻልም። ለምሳሌ የቡድን ሥራ ጩኸት ይበዛበታል የሚለውን ብንመለከት፣ ይህን ችግር ተማሪዎች ድምፃቸውን መጥነው እንዲወያዩ በማለማመድ መወጣት ይቻላል። ተማሪዎችን ለስህተት ይጋብዛል ለሚለውም ሥህተት ቢሠሩም እርስበርስ እንዲተራረሙ ዕድል ይሰጣል የሚል ተጠየቃዊ መልስ መስጠት ይቻላል። እንዲሁም በቡድን ሥራው እያንዳንዱን ተማሪ ለመቆጣጠር እንዲቻል ከላይ እንደቀረበው ሥራውንና የአሠራር ስልቱን በጊዜ ወስኖ ማቅረብና ይህንንም ተማሪዎቹ በትክክል የተረዱት ስለመሆናቸው ማረጋገጥ ያስፈልጋል።

2.2.3 የቡድን ሥራን በተመለከተ የሚነሱ ችግሮች

በቡድን ማስተማርን በተመለከተ በተለይም ከመምህራን የሚሰሙት ችግሮች በጣም ብዙ ናቸው። ባይረን (1992:77-78) ከበርካታ መምህራን የሚቀርቡትን ዋና ዋና ችግሮች የራሳቸውን ምላሽ በመስጠት ከዚህ እንደሚከተለው ያስረዳሉ፡-

1. በአንድ ክፍል የማስተምራቸው ተማሪዎች በቁጥር በርካታ በመሆናቸው በቡድን አደራጅቶ ለማስተማር ያዳግተኛል። በቡድን ማስተማር አስፈላጊና የግድም የሚሆነው እንዲያውም የተማሪዎቹ ቁጥር በርካታ ባለበት ክፍል ውስጥ ነው። ይህ ካልሆነ የተማሪዎች ተሳትፎ በጣም ውሱን ከመሆኑ በተጨማሪ ከአንድ ምንጭ እየተቀዳ የሚተላለፈውን ዕውቀት ተቀባይ ብቻ ይሆናሉ። ስለዚህ በተቻለው አማራጭ ሁሉ ተማሪዎችን በቡድን አደራጅቶ ማስተማር ይጠቅማል እንጂ አይጎዳም።
2. በማስተምርበት ክፍል ውስጥ ያሉት ወንበሮች በቀላሉ የሚንቀሳቀሱ ባለመሆናቸው ተማሪዎችን በቡድን ለማደራጀት ይቸግረኛል። ወንበሮችን ከቦታ ወደ ቦታ ማንቀሳቀስ አለመቻል ቡድን ከመመሥረት አይከለክልም። በእያንዳንዱ ቡድን የሚገቡት ተማሪዎች የግድ በቁጥር አቻ ላይሆኑ ይችላሉ። እንደወንበሮቹ አመችነት በሚቻለው ሁሉ ቡድን መመሥረት ይቻላል። ለምሳሌ ከጊላና ከፊት የተቀመጡትን ተማሪዎች ፊት ለፊት በማገናኘት በቡድን ማደራጀት አንድ መንገድ ነው።
3. በቡድን አደራጅቶ ማስተማር ብዙ ሰዓት ይፈጃል። እርግጥ ነው፣ የቡድን ሥራው ለክፍሉ-ጊዜው ከተመደበው ሰዓት ግማሹን፣

ምናልባትም ሙሉውን ሊጨርስ ይችላል። ሆኖም ከ10 እስከ 15 ደቂቃ ሊጠናቀቁ የሚችሉ በርካታ ክንውኖች መኖራቸውንም መዘንጋት አያስፈልግም። ከዚህ ሌላ መምህሩ ሁልጊዜ በቡድን ማስተማር አለበት ማለት አይደለም። በሳምንት አንድ ጊዜ በቡድን ማስተማር ከቻለ ተማሪዎቹ በነገራ የተማሩትን በተግባር የበለጠ የመማር ዕድል ይኖራቸዋል፤

4. በተለይ ሁለተኛ ወይም የውጭ ቋንቋቸውን የሚማሩ ተማሪዎች በቡድን እንዲሠሩ ሲደረግ፤ በትምህርት ቋንቋው ከመጠቀም ይልቅ በአፍ መፍቻ ቋንቋቸው ይጠቀማሉ። እውነት ነው፤ ተማሪዎች በተለይም በጣም በሚጨነቁበት ጊዜ አልፎ አልፎ በአፍ መፍቻ ቋንቋቸው ሀሳባቸውን ይገልጻሉ። ሆኖም ይህን የመቆጣጠርና ተማሪዎቹ ትክክለኛውን የትምህርት አቅጣጫ መያዛቸውን የመከታተል ኃላፊነት ለመምህሩ የሚተው ይሆናል። በሚማሩት ቋንቋ በብዙው የማዘዝ ችሎታ ባይኖራቸውም የቻሉትን ያህል እንዲጠቀሙበት ማበረታታት አለበት። ተማሪዎቹ ለርቱዕነት (fluency) እንጂ ለትክክለኛነት (accuracy) መጨነቅ እንደሌለባቸው ማስረዳትና ማለማመድ ከመምህሩ ይጠበቃል።

5. ለቡድኑ የተሰጠውን ሥራ ጎበዝ ተማሪዎች ብቻ ሊሰሩት ይችላሉ። በአንድ ቡድን ውስጥ ያሉት ተማሪዎች በችሎታቸው የሚለያዩ ለመሆናቸው የሚታበል አይደለም። አንዳንዶቹ ጎበዞች ሲሆኑ፤ ሌሎቹ ደግሞ መካከለኞች ወይም ደካሞች ናቸው። በመሆኑም የተወሰኑ ተማሪዎች ሀሳብ በሌሎች ላይ ተፅዕኖ ማሳደሩ አይቀርም። በአጠቃላይ ሲታይ ግን በአንድ ቡድን ያሉት ተማሪዎች የአቅማቸውን የሚያበረክቱት አስተዋጽኦ ይኖራል። በቡድን አባልነታቸው እያንዳንዱ

አባል የድርሻውን ሲወጣ በግልፅ ስለሚመለከቱ ሁሉም እንደአቅማቸው ይሳተፋሉ። ነገር ግን የቡድን ሥራው ከመስመር ሲወጣ ወይም ከባድ ችግር ሲያጋጥመው መምህሩ የመከታተልና ችግሩን የመረዳት ኃላፊነት አለበት።

6. ተማሪዎች ሥህተት በሚሠሩበት ጊዜ ገርማቸው አልችልም። ተማሪዎች በቡድን በሚሠሩበት ጊዜ በርካታ ሥህተቶች እንደሚሠሩ በግልፅ ይታወቃል። ሥህተት ይሠራሉ፤ ምክንያቱም በሥራ ላይ ወይም በልምምድ ላይ ናቸውና። ይህንንም በአዎንታ መመልከት ያስፈልጋል። አንደኛ ተማሪዎቹ ሁልጊዜ ስህተት አይሠሩም፤ ብዙ ጊዜ ስህተት የሌለበት ቋንቋ ይጠቀማሉ። ሁለተኛ ስህተት ሲሰሩ እርስ በርስ ይተራረማሉ። ተማሪዎቹ ከስህተታቸው የሚማሩባቸውን ዘዴዎች የማሳየት እንጂ ሁልጊዜ ስህተትን የማረም ሥራ የመምህሩ ብቻ መሆን የለበትም።

7. ተማሪዎች መማር አለመማራቸውን እንዴት ማረጋገጥ እችላለሁ? በእርግጥ ተማሪዎች የሚያሳዩትን ለውጥ ወይም ዕድገት በተጨማሪም መለካት ያስችግራል። ሆኖም በየጊዜው የሚሰሯቸውን ሥራዎች በመከታተልና በመገምገም ድክመትና ጥንካሬያቸውን መረዳትና ማስረዳት ይቻላል። ይህም በመማር ማስተማሩ ሂደት አስፈላጊ ተግባር ነው።

የላስኩና አርተር (1990:5) ደግሞ በቡድን ሥራ ጊዜ በርካታ መምህራን ያጋጥሙናል ብለው የሚፈሯቸውን ችግሮች እንደሚከተለው ጠቅሰዋል፡-

1. ተማሪዎች የለመዱትን እንግዳ ነገር ላሰራቸው ስሞክር ደስተኛ አይሆኑም፤ ፍላጎቱም አይኖራቸውም፤
2. በቡድን ሥራ ጊዜ ከፍተኛ የሆነ የዲስፕሊን ችግር ያጋጥማል፤
3. ከመማሪያ ክፍሉም ባህሪና ሁኔታ የሚከሰት ችግር ያጋጥማል። ለምሳሌ በክፍሉ ውስጥ ያሉት ወንበሮች ከወለሉ ጋር ተጣብቀው የተሠሩ ከሆኑ በቀላሉ አንቀሳቅሶ ተማሪዎችን በቡድን ማስቀመጥ ያስቸግራል፤
4. ለቡድን ሥራው አስፈላጊ የሆኑ፤ የተባዙ የማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለተማሪዎች በቀላሉ ማዳረስ አይቻልም፤
5. ተማሪዎቹ በቋንቋ ትምህርታቸው ከአሁን በፊት የለመዱት በመምህሩ አማካይነት ሰዋሰው መማርንና በመጨረሻም መፈተንን ነው፤
6. ተማሪዎች በቡድን እየሠሩ ሁሉም በአንድ ጊዜ ድምፅ በሚያሰሙበት ጊዜ ከሌላ ክፍል የሚያስተምሩት መምህራንና የትምህርት ቤቱ አስተዳደር ላይታገሱ ይችላሉ፤
7. ተማሪዎች በቡድን እንዲሠሩ በምጣይቃቸው ጊዜ እኔ እንዳላስተማርኳቸው አቤቱታ ያሰማሉ፤
8. ተማሪዎች በአጋጣሚ በአንድ የክፍል ክንውን በጣም ከተማረኩና ትጋት ካደረባቸው ከሚገባው በላይ ይጓጉና ለመቆጣጠር አስቸጋሪ ይሆናሉ፤

በቡድን ሥራ ከላይ የተጠቀሱት ችግሮች ሊያጋጥሙ ይችላሉ። ሆኖም ኖላስኩና አርተር (ገጽ፣6) እንደሚያስረዱት፣ አንድን ችግር ለመጋፈጥ ወይም ችግሩን በአሸናፊነት ለመወጣት፣ በመጀመሪያ በራስ መተማመንና በሥራው አምኖ መገኘት ከሁሉም በላይ አስፈላጊ ነው። መምህሩ የሚወላውልና የሚያመነታ ከሆነ፣ ይኸው ችግር በተማሪዎቹም ላይ መንፀባረቁ አይቀርም። ስለዚህም ተማሪዎችን በቡድን አደራጅቶ ለማስተማር በመጀመሪያ አስፈላጊነቱን አምኖ መቀበልና ከመስኩ ጋር ራስን ማስተዋወቅ ያስፈልጋል። እርግጥ ነው፣ ማንኛውም ሥራ እንደታሰበው ወዲያውኑ ውጤት ላያሳይ ይችላል። በመሆኑም አስቀድሞ በሥራው ሙሉ በሙሉ በማመንና በተደጋጋሚ በመሥራትና በማሠራት ውጤቱን መከታተል ይጠቅማል።

ኬሪይንና ሳንድስን (1982) በዋቢነት ጠቅሰው ኖላስኩና አርተር (ገጽ፣41) እንደሚያስረዱት፣ የቡድን ሥራን በተመለከተ የተካሄዱ ጥናቶች የሚያስገነዝቡት የመምህራንን የአማካሪነትና የአመቻችነት ሚና እንጂ የነጋሪነትንና የጠያቂነትን ሚና አይደለም። ስለዚህም የቡድን ሥራ በጠንካራ ተግባራዊ ልምምድ ላይ ከተመሠረተ፣ ተማሪዎቹ ከመምህሩ ነፃ ሆነው ወይም ለመምህሩ ጥገኛ ሳይሆኑ፣ ራሳቸውን ችለው እንዲሠሩ ዕድል ይሰጣቸዋል። ኖላስኩና አርተር እንደሚያስገነዝቡት፣ በቡድን ሥራ ጊዜ መምህሩ በተማሪዎቹ ነፃ ክንቀኔ ላይ ጣልቃ እየገባ ስህተት ለማረም መሞከር የለበትም። ይሁን እንጂ የሚሠሩትን ተዘዋውሮ በማየት የሚናገሩትን በማዳመጥ መረጃዎችን ማሰባሰብ ይጠበቅበታል። ከዚህም በሚቀጥለው ጊዜ ምን እንዴት መሥራት እንዳለበት ይገነዘባል።

2.2.4 የቡድን ሥራ በኢትዮጵያ

ጋይለሚካኤል (1993:41) እንደሚያስረዱት፣ የኢትዮጵያ የትምህርት ሥርዓት ቃላዊ ነው። መምህራኑ የሚጠቀሙበት የማስተማር ዘዴ ገለባ/ነገራ (ሌክቸር) የተባለውን

ስልት ነው። እንደ ኃይለሚካኤል አገላለጽ፣ የዚህ አይነቱ የማስተማር ስልት አይነተኛ ባህሪ መምህሩ ብዙ የሚናገርበት ተማሪዎቹ ግን ያለምንም ተግባራዊ ተሳትፎ ፈዘው የሚያዳምጡበት ወይም ከጥቁር ሠሌዳ ላይ የተጻፈውን የሚገለጡበት የመማር ማስተማር ስልት መሆኑ ነው። ይህም ተሾመ ዋጋውን (1979) እና ማድሰንን (1976) በዋቢነት ጠቅሰው ኃይለሚካኤል እንደሚያስረዱት፣ በመምህሩ ጥገኝነትና በፈተና ተገዥነት ላይ የተመሠረተ የቃል ትምህርት ለመሆኑ ማረጋገጫ ይሆናል። በእርግጥም ይህ አይነቱ ችግር የብዙ የአፍሪካና የእስያ አገሮች መታወቂያ መሆኑን ኤሊስን (1986) እና ሪአንን (1986) ጠቅሰው ኃይለሚካኤል ያስረዳሉ። በነዚህ አገሮች (በአደጉ አገሮች እንደሚታየው) ተማሪዎች በአነስተኛ ቡድን ተደራጅተው አንድን እንቅስቃሴ ለመፍታት በጋራ የመወያየት፣ የመጠየቅና የመመራመር ዕድል የላቸውም። በኢትዮጵያም የቡድን ሥራ መሠረቱን ያልጣለበት ምስጢር ይኸው ነው። በመሆኑም የቡድን ሥራን በተመለከተ የተካሄዱ ጥናቶች ወይም ይህን የማስተማር ስልት ተግባራዊ ለማድረግ (በቅርብ ጊዜ በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት እንግሊዝኛ ቋንቋን ለጀማሪ መርሀ ግብር ተማሪዎች በማስተማር ከሚደረጉት ሙከራዎች በስተቀር) የተደረጉ ጥረቶች አልታዩም። የእንግሊዝኛ ቋንቋን በማስተማር ረገድ በቅርብ ጊዜ የተሠራ አንድ ጥናት ብቻ ይገኛል። ይኸውም የአላምረው (1992) ሲሆን፣ ትኩረቱ የእንግሊዝኛ ቋንቋን በኢትዮጵያ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች በማስተማር ረገድ የቡድን ሥራ ስላለው ተግባራዊነት ነው። በዚህም መሠረት ጥናቱ የደረሰባቸው መደምደሚያዎች ቀጥሎ ያሉት ናቸው፡-

- በማንኛውም ሁኔታ የሚደራጀው የቡድን ሥራ ተማሪዎች እርስ በርስ እንዲማማሩ ያበረታታል፤
- የቡድን ሥራ ተማሪዎች የሚማሩትን ቋንቋ ነፃ ሆነው እንዲጠቀሙበት ያግዛቸዋል፤

- የቡድን ሥራ ተማሪዎችን በሚማሩት ቋንቋ ጥሩ ተጠቃሚ ያደርጋል፤
- የቡድን ሥራ የተማሪዎችን ቋንቋን የመማር ፍላጎት ያሳድጋል፤
- የቡድን ሥራ ተማሪዎች የሚማሩትን ቋንቋ በተለያዩ መልኩ እንዲጠቀሙበት ዕድል ይሰጣል፤
- የቡድን ሥራ መምህሩ ስለእያንዳንዱ ተማሪ የተሻለ ግንዛቤ እንዲኖረው ያደርጋል፤
- በዚህ ጥናት ከመጠይቅና ከቃለ መጠይቅ የተገኙት መረጃዎች የቡድን ሥራ ከጥንታዊ የማስተማር ስልት የበለጠ ተግባራዊነት እንዳለው አረጋግጠዋል፤
- በመጨረሻም እንደኢትዮጵያ ባለ ሁኔታ በአንድ ክፍል ውስጥ ያሉት ተማሪዎች ቁጥር መጠኑን ባለፉበት አገር የቡድን ሥራ ብቸኛ አማራጭ መሆኑን ጥናቱ ጠቁሟል፡፡

በዚህ ጥናት የቡድን ሥራ በብዙው ጠቃሚነት እንዳለው ለመገንዘብ ቢቻልም፤ ጥናቱ መሠረት ያደረገውን የቡድን አደረጃጀት ዘዴ ባለማመልከቱ የቡድን ሥራ እንዴት ቢደራጀ የበለጠ ውጤታማ ይሆናል? የሚለውን ጥያቄ ግን አይመልስም፡፡

2.3 ድርሰትን በቡድን የማጻፍ አስፈላጊነት

የድርሰት ትምህርት በባህሪው ክሂለ ብዙነትን የሚጠይቅ በመሆኑ በቋንቋው አፋቸውን ለፈቱትም ሆነ ላልፈቱት እኩል አስቸጋሪ መሆኑን ክሮል (1990:141) ያስረዳሉ፡፡ እንደ ክሮል አገላለጽ ለምሳሌ ጠቅላላ የድርሰት አወቃቀር፣ የአንቀጽ

አመሠራረት፣ የአረፍተነገር አወቃቀር/አገባብ፣ የቃላት አመራረጥና አጠቃቀም ለድርሰት ትምህርት ከሚያስፈልጉት ዋና ዋና ክሊሎች ውስጥ የሚጠቀሱ ናቸው። ጎርማን (1979:189) በበኩላቸው የድርሰት ትምህርት በርካታ ክሊሎችን ያቀፈ እንደመሆኑ፣ እስከአሁን ድረስ የድርሰት መምህራንን በጋራ የሚያስማማ አንድ ወጥ የሆነ የማስተማሪያ ስልት አለመኖሩን ይገልጻሉ።

ከላይ ከቀረቡት ማብራሪያዎች ለመረዳት የሚቻለው በአንድ በኩል የድርሰት ትምህርት በውስጡ ልዩ ልዩ ክሊሎች እንዳሉትና በሌላ በኩል ደግሞ ድርሰት በባህሪው ከሂል መሆኑን ነው። ስለዚህም ድርሰት ከሂል ከሆነ እየሠሩ/እየጻፉ መማርን የግድ የሚጠይቅ ይሆናል። አጻጻፉም በግል ወይም በቡድን ሊሆን ይችላል። ድርሰትን በግል ከመጻፍ ግን በቡድን መጻፍ በርካታ ጠቀሜታዎች እንዳሉት ተመራማሪዎች ያስረዳሉ። ለምሳሌ ራይምስ (1983:20) እንደሚያብራሩት ተማሪዎች ድርሰትን በቡድን በመጻፋቸው ከሂደቱ ጀምረው በጋራ ሆነው ውጤት ያለው ሥራ ለመሰራት ይችላሉ። መምህራንም የተወሰነ ቁጥር ያላቸውን አባላት ካካተተው አንድ ቡድን፣ አንድ ድርሰት ብቻ ለእርማት ስለሚሰበሰቡ ጊዜያቸውን ይቆጥብላቸዋል፤ ለድርሰቶቹም ተገቢ ምላሽ ይሠጣሉ። ተማሪዎችም እንዲሁ ድርሰትን በቡድን በመጻፍ ከሂደቱ ብቻ ሳይሆን፣ ከውጤቱም መምህሩ የሚሠጠውን ምላሽ መሠረት በማድረግ የጋራ ችግሮቻቸውን በጋራ ለመወያየት ዕድል ይኖራቸዋል። በዚህም ስለቃላት አመራረጥ፣ ስለሰዎሰው ቅንብር፣ ስለይዘት አመራረጥና ስለጠቅላላው የድርሰት አወቃቀር በጋራ በመሥራት ተጠቃሚ ሲሆኑ፣ መምህሩም ለእርማት የሚሰበሰባቸው ድርሰቶች በቁጥርና በስህተት መጠናቸው ስለሚቀንሱለት ጊዜውን ከመቆጠብ አንጻር ተጠቃሚ ይሆናል። ዶፍ (ገጽ፣ 146) በበኩላቸው፣ የቡድን ድርሰት ተማሪዎች ስህተታቸውን እርስ በርስ እንዲተራረሙ ከማስቻሉም በላይ ለመምህሩም አነስተኛ ድርሰቶችን ብቻ እንዲያርም ዕድል ስለሚሠጠው አስፈላጊ መሆኑን ያስረዳሉ።

እንደ ጃኩቭስ (1988:97) አገላለጽ ግን በርካታ መምህራን ስለቡድን ድርሰት ጠቃሚነት ካለመገንዘባቸው የተነሣ «ለተወሰነ ጊዜ ተማሪዎችን በቡድን እያደራጀሁ ድርሰት ለማስተማር ሞክርኩ፣ ውጤታማ ባለመሆኑ ግን ወደጥንታዊ የማስተማር ዘዴዎ ተመለስኩ።» ሲሉ በተደጋጋሚ ይደመጣሉ። ሂል (1984:86) በበኩላቸው ድርሰትን በቡድን ማጻፍ እንዴት ተግባራዊ ይሆናል? የሚለውን ጥያቄ ከመመለሳችን በፊት የሚያስገኛቸውን ጠቀሜታዎች በሙሉ መመርመር ያስፈልጋል በማለት እንደሚከተለው ያስረዳሉ፡-

- ድርሰትን በቡድን በመጻፍ ሂደት ጠንካራ ተማሪዎች ደካማ ተማሪዎችን ይረዳሉ፡
- በቡድን ውስጥ እያንዳንዱ አባል የሚሠነዘረው ሀሳብ እንዳለ ተቀባይነት ከማግኘቱ በፊት በሁሉም አባላት ስለሚተኝበት፣ በግል ከሚጻፉት ድርሰቶች ይልቅ፣ በቡድን የሚጻፉት ድርሰቶች ስህተት የመቀነስ ዕድላቸው በጣም ከፍተኛ ነው፡
- የቡድን ድርሰት የመምህራንንም ሥራ በብዙው ይቀንሳል፤
- ተማሪዎች በቋንቋው ሀሳባቸውን አስተካክለው ለመግለፅ የሚያስችላቸው በቂ ልምምድ ያገኛሉ፤

እነዚህን ጠቀሜታዎች እውን ለማድረግ ግን የድርሰትን ሥራ አስቀድሞ ማቀድ እንደሚያስፈልግ፣ ራይምስ (1983:20) ያስገነዝባሉ። እንደ ራይምስ ማብራሪያ፣ ድርሰትን ማቀድ የሚያስፈልገው ተማሪዎች በቀጥታ ወደ ጽሑፉ ከመሄዳቸው በፊት በሂደቱ ላይ በቂ ውይይት በማድረግ ለዋናው ሥራቸው መሠረት ለመጣል

ስለሚያስችላቸው ነው። በመሆኑም በእቅዱ ላይ ከዚህ ቀጥሎ ያሉትን ነጥቦች መመርመር እንዳለባቸው ራይምስ ይገልጻሉ፡-

- ለምን እንደሚጽፉ በውል መገንዘብ፤
- ለማን እንደሚጽፉ ለይተው ማወቅ፤
- በምልክታ፣ በማስታወሻ በመመዝገብ፣ እርስ በእርስ በመወያየትና በማንበብ ለድርሰት ሥራቸው አስፈላጊ መረጃዎችን ማሰባሰብ፤
- እንዴት መስራት እንዳለባቸውና መረጃዎችን እንዴት ማደራጀት እንደሚገባቸው የሥራ እቅድ መንደፍ፤
- የመጀመሪያ ረቂቅ መንደፍ፤
- ረቂቁን በሂሳዊ ንባብ በጋራ መገምገም፣ መከለስ፤
- በርካታ ረቂቆችን በተደጋጋሚ ካዘጋጁ በኋላ የመጨረሻውን ድርሰት መጻፍ፤
- ለመጨረሻ ጊዜ እንደገና በጥልቀት አንብቦ በጋራ መገምገም።

ከራይምስ (ገጽ፣ 21) ገለጻ ለመረዳት እንደሚቻለው፣ ከላይ በተጠቀሱት የክንውን ሂደቶች ተማሪዎች የንግግርና የጽሑፍ ቋንቋ ለመለየት፣ በልዩ ልዩ ሐሳቦች ላይ የጋራ ግንዛቤ ለመያዝ፣ ሀሳቦችን ለመምረጥ፣ ዓረፍተ ነገሮችን ደጋግሞ በማዋቀር የአዳዲስ ቃላትን ትክክለኛ ቦታና ተግባር ለመለየት በቂ ጊዜ መውሰድ አለባቸው። ስለዚህ ድርሰትን በቡድን ለማጻፍ ተማሪዎች ርዕሱን በብቃት ለማብራራትና ለመግለጽ የሚያስችላቸው በቂ ጊዜ መኖሩን ማጤን ያስፈልጋል። በሌላም በኩል ተማሪዎች አጫጭር ማስታወሻዎችን እንዲይዙ፣ ሐሳቦችን ፈጥነው እንዲያፈልቁ፣ ያልተሰማሙበትን ሐሳብ ውድቅ በማድረግ ሌሎች ሐሳቦችን እንደገና ማፍለቅ እንዲችሉ መበረታታት አለባቸው። እንደ ራይምስ (ገጽ፣ 22) አገላለጽ፣ በዚህ መንገድ ብቻ ነው፣ ተማሪዎች የመጻፍ ፍላጎታቸውን የሚያነቃቁት፣ ብሎም ትክክለኛ ድርሰት መጻፍ የሚችሉት። ለዚህ ሁሉ ግን ተማሪዎች እርስ በርስ

መተማመንን፣ እርስ በርስ መደማመጥንና መደጋገፍን ባህላቸው ሊያደርጉት ይገባል።

የቡድን ድርሰት ጠቃሚነት እንዳለው ጃኩቭስ ሲያስረዱ ተማሪዎች በጋራ እየተረዳዱ እንዲሠሩ ያበረታታል። እርስ በርስ መደጋገፍን ይፈጥራል ለማለት ቢቻልም፣ የቡድን ሥራው ለምን አላማ? ምን በምን ዘዴ ለመሥራት? ምን ግብ ለመጨበጥ? የሚሉት ጥያቄዎች ቀድመው መመለስ አለባቸው። እነዚህንም ጥያቄዎች ለመመለስ ታላሚ ግብን (goal structure) መወሰን አስፈላጊ መሆኑን ጃኩቭስ ይጠቁማሉ። ጃኩቭስ፣ ኦዊንስና ስትራተን (1980:148) እንደሚስማሙበት ታላሚ ግቦች ትብብራዊ (Co-operative) ፣ ውድድራዊ (competitive) እና ግላዊ (Individualistic) ተብለው በሶስት ይከፈላሉ።

ኦዊንስና ስትራተን እንደሚያስረዱት፣ በትብብራዊ ታላሚ ግብ ተማሪዎች ግላዊ አላማቸውን ከግብ የሚያደርሱት ከሌሎች ጋር በጋራ ሲሰሩና ሌሎችም እንዲሁ በተመሳሳይ ሁኔታ አላማቸውን ከግብ ሲያደርሱ በቻ ነው። ጃኩቭስም እንዲሁ የጋራ ታላሚ ግብ ከዳር የሚደርሰው አባላቱ እኩል ተሳታፊ ሲሆኑና የአንደኛው አላማ ስኬት ለሌላውም ስኬት ሲኖረው እንደሆነ ያሳያሉ። ማብራሪያቸውን በአስረጅ ለማስደገፍ ጃኩቭስ የቅርጫት ኳስ ጨዋታን ለአብነት ይጠቅሳሉ። በዚህ ጨዋታ አንድ ቡድን አሸናፊ የሚሆነው በውስጡ ባቀፋቸው የቡድን አባላት መካከል የእርስ በርስ መረዳዳትና ትብብራዊ ተሳታፊነት ሲኖር ብቻ ይሆናል። ሁሉም አባላት የየግል ሚናቸውን አስተባብረው ሲሰሩ በቻ ነው ለውጤት የሚበቁት። ድርሰትንም በቡድን ለማጻፍ፣ የቡድን አባላት ትብብራዊ ግባቸውን እውን የሚያደርግ የእርስ በርስ መረዳዳትና የጋራ ተሳትፎ እንዲኖራቸው አድርጎ አስቀድሞ ማደራጀት እንደሚያስፈለግ ጃኩቭስ ያስረዳሉ። እንደጃኩቭስ አገላለጽ፣ በርዕሰ ጉዳዩ ላይ እርስ በርስ መወያየት፣ ሀሳብ ለሀሳብ መለዋወጥ፣ የጋራ ንድፍ ማውጣት፣ ስህተቶችን በጋራ ማስተካከል ትብብራዊ ታላሚ ግብን ያስጨብጣል።

ሁለተኛው ታላሚ ግብ ውድድራዊ ሲሆን፣ እንደ አዊንስና ስትራተን ማብራሪያ፣ ይህም ከዳር የሚደርሰው፣ ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ሰዎች እርስ በርስ በመወዳደር በሚሠሩት ሥራ የአንዱ ውድቀት ወይም ሽንፈት ለሌላው ስኬት ምክንያት ሲሆን ብቻ ነው። ጃኮቭስ ስለዚህ ሲገልፁ፣ ውድድራዊ ታላሚ ግብ የትብብራዊ ታላሚ ግብ ተቃራኒ መሆኑን ያሳያሉ። አንድ አላማን ከግብ ለማድረስ በመሻት በአንድ ሥራ ላይ ተሳታፊ በሚሆኑ ሰዎች መካከል ያለው ግንኙነት አሉታዊ ነው። የአንዱ ውድቀት ወይም አላማ አለመሳካት፣ ለሌላው አላማ ከግብ መድረስ አስተዋጽኦ አለው። ጃኮቭስ ይህንኑ በምሳሌ ሲያስረዱ፣ የጠረጴዛ ኳስ ጨዋታን ይጠቅሳሉ። በዚህ ጨዋታ ሁለቱ ተጋጣሚዎች በሚያደርጉት ውድድር የአንደኛው ጨዋታ ሰንካላነት ለሌላው ማሸነፍ በር ይከፍታል። በድርሰት ሥራም ተማሪዎች በተናጠል የሚጽፏቸው ድርሰቶች መምህሩ በሚያወጣቸው የድርሰት ማረሚያ መሥፈርቶች መሠረት ድርሰቶቹ አንዱ ከሌላው ጋር እየተወዳደሩ፣ ታርመው ጥሩ የተባለው ድርሰት ከፍተኛ ውጤት ሲመዘገብለት፣ ደካማው ድርሰት ግን ዝቅተኛ ውጤት ይሰጠዋል። በድርሰቶቹ መካከል ያለው ውድድር የእያንዳንዱን ድርሰት ውጤት እንደሚወስን ጃኮቭስ ያስረዳሉ።

ሶስተኛው ታላሚ ግብ ደግሞ ግላዊ ሲሆን፣ አዊንስና ስትራተን እንደሚያስረዱት፣ ይህ ግብ የሚገኘው ከሌሎች ጋር በመወዳደር ወይም በጋራ በመሥራት ሳይሆን በግላዊ ጥረት ብቻ ነው። ጃኮቭስ የውሃ ዋናን እንደምሳሌ በመጥቀስ ሲያስረዱ፣ በውሃ ዋና ሰዎች የበለጠ ትኩረት የሚሰጡት ራሳቸውን ለማሻሻልና ታዋቂ ዋናተኛ ለመሆን እንጂ፣ ማን ነው ፈጣን ዋናተኛ? የሚለው ጥያቄ አያስጨንቃቸውም። በድርሰት ፅሁፍም ተማሪዎች የየግላቸውን ከጻፉ በኋላ፣ በአላማው ከግብ መድረስ አለመድረስ እየተገመገመ፣ ለእያንዳንዱ ድርሰት ውጤት ይሰጣል እንጂ፣ አንድ ድርሰት ከሌላው ጋር አይነጻጸርም። እነዚህን ታላሚ ግቦች በማነጻጸር ባደረጉት ጥናት ከሁሉም ውጤታማ ሆኖ የተገኘው በትብብራዊ ታላሚ ግብ መሠረት

የተዋቀረው ቡድን መሆኑን ጃኩቭስ ያስረዳሉ። ከጃኩቭስ በተጨማሪ ጆንሰን (1980) ደግሞ በትብብራዊ ታላሚ ግብ መሠረትነት ተቧድነው በጋራ እየሠሩ የሚማሩ ተማሪዎች ለሚማሩት ቋንቋ፣ አብረዋቸው ለሚሠሩት የቡድን አባላትና ለአስተማሪዎቻቸው አዎንታዊ ግምት እንዳላቸው በጥናታቸው አረጋግጠዋል። በትብብራዊ ታላሚ ግብ መሠረት የሚደራጁት ቡድኖች የጋራ ግባቸውን ለመጨበጥ፣ ሀሳብ ለሀሳብ እንደሚለዋወጡና እርስ በርስ እንደሚረዳዱም ዳፍትይንና ፒክን (1986) በአስረጅነት በመጥቀስ ጃኩቭስ ይገልጻሉ።

እስከአሁን በዝርዝር ለማየት እንደተሞከረው ድርሰትን በቡድን ማጻፍ ጠቃሚ ቢሆንም ተግባራዊነቱ ግን ቀላል አይደለም። ጃኩቭስ (1988:97) እንደሚያስረዱት ተማሪዎች የጋራ ግባቸውን ለመጨበጥ በቡድን በሚሠሩበት ወቅት ውጤቱ በተለያዩ ተፅዕኖዎች ይወሰናል። ጃኩቭስ ለአብነት ከሚጠቅሷቸው የድርሰት እርማት ውጤት አሠጣጥ፣ የተማሪዎች የካሁን ቀደም የትምህርት ልምድ፣ በተማሪዎች መካከል ያለው የመማር ፍላጎት ልዩነትና ሌሎችም ማህበራዊ ደንቦች ድርሰትን በቡድን በመጻፍ ሂደት ላይ የራሳቸው የሆነ ተፅዕኖ አላቸው። ጃኩቭስ የግላቸውን ተመክሮ ጠቅሰው ሲያስረዱ፣ ድርሰትን በቡድን በማጻፍ፣ ጥናታቸውን እንደጀመሩ ካጋጠሟቸው ችግሮች የመጀመሪያው ተማሪዎች በጋራ ለመሥራት ያላቸው ትብብር አነስተኛ መሆኑ ነበር። ከሌሎች ፅርዳታ ማግኘት የሚወዱ፣ እነሱ ግን ሌሎችን ለመርዳት የማይፈልጉ ተማሪዎች የመጀመሪያውን የቡድን ሥራ አስቸጋሪ እንዳደረጉባቸው ጃኩቭስ ጠቅሰዋል። ከዚህም በቡድኑ አባላት መካከል እኩል ተሳትፎ እንደሌለ አረጋግጠዋል። ባገኙት ግንዛቤም መሠረት ተማሪዎች በቡድን ሆነው ድርሰት ሲጽፉ እንዴት መረዳዳት እንዳለባቸው፣ ጠቃሚነቱን ጨምረው በግልፅ በማስረዳታቸው በሂደት ጥሩ ውጤት እንዳገኙ ጃኩቭስ አሳይተዋል። በመጨረሻም ተማሪዎች የቡድን ድርሰታቸውን ከመጀመሪያው በጣም እንዳሻሻሉና ስለቡድን ሥራው ያላቸው ግምት ሙሉ በሙሉ አዎንታዊ መልክ መያዙን በጥናታቸው አረጋግጠዋል። የተማሪዎችን አመለካከት ጃኩቭስ ለአብነት ጠቅሰው ሲያስረዱ፣

በመጀመሪያው አካባቢ አንዲት ተማሪ በቡድን መሥራት እንደማትፈልግ ጠይቃ ለብቻዋ እንድትሠራ ተፈቅዶላት እንደነበርና በኋላ ግን ሀሳቧን ለውጣ ከሌሎች ጋር በቡድን መሥራት እንደጀመረች አመልክተዋል።

ብሩሬ (1973) በተመሳሳይ ሁኔታ ድርሰትን በቡድን ማጻፍ ውጤት እንዳለው በጥናታቸው አረጋግጠዋል። የብሩሬ ጥናት በተለይ ያተኮረው በአፍ መፍቻ ተናጋሪዎች ላይ ሲሆን፣ እነዚህ ተማሪዎች ድርሰትን በቡድን ሆነው በትብብር በመጻፋቸው ከፍተኛ መሻሻል እንዳሳዩ አመልክቷል። ይህም የእርስ በርስ መረዳዳት፣ የእርስ በርስ መማማር ውጤት መሆኑን ብሩሬ (ገጽ፡ 641) ያስረዳሉ። እንደ ብሩሬ አገላለጽ ተማሪዎች በቡድን ሆነው ድርሰት ሲጻፉ በከፍተኛ ደረጃ እንዲተባበሩ የሚያስገድዷቸው ቀጥሎ ያሉት ምክንያቶች ናቸው፡-

1. የድርሰት ትምህርት ከሌላው ትምህርት ይለያል። ቴኒስ ወይም አናጢነት ስንግር አንድ ነገር ማድረግን እንደምንግር ሁሉ፣ ድርሰት ስንግርም አንድ ነገር መሥራትን እንማራለን። ይሁን እንጂ በተለይ ቋንቋውን በአፍ መፍቻነት የምንናገረው ከሆነ፣ በዚህ ቋንቋ ድርሰት ስንግር ልክ እንደቴኒስ ወይም አናጢነት ትምህርት ከባድው አንነሳም። በአፍ-መፍቻነት የምንናገረውን ቋንቋ በመነሻነት እንጠቀማለን። ከዚህ በኋላ ያለው ጉዞ ግን የአዲስ ግንዛቤ ጉዞ ነው። ይህ ወደአዲስ ግንዛቤ የሚያስኬደው ጉዞ አዲስ በመሆኑ ቀና አይደለም፤ ምቹትም የለውም። በዚህ ጊዜ ነው የሌላውን ሰው እርዳታ ወይም ድጋፍ የምንፈልገው። ተማሪዎችም በቡድን ሆነው ድርሰት ሲጻፉ የጋራና የትብብር ግንባር እንዲፈጥሩ የሚያስገድዳቸው ምክንያት ይኸው ነው።

2. ቋንቋ በመልመድ ላይ ያለ ህፃን፣ ቋንቋን ከመናገሩ በፊት አድማጩን እንደሚፈልግ ሁሉ፣ የድርሰት ተማሪውም ግልፅና የተዋጣ ድርሰት እስኪጻፍ ድረስ የራሱ ተደራሲ ወይም አድማጭ ያስፈልገዋል። ድርሰትን በቡድን በመጻፍ ሂደትም

የቡድን አባላት የየግል ረቂቃቸውን ተራ በተራ ድምፃቸውን ከፍ አድርገው ለንግድቸው በተደጋጋሚ ስለሚያነቡ፣ የድርሰት ሥራዎቻቸውን ለማሻሻል በጣም ያግዛቸዋል። አንዱ ሲያነብ ሌሎቹ የፅሁፉን ግልፅነት፣ ግጥምጥምነትና ተጠየቃዊነት ይገመግማሉ። በዚህም ሂደት የቡድን አባላት ከራሳቸው ሥራ ብቻ ሳይሆን፣ ከሌላውም ይማራሉ።

3. ሰዎች ሌሎችን ባስተማሩ ቁጥር ራሳቸውንም ያስተምራሉ። አንድ መምህር ለመጀመሪያ ጊዜ የማስተማር ሥራ ሲጀምር የነበረውን ውሱን ልምድ በሂደት እያዳበረው እንደሚሄድ ሁሉ፣ ተማሪዎችም እርስ በርስ በመማማር ዕውቀታቸውን እያሰፉ ይሄዳሉ። በተግባራዊ ክንውኑ ምን እንዳወቁና ወደፊት ምን ማወቅ እንዳለባቸው፣ በምን በኩል ወደኋላ እንደቀሩ ይገነዘባሉ። ይህም በራሱ ብዙ ለመማር ይገፋፋቸዋል።

እንደብሩፊ (ገጽ፣ 634) አገላለጽ፣ ከመማሪያ ክፍል ውጭ ሰዎች ማህበራዊና ፖለቲካዊ ችግሮችን በተናጠል ሳይሆን በትብብር ወይም በጋራ ሲታገሉ ይስተዋላሉ። ተማሪዎችም ቢሆኑ የራሳቸውን የጥናት ክብብ በመመሥረት በቡድን ሆነው በትብብር የሚያጠኑት ከክፍል ውጭ ነው። በአጠቃላይ ከትምህርት ቤት ውጭ የህብረተሰቡ ጠቅላላ ህይወት የተመሠረተው በማህበር ነው። ወደ መማሪያ ክፍል ስንመጣ ግን ይህ መሠረት አልተጣለም። እንደብሩፊ (ገጽ፣ 636) አገላለጽ፣ ለዚህ ዋናው ምክንያት የጥንታዊ ትምህርት (ትራዲሽናል) ልማድ ነው። በዚህ ልማድ በጋራ መሥራት ሀላፊነትን እንደአለመወጣትና ከፍተኛ የአካዳሚክ ሌብነት እንደመፈጸም ይቆጠር ነበር። ዘልማዱ የሚያዘው ተማሪው ራሱን ችሎ ለመምህሩ እንዲናገር፣ ራሱን ችሎ ለመምህሩ እንዲጽፍ፣ በአጠቃላይ ከመምህሩ ጋር በሚኖረው ግላዊ ግንኙነት ዕድሉን እንዲወስን ነው። በሌላ አገላለጽ በተማሪዎች መካከል ያለው ገንኙነት አሉታዊ እንጂ አዎንታዊ አይደለም። ተማሪዎች እርስ በርስ አይተዋወቁም። በነዚህ ምክንያቶች በመማሪያ ክፍል ውስጥ በጋራና በትብብር

መሥራት የሚያስገኘው ከፍተኛ ውጤት ግንዛቤ ባለማግኘቱ፤ በጋራ የመሥራት ልማዱ ለብዙ ጊዜ ሳይመሰረት እንደቆየ ብሩፊ ያስረዳሉ።

ብሩፊ (ገጽ: 637) እንደሚያስረዱት፣ በክፍል ውስጥ በጋራ መሥራት ከፍተኛ ዋጋ እንዳለው አስቀድሞ መምህሩ መገንዘብ አለበት። በዚህ ገንዘብ መሠረትም ተማሪዎችን በቡድን የማደራጀት ሚናውን በትክክል ሊወጣ ይገባል።

ለማጠቃለል ድርሰትን በቡድን ማጻፍ ጠቃሚ ግን ጥንቃቄ የሚፈልግ ሥራ መሆኑን እስካሁን በተጠቀሱት ድርሳናት ለማሳየት ተሞክሯል። ስለዚህ የተማሪዎችን የቆየ ልምድና አመለካከት ለመለወጥ ጥረት ማድረግና (የቡድን ሥራ አላማው የእርስ በርስ መማማርን ዕድል መፍጠር እንደመሆኑ) አስቀድሞ የቡድን አመሠራረቱ በተማሪዎች ችሎታ ስብጥር ላይ የተመሠረተ መሆኑን ማረጋገጥ ያስፈልጋል። እነዚህንና ሌሎች ጥንቃቄዎችን በተመለከተም የመምህሩ ሚና ወሳኝነት አለው። ለዚህም ቀደም ሲል እንደተጠቀሰው መምህሩ በመጀመሪያ በቡድን ሥራ ላይ እምነት እንዲኖረው ያስፈልጋል።

2.4 የቡድን አደረጃጀት

ስለቡድን አደረጃጀት ሲነሳ ትኩረት ከሚሰጣቸው ጉዳዮች መካከል ችሎታ፣ ያታ፣ የቡድን አባላትን ቁጥር መወሰንና የቡድን መሪ በዋናነት ይጠቀሳሉ። ስለዚህም ከዚህ በሚከተለው መልክ እያንዳንዳቸውን በተናጥል ለማየት ይሞክራል።

2.4.1 ችሎታ

አንድ ቡድን በተመሳሳይ ወይም በቅይጥ ችሎታ ሊደራጀ ይችላል። ጠንካራ ተማሪዎችን ከደካማ ተማሪዎች ጋር በማዋህድ ወይም በተለያዩ የችሎታ ክልል

ያሉትን ተማሪዎች በማስበጣጠር የሚመሠረተውን ቡድን ሐርመር (1991:246) እና ፋራንት (1988:140) ቅይጥ (mixed) ይሉታል። ይህ የቡድን አደረጃጀት በተለይ ለደካማ ተማሪዎች ጠቃሚነት እንዳለው ሐርመር ያስረዳሉ። አልፎ አልፎ ግን ጠንካራ ተማሪዎች በደካማ ተማሪዎች የበላይነት ይዋጡና በመማር ማስተማሩ ሂደት ተሳትፎ ላይኖራቸው እንደሚችል ሐርመር ያስጠነቅቃሉ። እንደሐርመር አገላለጽ ጠንካራ ተማሪዎች ግን ከቅይጥ ችሎታው ቡድን ተጠቃሚ ከመሆን የሚከለክላቸው አይኖርም። ሌሎችን ባስተማሩ ቁጥር ራሳቸውንም ያስተምራሉ።

ወሬል (1981:471-472) እንደጠቀሷቸው፣ ኩይኔ (1978) በችሎታ ቅየጣ ላይ የተመሠረተ ጥናት አካሂደው ያገኙት ውጤት ይህንን ዓይነትን የቡድን አደረጃጀት የሚደግፍ ነው። ጥናቱ የሥነልቦና መግቢያ የተሰኘ ኮርስ በሚከታተሉ ተማሪዎች ላይ ለአምስት ሳምንት ያህል የተካሄደ ሲሆን፣ የቡድንና የግል ሥራዎችን አነጻጽሯል። የቡድን አደረጃጀቱ ከፍተኛና ዝቅተኛ፣ መካከለኛና መካከለኛ እንዲሁም ከፍተኛና መካከለኛ ችሎታ ያላቸውን ተማሪዎች በማጣመር የተመሠረተ ነበር። በዚህም መሠረት ከፍተኛና መካከለኛ ችሎታ ያላቸውን ተማሪዎች በማጣመር የተመሠረተው ቡድን ከፍተኛ መሻሻል ሲታይበት፣ በተናጠል እንዲሠሩ የተደረጉት ግን በመጀመሪያ ከነበራቸው ውጤት ምንም አይነት መሻሻል አላሳዩም። በዚህ ጥናት ከግማሽ በላይ የሚሆኑት ተጠኝ ተማሪዎች በችሎታ ቅየጣ ቡድን ተደራጅተው መማርን እንደሚመርጡም ተረጋግጧል።

በችሎታ ቅየጣ ላይ የተመሠረተው ቡድን ለእርስ በርስ መማማር ዕድል ስለሚሰጥ በእርግጥም የቡድን ሥራን አላማ ተግባራዊ ከማድረግም አኳያ ተመራጭነት ይኖረዋል።

ሌላው የቡድን አመሠራረት ደግሞ ተመሳሳይ ችሎታን መሠረት የሚያደርገው ነው። ስላቪን (1990:473) እንደሚያስረዱት፣ በተመሳሳይ ችሎታ ላይ

የተመሠረተው ቡድን ቀጥሎ ያሉት ጠንካራ ጎኖች እንዳሉት ጥናቶች አረጋግጠዋል።

- ሁሉንም ተማሪዎች/የቡድን አባላት በተመሳሳይ ፍጥነትና በአንድ አይነት ሁኔታ ለማስተማር ያስችላል፤
- የሁሉንም የቡድን አባላት ፍላጎት በእኩል የሚያሟላ የማስተማር ስልት ለማዳበር ያስችላል፤
- ብሩህ አእምሮ ያላቸው ተማሪዎች በደካማ ተማሪዎች ተሳትፎ ስለማይሠለቹ የመማርና የመሥራት ፍላጎታቸውና ትጋታቸው ይጉለብታል፤
- የመማር ማስተማሩ ሂደት ቀላል ይሆናል።

እንደሰላሺን አገላለጽ፤ ሌሎች ጥናቶች ደግሞ በተቃራኒው በተመሳሳይ ችሎታ ላይ ተመሥርቶ የሚደራጀው ቡድን የሚከተሉት ደካማ ጎኖች እንዳሉበት አመልክተዋል፡-

- ደካማ ተማሪዎች በትምህርታቸው እንዲበረታቱና አንዲተጉ የጎበዝ ተማሪዎችን ዕርዳታና ድጋፍ ይፈልጋሉ፤
- ደካማ ተማሪዎች የሀፍረትና የጭንቀት ችግር ስላለባቸው እነሱን በአንድ ቡድን ለማደራጀት መሞከር ችግሮቻቸውን የበለጠ ማባባስና ተስፋ እንዲቆርጡ ማድረግ ነው፤

- በርካታ መምህራን ደካማ ተማሪዎችን የማስተማር ፍላጎት ስለሌላቸው፤ እነዚህን ተማሪዎች በአንድ ቡድን ተሰባስበው ሲያገኟቸው እንደሚመኛ በጠላት አይን ይመለከቷቸዋል።

አዜብ (1989:101) ደግሞ ተማሪዎችን ከፍተኛ፣ መካከለኛና ዝቅተኛ በሚሉት የችሎታ ምድቦች ማደራጀት በእያንዳንዱ ቡድን ያሉት ተማሪዎች ስለራሳቸውም ሆነ ስለሌላው ያላቸው አመለካከት ጤናማ እንዳይሆን ያደርጋል በማለት ያስረዳሉ። እንደ አዜብ አገላለጽ፣ በተለይም ጉበዝ ተማሪዎች ሁልጊዜ የሚያስቡት ስለራሳቸው ጉብዝና ስለሌላው ደደብነት ብቻ ስለሚሆን፣ በአንድ ቡድን ቢደራጁ ለመማር ዝግጁ አይሆኑም። እነዚህ ተማሪዎች ለሌሎች ብቻ ሳይሆን ለራሳቸውም የማይመቹ ናቸው። በእነሱ እምነት ሁልጊዜም አዋቂና ትክክል ናቸው። ዕውነትን ለመቀበል ይከብዳቸዋል። በመሆኑም እንደነዚህ አይነት ተማሪዎችን ከስህተታቸው ለማስተማር በጣም አስቸጋሪ እንደሚሆን አዜብ ያስገነዝባሉ።

እንደ ዊቭ (1985:35) አገላለጽ ደግሞ በቅይጥና በተመሳሳይ ችሎታ የቡድን አደራጃጀት መሠረትነት የተካሄዱ ጥናቶች ቀጥሎ ያሉትን አጠቃላይ ጥቆማዎች አመለካከተዋል፡-

- ከፍተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች በአንድ ቡድን ውስጥ ሲገቡ፤ ለትምህርታቸው ያላቸው ጥረት በጣም ዝቅተኛ ነው። ሁሉን ነገር «እናውቃለን» የሚል ትምክህት ስለሚጠናወታቸው ለመማር የሚያደርጉት ጥረት በጣም የተወሰነ ነው።

- ዝቅተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች በአንድ ቡድን ሲታቀፉ ለመማር ብዙ ጥረት ቢያደርጉም፤ ችሎታቸው/ አቅማቸው ብዙም ወደፊት የሚያስኬዳቸው አይደለም።

- በአንድ ቡድን ውስጥ የሁሉም አባላት ተሳትፎ እኩል አይደለም። ለምሳሌ በችሎታ ቅየጣ ምድብ ውስጥ ካሉት ተማሪዎች በመማር ማስተማሩ ሂደት መስተጋብር የሚታየው ከፍተኛና ዝቅተኛ ችሎታ ባላቸው መካከል ሲሆን፤ መካከለኛ ችሎታ ያላቸው ግን ለሚሠሩት ወይም ለሚሉት ነገር ዕርግጠኛ ካልሆኑ በስተቀር በአብዛኛው ዝምታን የሚመርጡ ናቸው። በሁለት አይነት የችሎታ ክልል (ለምሳሌ ከፍተኛና መካከለኛ ወይም ዝቅተኛና መካከለኛ) ስብጥር የሚመሠረተው ቡድን ግን ብዙም የመስተጋብር ችግር አያጋጥመውም።

ለማጠቃለል አንድ ቡድን በቅየጣና በተመሳሳይ የችሎታ ምድብ መነሻነት ሊደራጅ እንደሚችል እስከአሁን ለማየት ተሞክሯል። ይሁን እንጂ ተማሪዎች እርስ በርስ እንዲማማሩና አንዱ ከሌላው ተጠቃሚ እንዲሆን ብሎም የቡድን ሥራ አላማውን እንዳይስት ከተመሳሳይ ችሎታ ይልቅ፤ የችሎታ ቅየጣ የቡድን አደረጃጀት ተመራጭነት ያለው ይመስላል።

2.4.2 ያታ

እንደችሎታ ሁሉ የያታም ጉዳይ በቡድን አደረጃጀት ጊዜ ልዩ ትኩረት ያሻዋል። ዊቭ (1985:36) እንደጠቀሷቸው፣ ለምሳሌ በያታ ቅየጣ ላይ የተካሄዱ ጥናቶች (ለአብነት ሎክሂድ (1977)፤ ሎክሂድና ሂል (1976) ይጠቀሳሉ።) የሚያስገነዝቡት፤ በቡድኑ ውስጥ ከሴቶች ይልቅ፤ ወንዶች በተሳትፎ የበላይነት እንደሚይዙ ነው። በነዚህ ጥናቶች የተማሪዎች ተመክሮም በጣም የተለያየ እንደሆነም ተረጋግጧል። ለምሳሌ ከቡድኑ ውስጥ ብዙዎቹ ሴቶች ከሆኑ፤ እርስ በርሳቸው ከመረዳዳትና ከመጠያየቅ ይልቅ፤ ሴቶቹ ወንዶቹን ለመጠየቅ ይመርጣሉ። ወንዶቹ ግን የሴቶቹን ጥያቄ ለመመለስ ቀና አይሆኑላቸውም። የተማሪዎችም ውጤት ይህንን የሚያጠናክር

መሆኑን ዊቭ ጠቅሰዋል። ለምሳሌ ከቡድኑ ውስጥ የሴቶቹ ቁጥር ከበለጠ ወይም ከቡድኑ ብዙውን ቁጥር የያዙት ወንዶች ከሆኑ፤ ሴቶቹ ከወንዶቹ ያነሰ እንደሚማሩ ጥናቱ አረጋግጧል። የሁለቱ ቁጥር ተመጣጣኝ በሆነበት ቡድን ግን ሴቶቹና ወንዶቹ ተነጻጻሪ ውጤት ማስመዘገባቸውን ዊቭ አመልክተዋል።

በዚህም መሠረት ዊቭ በጥናታቸው እንደጠቀሙት የመፍትሄ ሀሳብ፣ በአንድ አነስተኛ ቡድን የሴቶችንና የወንዶችን ቁጥር ማመጣጠን ወይም ወንዶቹ ሴቶቹን ለመርዳት ቀና እንዲሆኑ ማበረታታት፣ ሴቶችም የጥገኝነት ስሜታቸውን አስወግደው ሴቶች ጓደኞቻቸውን እንዲጠይቁ ማበረታታት ያስፈልጋል።

ከላይ የተጠቀሱት ጥናቶች በአብዛኛው ሴቶች የጥገኝነት ስሜት የሚታይባቸው መሆኑን የሚያመለክቱ ቢሆኑም፣ ይህ እውነታ ግን በሁሉም አገር ተመሳሳይ ላይሆን ይችላል። የሴቶችና የወንዶች ግንኙነትና አንዳቸው ስለሌላው ያላቸው ግምት ከባህል ባህል ሊለያይ ይችላል። በመሆኑም ከጾታ ይልቅ ለችሎታ ቅየሳ የበለጠ ትኩረት ቢሰጥ የቡድን ሥራን አላማ ተግባራዊ ማድረግ ይቻል ይሆናል።

2.4.3 የቡድን አባላትን ቁጥር መወሰን

በቡድን አደረጃጀት ጊዜ ከግምት መግባት ያለበት ሌላው ጉዳይ ደግሞ የቡድን አባላትን ቁጥር መወሰንን ይመለከታል። ሐርመር (1991:246) የአንድ ቡድን አባላት ቁጥር የሚወሰነው በስራው አይነትና ባህሪ ቢሆንም፣ የሀሳብ ልዩነትን አበላልጦ ወደአንድ ውሳኔ ለመድረስ እንዲቻል ግን ጎደሎ ቁጥር ቢሆን እንደሚመረጥ ያስረዳሉ። ዴቪስ (1981:118) ደግሞ የቡድን አባላት ከሶስት እስከሰባት ሊደርሱ እንደሚችሉ ጠቁመው፣ ብዙዎቹ የሚስማሙበት ግን አንድ ቡድን አነስተኛ አባላት ቢኖረው መሆኑን ያሳያሉ። እንደ ባይረን (1992:75) ጥቆማ ደግሞ በአንድ ቡድን ከአራት እስከ ስምንት ተማሪዎች ቢታቀፉ ይመረጣል።

ከላይ በተጠቀሱት ጥቆማዎች መሠረት የጋራ ሀሳብ ማውጣት የሚቻለው በአንድ ቡድን የሚታቀፉት ተማሪዎች በቁጥር አነስተኛ ቢሆኑ የሚመረጥ መሆኑን ነው። እርግጥ ነው፣ ተማሪዎችን በቡድን ሥራው በንቃት ለማሳተፍና የሥራቸውም ተጠቃሚ ለማድረግ ብሎም የሚያከናውኗቸውን ተግባራት ለመቆጣጠር እንዲቻል የአባላት ቁጥር አነስተኛ ቢሆን ይመረጣል።

2.4.4 የቡድን መሪ

ከቡድን አባላት ቁጥር መወሰን ጋር አብሮ መነሳት ያለበት ጉዳይ ደግሞ የቡድን መሪ ነው። የቡድን መሪ በአንድ ቡድን ከታቀፉት ተማሪዎች መካከል ለተለያዩ አላማዎች የሚመረጠውን አንድ አባል ይመለከታል። እንደ ሐርመር (1991:247) አገላለጽ፣ የቡድን መሪ አስፈላጊነት እንደቡድን ሥራው አይነትና ባህሪ የሚወሰን ቢሆንም፣ መኖሩ ግን ቢያንስ ሁለት ሥራ ለመሥራት ይጠቅማል። አንደኛ የቡድን ሥራው በሁሉም አባላት ተሳትፎ መሠራቱን ይቆጣጠራል። ሁለተኛ የቡድን አባላቱ እርስ በርስ ሲተራረሙ ወይም እርስ በርስ ሲከራከሩ ወይም መልመጃዎችን በጋራ ሲሰሩ በመጠኑም ቢሆን የመምህሩን ሚና ተክቶ የማስተባበር ተግባር ይፈጽማል። ፋራንት (1988:243) በበኩላቸው የቡድን መሪው ለቡድን ሥራ አስፈላጊ የሚሆነው በመምህሩና በቡድኑ መካከል ጠንካራ ግንኙነት ለመመሥረት እንደሆነ ያስገነዝባሉ። በተለይም አንድ ቡድን ጠንካራ መሠረት ይዞ በተደራጀበት ሁኔታ ለብዙ ጊዜ እንዲቆይና ውጤታማ ሥራ እንዲሠራ የቡድን መሪ አስፈላጊ መሆኑን ፋራንት ይጠቁማሉ። ሐርመር (1991:243) እንደሚያስረዱት ደግሞ ተማሪዎች በዕውቀታቸው፣ በአስተሳሰባቸውና በልምዳቸው የተለያዩ ስለሚሆኑ፣ አንዱ የሌላውን ሀሳብ አዘውትሮ የሚነቅፍ ሊሆን ይችላል፤ ሌላው ደግሞ የእኔን ሀሳብ ብቻ ተቀበሎ የማለት ፍላጎት ይኖረው ይሆናል፤ አንዳንዶቹ ደግሞ እንዲናገሩ የግድ ግፊት

ካልተደረገባቸው በስተቀር ቃል የማይወጣቸው ስለሚሆኑ፣ እነዚህን ልዩ ልዩ ባህሪያት ለማስታረቅና ለመቆጣጠር የቡድን መሪው አስፈላጊ ይሆናል።

ከላይ ከተጠቀሱት ነጥቦች በተጨማሪ የቡድን ሥራ ከክፍል ውጭ በሚሠራበት ጊዜ አባላትን ለማስተባበርና ሥራውን በታለመለት አላማ መሠረት ለማከናወን የቡድን መሪ መኖሩ ጠቃሚነት አለው።

በመጨረሻም የቡድን አደረጃጀትን በተመለከተ የሚነሳው ጥያቄ የተማሪዎቹን ምርጫ ወይም ፍላጎት ይመለከታል። ሐርመር እንደሚያስገነዝቡት፣ እርግጥ ነው፣ አንዳንድ መምህራን ተማሪዎች በራሳቸው ፍላጎትና ምርጫ ቡድን መሥርተው እንዲሠሩ ይመርጡ ይሆናል። ይህ አደረጃጀት ግን የቡድኑን አባላት በችሎታቸው አንድ አይነት ስለሚያደርጋቸው፣ የቡድኑን ሥራ አላማውን ሊያስተው ይችላል። ተመሳሳይ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች ተመራርጠው በአንድ ቡድን ውስጥ ከገቡ እርስ በርስ የመማማር ዕድላቸው የጠበበ ይሆናል። በተለይም ደካማ ተማሪዎች በጣም ይጎዳሉ። ስለዚህ አንድ ተማሪ በክፍሉ ውስጥ ከማንኛውም ተማሪ ጋር የመሥራት ልምድ እንዲኖረው ማለማመድና የተማሪዎችን ግላዊ የቡድን ምርጫ ማስለወጥ የቡድን ሥራውን ውጤታማ ሊያደርገው ይችላል።

በአጠቃላይ መምህራን አነስተኛ ቡድን ለማደራጀት በርካታ አማራጮች እንዳሏቸው እስከአሁን የተጠቀሱት ድርሳናት ያስረዳሉ። በተለይም በመስኩ የተከናወኑት ጥናቶች እንዳመለከቱት፣ ተገባራዊነቱ እንደየሀገሩ ባህል የሚወሰን ቢሆንም፣ ችሎታን መቀየጥና ያታንም በተመጣጣኝነት ማሰባጠር ለአንድ ቡድን ሥራ ውጤታማነት አስፈላጊ ይሆናል።

2.5 የድርሰት ማረጋገጫ ዘዴዎች

ድርሰትን እንዴት ማረጋገጥ ይቻላል? ለሚለው ጥያቄ በቀላሉ ምላሽ መስጠት ያስቸግራል። በሌሎች መልመጃዎች/ፈተናዎች (ለምሳሌ እንደመልስ አስመራጭ ባሉት) ብዙም የእርማት ችግር አያጋጥምም። መልሳቸው ሙሉ በሙሉ ትክክል ወይም ስህተት መሆኑ በግልፅ ይታወቃል። አንደርሂል (1990:88) እንደሚያስረዱት፣ እነዚህን መልመጃዎች/ፈተናዎች የተለያዩ ሰዎች ሲያርጧቸው ሁሉም የሚመዘገቧቸው ውጤቶች በእርግጠኝነት ተነጻጻሪ ይሆናሉ። በአራሚዎች መካከል ያለው አራሚ-ዘለል አስተማማኝነት (Inter-rater reliability) ከፍተኛ ነው። ተጨባጭ መስፈርት ወይም መለኪያ የሌላቸው የቃል ወይም የድርሰት መልመጃዎች/ፈተናዎች፣ በአጠቃላይ በፅሁፍ የሚመለሱ መልመጃዎች/ፈተናዎች ግን የአራሚ-ዘለል አስተማማኝነታቸው የመልስ-አስመራጮቹን ወይም ተጨባጭ መስፈርቶች ያሏቸውን ያህል አይደለም። እንደ አንደርሂል አገላለጽ፣ በእነዚህ መልመጃዎች/ፈተናዎች አንድም የተለያዩ አራሚዎች ለአንድ ሰው የተለያዩ ውጤት ሊሰጡ ይችላሉ፤ ይህም አራሚ-ዘለል አስተማማኝነቱን በጣም ይጎዳል። ወይም ደግሞ አንድ ሰው አንድን ድርሰት በተለያዩ ጊዜያት/በጊዜ ልዩነት እንዲያርመው ቢደረግ አንድ አይነት ውጤት ላይመዘገብ ይችላል፤ ይህ ደግሞ ጊዜ-ዘለል (Intra-rater reliability) አስተማማኝነቱን ይቀንስዋል ወይም ይጎደዋል።

እንደሂተን (1991:144) ማብራሪያ፣ ባለፉት አመታት በድርሰት እርማት ላይ የተሠሩ ጥናቶች አንድ ወጥ ከሆነ መደምደሚያ ላይ አልደረሱም። ለዚህም ከዚህ ቀጥሎ ያሉት ምክንያቶች ሊጠቀሱ እንደሚችሉ ሂተን ያስረዳሉ፡

- የድርሰት አራሚዎች ትኩረት በይዘት ላይ ብቻ ስለሚሆን፤
- አራሚዎች ተማሪው የጻፈውን ድርሰት እንደየግል እምነታቸው በመተርጎማቸው፤

- የድርሰት አራሚዎች በእጅ ፅሁፍና በጠቅላላው የድርሰቱ ቅርጽ ብቻ ተማርከው ውጤት ስለሚወስኑ።

ከላይ በተጠቀሱት ምክንያቶች የተነሣ ሁለት የድርሰት አራሚዎች ለአንድ ድርሰት የሚመዘገቡት ውጤት በብዙው ይለያያል። በሌላም በኩል አንድ ተማሪ በክብደታቸው ተነጻጻሪ የሆኑ ሁለት ድርሰቶች በተመሳሳይ ሁኔታ ቢጽፍ በሁለቱም ተነጻጻሪ ውጤቶችን የማስመዝገብ ዋስትና አይኖረውም።

ድርሰትን በማረም በኩል የሚከሰቱትን ችግሮች ለማስወገድ ሲባልም፣ በአሜሪካና በብሪታንያ የሚገኙ ተመራማሪዎች ለድርሰት ማረሚያ የሚያገለግሉ መለኪያዎች (rating scale) ቀርፀዋል። ሂተን እንደጠቀሱት፣ ለከፍተኛና በላይ ድርሰቶች ማረሚያ እንዲሆን በብሪታንያ ተመራማሪዎች የተቀረፀው መለኪያ ቀጥሎ ያለውን ይመስላል፡-

18-20	=	እጅግ በጣም ጥሩ
16-17	=	በጣም ጥሩ
12-15	=	ጥሩ
8-10	=	ያለፈ
5-	=	ደካማ
0-4	=	በጣም ደካማ

በሠንጠረዥ እንደተገለፀው ለውጤት መመዝገቢያ የተፈረጁት መለኪያዎች የስህተትን ክብደትና ቅለት መሠረት ያደረጉ ናቸው። ለምሳሌ ከስህተት ነፃ የሆነ፣ በጠንካራ ማስረጃ የተደገፈ፣ በአገላለጽና በቋንቋ አጠቃቀም የተዋጣለት ከሆነ ከ18-20 የሚደርስ ውጤት ይመዘገብለታል። ከዚህ ባነስ ደግሞ ከሞላ ጎደል ግቡን የመታ ድርሰት ከሆነ ከ16-17 ውጤት ያገኛል። በዚህ ዓይነት እንደሰህተታቸው ክብደት

እየቀጠለ ሂደ፣ የመጨረሻው ከ0-4 ሊደርስ ይችላል። ይህ ድርሰት በርካታ ስህተቶች ያሉበትና ቃላት ያለቦታቸውና ያለተግባራቸው የተከማቹበት ነው።

የአሜሪካ ተመራማሪዎች ደግሞ ከፍተኛ ምርምር በማድረግ፣ ለድርሰት ማረሚያ እንዲሆን፣ ይዘትን፣ አወቃቀርን፣ የቋንቋ አጠቃቀምን፣ ሥርዐተ ነጥብንና የሆሄያትን አሰዳደር መሠረት በማድረግ ቀጥሎ ያለውን መለኪያ እንደቀረጹ ሂተን (ገጽ፣ 146) ጠቅሰዋል፡-

1 ይዘትን በተመለከተ
30-27 = እጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ
26-22 = ጥሩ-መካከለኛ
21-17 = መጠነኛ- ዝቅተኛ
16-13 = በጣም ዝቅተኛ/ደካማ
2. የድርሰቱን አወቃቀር በተመለከተ
20-18 = እጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ
17-14 = ጥሩ - መካከለኛ
13-10 = መጠነኛ-ደካማ
9-7 = በጣም ደካማ
3. ቃላትን በተመለከተ
20-18 = እጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ
17-14 = ጥሩ - መካከለኛ
13-10 = መጠነኛ - ደካማ
9-7 በጣም ደካማ
4 . የቋንቋ አጠቃቀምን በተመለከተ
25-22 = እጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ
21-19= ጥሩ - መካከለኛ
17-11 = መጠነኛ - ደካማ
10-5 = በጣም ደካማ
5. ሥርዐት ነጥብና የሆሜያት አስዳደር/መክኒክስ
5 - = እጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ
4- = ጥሩ - መካከለኛ
3- = መጠነኛ - ደካማ

በዚህ መሠረት የብሪታንያንና የአሜሪካውያንን የድርሰት መለኪያዎች ሰናነጸጽ፣ የብሪታንያ በጣም አጠቃላይ ሲሆን፣ የአሜሪካ ግን ዝርዝር ጉዳይ ውስጥ ይገባል። አወቃቀር፣ ቃላት፣ የቋንቋ አጠቃቀም፣ ሥርዐተ ነጥብና የሆሄያት አሰጣጥ በሚሉት የትኩረት ነጥቦችን ለይቶ ያወጣል። ከዚህ ሌላ ሁለቱም የሚመሳሰሉት ድርሰትን በተጨማሪም መስፈርቶች ለመለካት ባደረጉት ጥረት ነው። ሆኖም የሁለቱም መለኪያዎች ድርሰትን በተጨማሪም ለመጻፍት የሚያስችሉ አይደሉም። የስህተቶችን ክብደትና ቅለት ለመወሰን ወይም በአንደኛውና በሌላኛው መካከል ያለውን ልዩነት ለመወሰን ለሀሊናዊ ፍርድ ከመገዛት አያድኑም።

ከነዚህ ከሁለቱ የድርሰት መለኪያዎች ሌላ ግን በተለያዩ አገሮች የሚሠራባቸው ሶስት አይነት የድርሰት ማረሚያ ዘዴዎች ናቸው። እነሱንም ከዚህ ቀጥሎ አንድ ባንድ ለማየት ይሞክራል።

2.5.1 ስህተት ቆጣሪ ዘዴ (Error-count Method)

ስህተት ቆጣሪ የድርሰት ማረሚያ ዘዴ ሂደት (ገጽ፣ 109) እንደሚያስረዱት፣ በድርሰቱ ላይ የሚገኙትን የሰዎች ስህተቶች በመቁጠርና ከአጠቃላይ ድርሰቱ ከሚታረምበት ቁጥር በመቀነስ ውጤት የሚሰጥበት ነው። በዚህ ዘዴ ሁሉም ዓይነት ስህተቶች በአንድ ላይ ስለሚቆጠሩ በመካከላቸው ያለውን ክብደትና ቅለት ለመለየት አይቻልም። በሌላ በኩል ደግሞ የዚህ ዘዴ ትልቁ ችግር ለሰዎች ስህተት እንጂ ለድርሰቱ አወቃቀር ወይም ለይዘቱ ትኩረት አለመስጠቱ ነው። በሌላ አገላለጽ፣ በአጠቃላይ ሰዎች ስህተቶችን ብቻ በመቁጠር ላይ የተመሠረተ በመሆኑ፣ ሙሉ በሙሉ አሉታዊ ገጽታዎችን ብቻ ነው የሚያመለክተው። ይህም ሂደት እንደሚገልፁት፣ የድርሰትን አቢይ አላማ (ማግባባትን) እንዲዘነጋ አድርጎታል። ክሮል (1990:140) እንደሚያስረዱትም፣ የሰዎች ዕውቀት ያለው ሰው ሁሉ ጥሩ ድርሰት ላይጽፍ ይችላል። በሌላ አባባል በመጥፎ ቋንቋ፣ ጥሩ ድርሰት ወይም በጥሩ

ቋንቋ፣ መጥፎ ድርሰት ሊጻፍ ይችላል። ስህተት ቆጣሪ ዘዴ ግን ሁለቱን አሟልቶ ስለማይመለከት ለድርሰት ማረሚያ ተግባራዊ እንዳይሆን በርካታ ተመራማሪዎች የሚስማሙ መሆናቸውን ሂተን ያስገነዝባሉ።

እንደሂተን (ገጽ፡ 148) አገላለጽ፣ ስህተት ቆጣሪ ዘዴ በእርግጥ ከሁሉም የድርሰት ማረሚያ ዘዴዎች ሁሉ የበለጠ ተጨባጭነት አለው። መለካት ያለበትን ግን በትክክል ስለማይለካ (ድርሰቱን ሙሉ በሙሉ ስለማይገመገም) ተቀባይነቱ ከሁሉም ያነሰ ነው።

በሂተን (ገጽ፡ 149) ማብራሪያ መሠረት፣ ስህተት ቆጣሪ ዘዴ የድርሰት ትምህርትን አላማ ሙሉ በሙሉ ከግምት አያስገባም። ስህተትን በመፈልግ ብቻ አሉታዊ ገጽታው ላይ በማተኮሩ፣ ተማሪዎች ስህተት ላለመሥራት ሲሉ፣ የድርሰትን ትምህርት እንዲፈሩት ያደርጋል። ማድሰን (1983:119) እንደሚያስረዱትም፣ በስህተት ቆጣሪ ዘዴ የተማሪዎች ድርሰት ከሚገባው በላይ ስለሚታረም (overcorrected) በርካታ ተማሪዎች የድርሰትን ትምህርት አጥብቀው እንዲጠሉት ምክንያት ሆኗል። በአጠቃላይ ይህ ዘዴ ከጥቅሙ ጉዳቱ አመዘኖ ተገኝቷል።

ስህተት ቆጣሪ ዘዴን መሠረት በማድረግ በኢትዮጵያ የተሠሩ የምርምር ጥናቶች የማሞ (1981) የክፍሌ (1986 ዓ.ም) እና የአለማየሁ (1986 ዓ.ም) ናቸው። እነዚህ ጥናቶች አብዛኛው ትኩረታቸው በሰዎስው ስህተቶች ላይ ሲሆን፣ ስህተቶችን በመቁጠር፣ በአይነት በማደራጀትና በመተንተን ብቻ መደምደሚያ ላይ የደረሱ ናቸው። የተጠኝዎቻቸውን ድርሰቶች ከሰዎስውና ከድርሰት አወቃቀር አንጻር አሟልተው ባለመገምገማቸው የደረሱበት ውጤት ስለድርሰቶቹ ጠንካራነትና ደካማነት የተሟላ መረጃ የሚሠጥ አይደለም።

2.5.2 ተንታኝ ዘይዬ

ተንታኝ የድርሰት ማረሚያ ዘይዬ ለውጤት አሰጣጥ ያመች ዘንድ፣ የድርሰቱን ልዩ ልዩ ባህሪያት (features) በዝርዝር ይመለከታል። በዚህም መሠረት የሚተኮርባቸውን ነጥቦች ለይቶ በማውጣት፣ ለእያንዳንዳቸው ውጤት ይመዘግባል። ለእያንዳንዳቸው ነጥብ/ውጤት እንዲሰጣቸው የተለዩትን ባህሪያት የሚያሳይ ዝርዝርም በስቴንስል ተባዘቶ ከየድርሰቶቹ ጋር ይያያዛል። የዚህን ምሳሌ ሂተን እንደሚከተለው ያሳያሉ፡-

	5	4	3	2	1
ሰዋስው			X		
ቃላት				X	
መካኒክስ		X			
ርቱዕነት (fluency)				X	
ተገቢነት			X		

በምሳሌው መሠረት ለድርሰቱ የሚመዘገበው ከፍተኛ ውጤት 25 ነው። ወይም ድርሰቱ ከ25 ይታረማል ማለት ነው። 5ቱ የትኩረት ነጥቦች ደግሞ በተናጠል ከ5 ይታረማሉ።

ሂተን እንደሚያስረዱት፣ በተንታኝ ዘይዬ የሚጠቀም የድርሰት አራሚ እንደየክፍሉ ደረጃ ተለዋዋጭ አማራጮችን ለመጠቀም ይችላል። ከላይ በሠንጠረዥ የተጠቀሱት የትኩረት ነጥቦች ለምሳሌ ለሁሉም የክፍል ደረጃ እኩል ግምት ላይሠጣቸው ይችላል። በአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ለምሳሌ መምህሩ ተገቢነት የሚለውን

ነጥብ ወደጎን በመተው ለቃላትና ለሰዎች የበለጠ ትኩረት ሊሰጥ ይችላል።

አንደርሂል (1990:102) ተንታኝ ዘዴን ደማሪና ቀናሽ ሰማላት በሁለት ይፈርዷል። ደማሪ የሚባለው የሚተኮርባቸው ነጥቦች ከድርሰቱ ተለይተው ከወጡ በኋላ፣ ትክክል ከሆኑት ላይ ነጥብ (ማርክ) በመደመር የሚመዘገብ ነው። በዚህም ተማሪው ከምንም ተነስቶ፣ ውጤቱ አንድ በአንድ እያደገ ወይም እየጨመረ ይሄዳል። ትኩረት ከሚሰጥባቸው ለምሳሌ ይዘት፣ ሰዎች፣ የቃላት አመራረጥና አጠቃቀም፣ ድምፀት ወዘተ ሊሆኑ እንደሚችሉ አንደርሂል ያስገነዝባሉ። በነዚህ መለኪያነት አጠቃላይ ውጤቱ ወይም የመጨረሻ ውጤቱ የሚገኘው ትክክል የሆነው ድምር ስህተት ከሆነው ድምር ሲቀነስ ነው። ቀናሽ የሚባለው ደግሞ በአንደርሂል አገላለጽ፣ ለድርሰቱ ማረሚያ ከሚተኮርባቸው ነጥቦች ውስጥ ስህተት የሆኑትን፣ ድርሰቱ ከሚታረምበት አጠቃላይ ቁጥር አንድ ባንድ በመቀነስ የሚሠራ ነው። ለስህተት መቀነሻ የሚተኮርባቸው ነጥቦች በአጠቃላይ ወይም በዝርዝር ስያሜ የሚዘረዘሩ ይሆናል። ለምሳሌ ሥርዐተ-ነጥብና የሆሂያት አሰዳደር፣ መዋቅር፣ ቅርጽ ወይም ሌሎች እንደሰዎችና ቃላት ያሉት ለትኩረት ሊመረጡ ይችላሉ። ሂተን (1990:149) እንደሚያስረዱት፣ ስህተት ቀናሽ ወይም ስህተት ደማሪ የድርሰት ማረሚያ ዘዴ በግልፅ ለሚታወቁ ቃላት ወይም ሰዎች ክፍሎች በአብዛኛው የሚሠራበት ሲሆን፣ ለይዘት ወይም ለድርሰት አወቃቀር ግምገማ ግን ተግባራዊነት የለውም። ስለዚህም ተንታኝ ዘዴም እንደስህተት ቆጣሪ ዘዴ ሁሉ፣ ስለአንድ ድርሰት ጥሩነት ወይም መጥፎነት የሚሰጠው መረጃ የተሟላ አይደለም ሰማላት ይቻላል።

2.5.3 ድርሰት አቀፍ ዘዴ (Holistic Approach)

ድርሰት አቀፍ ዘዴ እንደተገኘች ዘዴ በዝርዝር የሚያተኩርባቸው ነጥቦች ሳይኖሩት፣ ድርሰትን በጥቅል ገምግሞ ውጤት የሚሠጥበት ዘዴ ነው። ሂተን (ገጽ፡ 147) እንደሚያስረዱት፣ ድርሰትን በዚህ መንገድ በጥቅሉ መገምገም፣ በትክክል ባለማመዛዘን፣ በግዴላሽነትና አስቀድሞ በመወሰን የተነሳ ምዘናው ህሊናዊ ፍርድ ያሻንፈዋል።

ድርሰት አቀፍ ዘዴ በርካታ ሰዎችን ያሳትፋል። በዚህም የአራሚዎችን ተናጠላዊ ውጤት አማካይ ወይም ሐምፕ-ሊይኦንስ (1990:80) እንደሚጠቁሙት፣ ተቀራራቢ የሆኑትን የሁለቱን አማካይ የመጨረሻ ውጤት አድርጎ መመዘገብ ይቻላል። ይህን በተመለከተ ሂተን ከዚህ ቀጥሎ ያለውን ምሳሌ አቅርቦዋል፡-

	ድርሰት 1	ድርሰት 2	ድርሰት 3
አራሚ ሀ	3	5	4
አራሚ ለ	2	4	2
አራሚ ሐ	2	4	3
አራሚ መ	3	4	1
ድምር	10	17	10
አማካይ(X)	2.5	4	2.5

ከላይ በቀረበው ምሳሌ መሠረት ድርሰቶቹ የሚታረሙት ከ5 ሲሆን፣ አራሚዎቹ ደግሞ አራት ናቸው። በግልፅ እንደሚታየው በተለይም ድርሰት 3 ላይ በአራሚዎች የውጤት አሰጣጥ መካከል ልዩነት አለ። እንደዚህ አይነት ሁኔታ ሲያጋጥም አራሚዎች የጋራ ስምምነት ላይ እስኪደርሱ ድረስ አቀራረብ ማወያየት ጠቃሚ

መሆኑን ሂተን ይመክራሉ። ከዚህ በተጨማሪ አራሚዎቹ ድርሰቱን በጥልቀት ከመረመሩ በኋላ ሳይዘገዩ የሚገባውን ውጤት እንዲመዘገቡ፣ በተወሰነ ሰዓት የተወሰኑ ድርሰቶችን እንዲያርሙ (በአብዛኛው በአንድ ሰዓት 20 ድርሰቶች)፣ የትኩረት አቅጣጫቸው ወደሌላ ሲዞር ወይም ድካም ሲሰማቸው ወዲያውኑ እርማቱን እንዲያቋርጡ ሂተን አጥብቀው ያስጠነቅቃሉ።

እንደሂተን (ገጽ፣ 148) አገላለጽ፣ በድርሰት አቀፍ ዘዴ ረጅም ሰዓት ተወስዶባቸው በተከታታይ ከታረሙት ድርሰቶች ውጤት ይልቅ፣ በአጭር ጊዜ ታርመው የሚመዘገቡት ውጤቶች የበለጠ አስተማማኝ መሆናቸውን ጥናቶች (በዚህ ረገድ የተሠሩት ውሱን ቢሆኑም) አላረጋገጡም። ነገር ግን በድርሰት አቀፍ ዘዴ በሶስት ወይም በአራት ሰዎች ታርሞ የሚመዘገበው ውጤት፣ በተንታኝ ዘዴ በአንድ ሰው ብቻ ታርሞ ከሚመዘገበው ውጤት የበለጠ አስተማማኝነት እንዳለው ያረጋገጡ ጥናቶች መኖራቸውን ሂተን ያስገነዝባሉ።

ከፍ ሲል ለማየት እንደተሞከረው፣ የድርሰት እርማት ተጨባጭ የሆነ መለኪያ ወይም መስፈርት ስለሌለው በውጤት አሰጣጡ ላይ ሁልጊዜ የአስተማማኝነት ጥያቄ ይነሳበታል። ይህን አስመልክቶ በተለይም በተንታኝና በድርሰት አቀፍ ዘዴዎች የሚመዘገቡትን ውጤቶች አስተማማኝነት የገመገሙ ጥናቶች አሉ። ዋና ዋናዎቹን ከዚህ ቀጥሎ ለማየት ይሞክራል።

ዊይር (1990:64) እንደጠቀሱት፣ የእነ ሐርቶግ እና ሌሎቹ (1936) ጥናት የተንታኝ ዘዴ እርማት ውጤት አስተማማኝነት፣ ከድርሰት አቀፍ ዘዴ ያነሰ እንደሆነ አመልክቷል። ይኸው ጥናት ከሁለት በላይ የሆኑ ሰዎች ተሳታፊ የሆኑባቸውን የተንታኝ ዘዴንና የድርሰት-አቀፍ ዘዴን የእርማት ውጤቶች በማነጻጸር በድርሰት አቀፍ ዘዴ ተሳታፊ በሆኑት ሰዎች መካከል ከፍተኛ የውጤት አሰጣጥ ልዩነት እንዳለ አረጋግጧል።

ፍራንሲስ (1977) ደግሞ ከተንታኝ ዘዴ ይልቅ፣ የድርሰት አቀፍ ዘዴ በአብዛኛው ለሀሊናዊ ፍርድ የተጋለጠ መሆኑን አመልክተዋል። የዋይዘማን (1949) ጥናትም፣ በርካታ ሰዎች ተሳታፊ የሚሆኑበት ድርሰት አቀፍ ዘዴ የተሻለ አስተማማኝ መሆኑንና በአሠራሩም ቀልጣፋ እንደሆነ አሳይተዋል። እነ ኩፍማንና ከርፍማን (1968)፣ ውድና ሙልሰን (1974) ደግሞ በድርሰት አቀፍ ዘዴ የሚያርሙ ሰዎች የውጤት አወሳሰናቸው አስከመጨረሻው ዘላቂነት ወይም ወጥነት እንደሌለው አረጋግጠዋል። (ዊይር 1990: 65)።

ዊይር እንደጠቀሷቸው በረተን (1963)፣ ብሪተንና ሌሎቹ (1966)፣ ሂድ (1966)፣ ሉካስ (1971)፣ ውድና ኩይን (1976) ከሁለት በላይ የሆኑ አራሚዎች የሚሳተፉበት ድርሰት አቀፍ ውጤት ከሁሉም የበለጠ አስተማማኝ መሆኑን አሳይተዋል። ሂድ (1966) ለምሳሌ፣ በድርሰት አቀፍ ዘዴ በአንድ ሰው ብቻ የታረመውን ድርሰት ውጤት፣ በዚህ ዘዴ በሁለት ሰዎች ታርሞ ከተመዘገበው ውጤት ጋር በማነጻጸር፣ የግንኙነት ተዛምዷቸውን በማስላት ያገኙት ውጤት የሁለቱ ሰዎች የበለጠ አስተማማኝ መሆኑን የሚያረጋግጥ ነው። ሉካስም (1971) እንዲሁ ሁለትና ከሁለት በላይ ሰዎችን የሚያሳትፈው ድርሰት አቀፍ ዘዴ በአስተማማኝነቱ የተሻለ መሆኑን ከማረጋገጣቸውም በተጨማሪ፣ በድርሰት አቀፍ ዘዴ ተሳታፊ የሚሆኑት ሰዎች ቁጥር ከአንድ ወደ ሁለት ባደገ ቁጥር የውጤቱም አስተማማኝነት በዚያው መጠን እንደሚጨምር አመልክተዋል።

ውድና ኩይን (1976) ደግሞ፣ አንድ ሰው ብቻ ተሳታፊ የሆነበትን የድርሰት አቀፍ ዘዴ ውጤት፣ ሁለት ሰዎች ተሳታፊ ከሆኑበት ድርሰት አቀፍ ውጤት ጋር በማነጻጸር የሁለቱ ሰዎች የበለጠ አስተማማኝ እንደሆነ ማረጋገጣቸውን፣ ዊይር (1987: 67) ጠቅሰዋል። በተጨማሪም በዚህ ጥናት በተንታኝ ዘዴና በድርሰት አቀፍ ዘዴ መካከል በተደረገ ጎጽጽር፣ በተንታኝ ዘዴ በአንድ ሰው ብቻ የሚመዘገበው

ውጤት፣ በድርሰት አቀፍ ዘዴ በአንድ ሰው ከሚመዘገበው ውጤት የበለጠ አስተማማኝ መሆኑ ተረጋግጧል።

ለማጠቃለል ከላይ የተጠቀሱት ጥናቶች ተንታኝ ዘዴን፣ ከድርሰት-አቀፍ ዘዴ ጋር በማነጻጸር እንዳረጋገጡት ሁለትና ከዚያ በላይ ሰዎች ያሳተፈው ድርሰት-አቀፍ ዘዴ የተሻለ አስተማማኝ ነው። በሁለቱም ዘዴዎች የሚሳተፉት ሰዎች ግን በቁጥር አቻ ከሆኑ፣ ከድርሰት አቀፍ ዘዴ ይልቅ፣ ተንታኝ ዘዴ የበለጠ አስተማማኝ ይሆናል። በአጠቃላይ ግን ድርሰት አቀፍ ዘዴ ተመራጭ የሚሆነው፣ የድርሰቱ እርማት ተቀዳሚ አላማ፣ የድርሰቱን የማግባባት ብቃት ወይም ተደማጭነቱን ለመለካት ከሆነ ብቻ መሆኑን ዊይር (1990:64) ያስገነዝባሉ። ከዚህ ላይ ግን ልብ ማለት የሚያስፈልገው ድርሰት-አቀፍ ዘዴ ህሊናዊ ፍርድ ስለሚያጠቀው የአራሚዎቹ ቁጥር ከአንድ በላይ ቢሆን የሚመረጥ መሆኑን ነው። ተንታኝ ዘዴ ግን ከድርሰት አቀፍ ዘዴ ጋር ሲነጻጸር ተጨባጭነት ያለውና ወደህሊናዊ ፍርድ የማያስገባ ቢሆንም፣ ድርሰቱን አሟልቶ ለመገምገም የማያስችል በመሆኑ ብዙውን ጊዜ ተመራጭነት ያለው አይደለም።

ምዕራፍ ሶስት

የአጠናን ዘዴ

ይህ ጥናት መሠረት ያደረገው የምርምር ስልት ገላጭ ንጽጽራዊ የምርምር ዘዴን ነው። ለጥናቱ የተሰበሰቡትን መረጃዎች በመገምገም አነጻጽሮ ይገልጻል፤ ማጠቃለያም ያቀርባል።

3.1 ተጠኝዎች

ለዚህ ጥናት የተመረጡት የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል የሁለተኛ ዓመት ተማሪዎች ናቸው። ተማሪዎቹ በ1987 ዓ.ም በሳል ድርሰት የተሰኘውን ኮርስ ለሁለት ተከታታይ ሴሚስተር ይማራሉ። ኮርሱን ለመከታተል የተመዘገቡት ተማሪዎች በቁጥር 45 ነበሩ። ለዚህ ጥናት የተመረጡት ግን 20ዎቹ ብቻ ናቸው። እነዚህን ተማሪዎች ለመምረጥ፣ በመጀመሪያ በአማርኛ ቋንቋ አፋቸውን በመፍታት ወይም ባለመፍታት አንድ ዓይነት መሆናቸውን ማረጋገጥ አስፈላጊ ስለነበር «ለማስተማር አመች ስልት ለመቀየስ» በሚል በኮርሱ መምህር አማካይነት በተደረገው ማጣራት 2ቱ በሌላ ቋንቋ አፋቸውን የፈቱ ሲሆኑ፣ 43ቱ ግን በአማርኛ አፋቸውን የፈቱ ለመሆናቸው ተረጋግጧል። ከ43ቱ ውስጥ 3ቱ አይነ ስውራን በመሆናቸው ከጥናቱ ውጭ ሆነዋል። በዚህም መሠረት 40 ተማሪዎች በጥናት ናሙና አላማነት ተለይተው ሥርዓታዊ ናሙና (systematic sampling) በመከተል 50% ያህሉ በቻ ለጥናት ተመርጠዋል። አመራረጡም 40ዎቹን ተማሪዎች በሥማቸው የፊደል ተራ መሠረት ከ1 እስከ 40 በመመዘገብና ሙሉ ቁጥር ላይ ያሉትን ብቻ በመውሰድ ነው።

በመቀጠልም የተመረጡትን 20 ተማሪዎች በግልና በቡድን ማደራጀት እንዲቻል፣ እያንዳንዳቸው በተመሳሳይ ርዕስ አንዳንድ ድርሰት እንዲጻፉ ተደረጓል። ድርሰቶቹን በማረም በተገኘው ውጤት መሠረት ከአማካይና ከመደበኛው ልዩነት (standard deviation) በላይ ያገኙት ከፍተኛ፣ በአማካይ፣ በአማካይና በመደበኛ ልዩነቱ ድምር መካከል ያገኙት መካከለኛ፣ ከአማካይ በታች ያገኙት ዝቅተኛ በሚሉት የችሎታ ደረጃዎች ተመድበዋል። በዚህ አመዳደብ መሠረት 7ቱ ከፍተኛ፣ 7ቱ መካከለኛና 6ቱ ዝቅተኛ የችሎታ ደረጃ ክልል ውስጥ ሆነው ተገኝተዋል። ይህን መነሻ በማድረግና ተማሪዎቹን በችሎታቸው በመቀየጥ 20ዎቹ ተጠኝ ተማሪዎች በሚከተለው መልክ በግልና በቡድን ተደራጅተዋል።

1. አንድ ቡድን 3 ተማሪዎችን እንዲይዝ ተደርጎ 15ቱ ተማሪዎች በ5 ቡድን ተደራጅተዋል፤
2. ከቡድን 1 እስከ 5 ድረስ 1 ከፍተኛ፣ 1 መካከለኛና 1 ዝቅተኛ የችሎታ ደረጃ የተሰጣቸው ተማሪዎች እንዲገቡ ተደርጓል። በሌላ አገላለጽ አንድ ቡድን በ3 የችሎታ ደረጃዎች ከተለዩት ተማሪዎች አንዳንድ እንዲይዝ ተደርጓል ማለት ነው፤
3. በግል የተደራጁት ተጠኝ ተማሪዎች ደግሞ በቁጥር 5 ሲሆኑ፣ 2 ከፍተኛ፣ 2 መካከለኛና 1 ዝቅተኛ የችሎታ ደረጃ ያላቸው ናቸው።

ተማሪዎቹን በዚህ መልክ ማደራጀት ያስፈለገበት ምክንያት በቡድን ለተደራጁት እርስ በርስ የመማማር ዕድል ለመስጠትና በግል ለተደራጁት ደግሞ በአንጻራዊነትም ቢሆን፣ በቡድን ከተደራጁት ጋር በችሎታቸው እንዲመጣጡ ለማድረግ ነው።

3.2 የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች

ለዚህ ጥናት አግባብነት አላቸው ተብለው የተመረጡት የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች መጠይቅ፣ ቃለ መጠይቅና በግልና በቡድን የተጻፉ ድርሰቶች ናቸው። ስለእያንዳንዱ የመረጃ መሰብሰቢያ አጠቃቀም ዘዴ ከዚህ ቀጥሎ በተናጠል ለመግለፅ ይሞክራል።

3.2.1 መጠይቅ

መጠይቁ ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር እየጻፉ ከመማር አንጻር የተጠኝ ተማሪዎች ምርጫ በየትኛው ላይ እንደሚያመዘን ለማወቅ በሚል አላማ የተዘጋጀ ነው። በመጠይቁ 30 ጥያቄዎች ተካተዋል። ከነዚህም 10 ግላዊ ምርጫን (ከመጠይቁ በተራ ቁጥር 2፣5፣11፣13፣17፣18፣20፣23፣24 እና 29 ላይ ይገኛሉ።)፣ 10 ቡድናዊ ምርጫን (ከመጠይቁ በተራ ቁጥር 1፣3፣4፣6፣9፣10፣12፣14፣ 21 እና 27 ላይ ይገኛሉ።) እና 10 ውድድራዊ ምርጫን (ከመጠይቁ በተራ ቁጥር 7፣8፣15፣16፣19፣22፣25፣26፣28 እና 30 ያሉት ናቸው።) በተመለከተ የተዘጋጁ ናቸው። ጥያቄዎቹ አዊንስና ስትራተን (1980) የተማሪዎችን ትብብራዊ፣ ውድድራዊና ግላዊ የመማር ምርጫ መለኪያን (Learning preference scale) ለመቅረጽ ካዘጋጁት መጠይቅ ከማሻሻያ ጋር በውርስ የተወሰዱ ናቸው።

በመጠይቁ ለየጥያቄዎች መልስ መወሰኛ የአራት ነጥብ መልስ መስጫ መለኪያዎች (ስኬልስ) ቀርበዋል። እነሱም ከከፍተኛ ወደዝቅተኛ በጣም እስማማለሁ (4)፣ እስማማለሁ(3)፣ አልስማማም (2) እና በጣም አልስማማም (1) የሚሉ አማራጮች ናቸው። እነዚህ ከ4 እስከ 1 የተሰጡት ነጥቦች በተቀመጡበት ቅደም ተከተል መሠረት ተግባራዊ የሚሆኑት በአዎንታ (positively phrased) ለቀረቡት ጥያቄዎች ሲሆን፣ በአሉታ (Negatively phrased) ለቀረቡት ግን የእነዚህ ተገላቢጦሽ (1-4)

ነጥብ ይመዘገብላቸዋል። እነዚህም በመጠይቁ ላይ በተራ ቁጥር 4፣ 5፣ 8፣ 11፣ 16፣ 18፣ 25፣ 26 እና 27 የሚገኙት ብቻ ናቸው።

በመጠይቁ የአማራጮቹ የመልስ መወሰኛ ነጥብ (ስኬል) ሙሉ ቁጥር እንዲሆን የተመረጠበት ምክንያት አዊንስና ስትራተን (1980:150) እንደሚስማሙበት፣ የመጠየቁን ጠቃሚነት በውል ካለመረዳት ወይም በመሰላቸት ወይም በግዴለሽነት የተነሳ የበርካታ ተማሪዎች ምርጫ አልወሰንኩም ወይም እርግጠኛ አይደለሁም ወይም አላውቅም ወደሚለው አማራጭ እንዳያመዘን በመፍራት ነው።

መጠይቁ በአጥኚው ከተዘጋጀ በኋላ በሶስት ባለሙያዎች ተገምግሞ የተሰጡትን ማሻሻያዎች መሠረት በማድረግ እንደገና ተዘጋጅቶ፣ በተጠኝነት ባልታቀፉ 10 ተማሪዎች ተሞልቶ ተመልሷል። ተማሪዎቹ የሰጧቸውን መልሶችና አስተያየቶች መነሻ በማድረግም ግልፅ ላይሆኑ ወይም ሊያደናገሩ ወይም ሊያጠራጥሩ ይችላሉ ተብለው የተገመቱትን ቃላትና ሐረጎች በመለወጥ መጠይቁ ለመጨረሻ ጊዜ ተሻሽሎ ተዘጋጅቷል።

የመጠይቁ ዝግጅት ከላይ በተጠቀሱት የተዋረድ ክንውኖች መሠረት ከተጠናቀቀ በኋላ በተጠኝዎች ቁጥር ልክ ተባዘቶ፣ ተማሪዎቹ በግልና በቡድን ሆነው ድርሰት ከመጻፋቸው በፊት እንዲሞሉት ተደርጓል። ይህ የተደረገበት ምክንያት የተማሪዎቹ የካሁን ቀደም ልምድ ለጥናቱ በሚፃፉት ድርሰቶች ላይ የሚኖረውን ተፅእኖ በመጠኑም ቢሆን ቀድሞ ለመቆጣጠር የሚያስችል መረጃ ይጠቁማል ተብሎ ነው። ተማሪዎቹ መጠይቁን ከመሙላታቸው በፊት በመጠይቁ የመጀመሪያ ገጽ ላይ ስለተጠቀሱት ስለመጠይቁ አላማና ስለአሞላሉ በአጥኚው ገለፃ ተደርጎላቸዋል። በመቀጠልም ተማሪዎቹ በመጠይቁ ውስጥ የተካተቱትን ጥያቄዎች አንድ ባንድ በማንበብ ግልፅ ያልሆነላቸውን ማናቸውንም ጥያቄ እንዲጠይቁ ዕድል ተሰጥቷቸዋል። ምንም እይነት ጥያቄ ስላልነበራቸው በክፍል ውስጥ እንዳሉ መጠይቁን ሞልተው መልሰዋል።

3.2.2 ቃለ መጠይቅ

ሁለተኛው የመረጃ መሰብሰቢያ መሣሪያ ቃለ መጠይቅ ነው። አላማዎቹም፡-

1. በቡድን ተደራጅተው ድርሰት የጻፉትን ተጠኝ ተማሪዎች የካሁን ቀደም የመማር ልምድ (ገጠመኝ) ለማወቅ፤
2. ተማሪዎቹ በቡድን ሆነው ድርሰት ሲጻፉ አጋጠሙን የሚሏቸውን ችግሮች በግልፅ ለማውጣት፤
3. ተማሪዎቹ በቡድን ሆነው ድርሰት በመጻፋቸው ያገኙት ጥቅም እንዳለ ለማወቅና እና
4. የቡድን ድርሰትን በተመለከተ በተማሪዎቹ ግምገማ መሠረት ጠንካራና ደካማ ጎኑን ለመለየት ናቸው።

በዚህም መሠረት በቃለ መጠይቁ የተካተቱት ጥያቄዎች 8 ናቸው። እነሱም በአጥጊው ከተዘጋጁ በኋላ በሁለት ባለሙያዎች ተገምግመው እንደገና ተሻሽለው ቀርበዋል። ቃለ መጠይቁ የቀረበላቸው ተማሪዎችም በቁጥር አምስት ሲሆኑ፣ ከአንድ ቡድን አንድ ተማሪ በዕጣ ተወስደዋል። ቃለ መጠይቁ ለተማሪዎቹ የቀረበላቸው በሁለቱ ሴሚስተር ለጥናቱ የሚፈለጉትን አራት አራት ድርሰቶች ፅፈው እንደጨረሱ ነው። አቀራረቡም በቃል ሲሆን፣ በአንድ ቀን ለእያንዳንዳቸው በተወሰነ ሰዓት አጥኝው ባቀረባቸው ተመሳሳይ ጥያቄዎች ተከናውኗል።

3.2.3 ድርሰቶች

በክፍል አንድ እንደተጠቀሰው የጥናቱ አቢይ አላማ በግልጽ በቡድን የሚጻፉ ድርሰቶችን በንጽጽር መገምገም እንደመሆኑ፣ ተጠኝ ተማሪዎች በግልጽ በቡድን የጻፏቸው ድርሰቶች ለዚህ ጥናት በዋናነት የተመረጡ የመረጃ መሰብሰቢያ መሣሪያዎች ናቸው። ድርሰቶቹ ነፃ የድርሰት አጻጻፍ (free writing) ስልትን በመከተል የተጻፉ ሲሆኑ፣ በመጀመሪያው ሴሚስተር በእያንዳንዱ ቡድንና በእያንዳንዱ ተማሪ የተጻፉ ሁለት ሁለት ድርሰቶች፣ በሁለተኛው ሴሚስተርም እንዲሁ ከየቡድኑና በግል ከሚጻፉት ተማሪዎች ሁለት ሁለት ድርሰቶች በአጠቃላይ 40 ድርሰቶች ለጥናቱ ተወስደዋል።

ተጠኝ ተማሪዎቹ በግልጽ በቡድን ሆነው ድርሰቶቹን ከመጻፋቸው በፊት በመጀመሪያው ሴሚስተር በሳምንት 1 ቀን ለ6 ክፍለ ጊዜያት ያህል ልምምድ አድርገዋል። ልምምዱ ራይምስ (1983:20) የድርሰት አጻጻፍ ተዋረዳዊ መርሆዎች በሚል የጠቆሟቸውን የሚከተሉትን ክንውኖች በቅደም ተከተል መሠረት ያደረገ ነበር፡-

1. ሀሳቦችን ማመንጨት፡- ለሰዎች ስህተቶች ባለመጨነቅ፣ በርዕሱ ሊከተቱ የሚችሉ ሀሳቦችን በአንድ ቃል ወይም በሐረግ ወይም በዓረፍተ ነገር በወረቀት ላይ በዝርዝር ማስፈረጅ፤
2. ሀሳቦችን ማስፋፋት፡- በቃል ወይም በሐረግ ወይም በዓረፍተ ነገር በዝርዝር የቀረቡትን ሀሳቦች በርከት ባሉ ዓረፍተ ነገሮች አስፋፍቶ መጻፍ፤

3. ሀሳቦችን መምረጥ፡- በበርካታ ዓረፍተነገሮች ተስፋፍተው ያቀረቡትን ሀሳቦች ድርሰቱ ለሚጻፍበት ርዕስ ያላቸውን ተገቢነት በመገምገም አግባብነት ያላቸውን ብቻ መርጦ ማውጣት፤
4. ቢጋር ማዘጋጀት፡- ርዕሱን ይገልጻል ወይም ለርዕሱ ተገቢ ናቸው ተብለው የተመረጡትን ሀሳቦች መሠረት በማድረግ ተጠየቃዊ ክትትላቸውን የሚያሳይ ቢጋር ማዘጋጀት፤
5. ቢጋሩን በመከተል የመጀመሪያውን የድርሰት ረቂቅ (ንድፍ) መጻፍ፤
6. የመጀመሪያውን ረቂቅ መሠረት በማድረግ ዋናውን ድርሰት መጻፍ፤
7. ለመጨረሻ ጊዜ መከለስና አስተካክሎ መጻፍ፡፡

ተጠኝ ተማሪዎቹ እነዚህን ክንውኖች የተለማመዱት፣ በግል የተደራጁት ራሳቸውን ችለው በተናጠል በመሥራት ሲሆን፤ በቡድን የተደራጁት ግን እያንዳንዱን ክንውን በተናጠል ከሠሩ በኋላ፣ በቡድን ሆነው እርስ በርሳቸው በመተራረምና በመገማገም፣ የተሻለውን መርጦ በማውጣት ወይም እያንዳንዳቸው በተናጠል ከሠሩት የተውጣጣ አንድ ወጥ ሥራ በማቀናበር ነው፡፡ እያንዳንዱ ቡድን ይህን የሚያስተባብር አንድ የቡድን መሪ አለው፡፡ ኮርሱን የሚያስተምሩት መምህር ደግሞ ተማሪዎቹ በሚለማመዱበት ጊዜ አቅጣጫ የመጠቀም፣ ጥያቄዎች ሲነሱ የመመለስና በአጠቃላይ ሁሉም ተማሪዎች የተሰጡትን ክንውኖች ተዋረዳቸውን ጠብቀው መሥራታቸውን የመቆጣጠርና የመርዳት ሚና ነበራቸው፡፡

ከልምምዱ ቀጥሎም በመጀመሪያ ለጥናቱ መረጃ የሚሰበሰቡባቸው የድርሰት መጻፊያ ርዕሶች ተመረጡ፡፡ ርዕሶቹ የኮርሱን አላማዎችና ይዘቶች እንዲሁም የተማሪዎቹን

ልምድ ከግምት በማስገባት በአጥኚው ከተመረጡ በኋላ፣ በኩርሱ መምህርና በሌላ አንድ ባለሙያ ተገምግመው 6ቱ ብቻ የተማሪዎቹን አቅም የሚመጥኑ ሆነው ስለተገኙ ተመርጠዋል። ከዚያም 6ቱ ርዕሶች ለተማሪዎቹ ቀርበው ድርሰት ሊያጽፉን ይችላሉ የሚሏቸውን እንዲመርጡ ተደርጎ፣ 4ቱ በበርካታ ተማሪዎች በመመረጣቸው፣ በ2ቱ ርዕሶች በመጀመሪያው ሴሚስተር፣ በቀሩት በ2ቱ ደግሞ በሁለተኛው ሴሚስተር ተጠኝ ተማሪዎች በቡድንና በግል ሆነው ድርሰቶችን ጽፏል።

ተማሪዎቹ ለጥናቱ የሚሆኑትን ድርሰቶች ሲጽፉ ከሀሳብ ማፍለቅ የመጀመሪያውን ረቂቅ እስከ መጻፍ ድረስ መምህርና አጥኚው ባሉበት በክፍል ውስጥ በመሥራት ሲሆን፣ የመጨረሻውን (ዋናውን) ድርሰት ለመጻፍ ግን ለሁሉም ተጠኝዎች የ7 ቀን ጊዜ ተሰጥቷቸዋል። ከዋናው ድርሰት ጋርም በግል የጻፉት የመጀመሪያ ረቂቅ ጽሑፋቸውን፣ በቡድን የጻፉትም እንዲሁ በተናጠል ያረቀቁትን ከዋናው ድርሰት ጋር እንዲያስረክቡ ተደርጓል። ይህም ሁሉም ተማሪዎች በድርሰቱ ፅሁፍ ተሳታፊ እንዲሆኑ ለመቆጣጠር የታሰበ ነው። በተጨማሪም እያንዳንዱ ድርሰትና ረቂቅ ዋጋ እንዳለው (ማርክ እንደሚሰጠው) በኩርሱ መምህር ለሁሉም ተጠኝዎች ተነግሯል።

ለጥናቱ የሚሆኑት ድርሰቶች በግልና በቡድን ከተጻፉ በኋላ ሰዎስው አቀፍ (syntactic) እና ድርሰት-አቀፍ (Holistic) ግምገማ ተደርጎባቸዋል። ሰዎስው-አቀፍ ግምገማው በመጀመሪያ በአጥኚው፣ በመቀጠልም በሶስት መምህራን በቅደም ተከተል ተከናውኗል። በግልና በቡድን የተጻፉትን ድርሰቶች አንድ ባንድ በጥልቀት በማንበብ በድርሰቶቹ ላይ የተገኙትን ሰዎስዎዊ ስህተቶች በሙሉ በስም እየለዩ በካርዶች ላይ ማስፈር የመጀመሪያው የአጥኚው ተግባር ነበር። በአንድ ቃል ወይም ሐረግ ወይም ዓረፍተነገር ውስጥ ስህተት በሚገኝበት ጊዜ የሥህተቱን ዓይነት ለመለየት ተሞክሯል። ስህተቱና የስህተቱ አይነት የተለየው በመጀመሪያ የቋንቋው ሥርዐት በሚፈቅደው መንገድና በተወሰነ አውድ ዓረፍተነገሩን እንደገና በመጻፍና

በማነጻጻር/በማመሳከር ነው። ለምሳሌ ባለቤቱ ነጠላ ቁጥር ሆኖ፣ ማሰሪያ አንቀጽ ላይ ግን የብዙ ቁጥር አመልካች ያለው ዓረፍተነገር «የባሌበትና የአንቀጽ አለመስማማት» በሚል የሥህተት ዓይነት ተሰይሟል። የቃላት/ሐረጎች ስህተቶችም በዓረፍተነገሩ ውስጥ የገቡበትን ቦታና ያላቸውን ተግባር ትክክለኛነት በመገምገም ተለይተዋል። በዚህ ዓይነት ሰዋስዋዊ ሥህተቶች ከተመዘገቡ በኋላ በዓይነት ተደራጅተው፣ እንደየቅደም ተከተላቸው ቁጥር ተሰጥቷቸው፣ ቁጥሮቹ በየድርሰቶቹ ከሚገኙት ስህተቶች አንጻር ተመዝግበው፣ በሶስት መምህራን ተገምግመዋል። በመቀጠልም በየድርሰቶቹ ላይ ያሉት ሰዋስዋዊ ሥህተቶች በአጥጊው ተቆጥረዋል።

ድርሰት አቀፍ ግምገማው ግን ሙሉ በሙሉ በመስኩ በቂ ስልጠና በተሰጣቸው በሶስት መምህራን (አንዱ ከከተቤ መምህራን ኮሌጅና ሁለቱ ከኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ስነጽሑፍ ክፍል) ነበር የተከናወነው። ገምጋሚዎቹ ሰዋስዋዊ ስህተቶችን በተናጥል ከግምት ሳያስገቡ፣ በድርሰቱ አወቃቀር ላይ ብቻ እንዲያተኩሩ ተደርጓል። በዚህም መሠረት ከፍተኛ ውጤት ለማስመዘገብ የሚያስችሉት ነጥቦች (ገምጋሚዎቹ እንዲያተኩሩባቸው የተጠቆሟቸው) ቀጥሎ ያሉት ናቸው፡-

1. ለርዕሱ ትኩረት መስጠት፤
 2. ለርዕሱ ትኩረት ሰጥቶ እስከመጨረሻው መዘለቅ፤
 3. የድርሰቱ የትረካ አንጻር (Point of view) ዘላቂነት፤
 4. የአንቀጽ አወቃቀር ብቃት፤
 5. የመሸጋገሪያዎች አጠቃቀም፤
 6. የድርሰቱ መግቢያና መደምደሚያ ተገቢነት፤
 7. የመሪና የማብራሪያ/የመንደርደሪያና የደጋፊ ሀሳቦች ተጠየቃዊ ዝምድና።
- (ክርል 1990:144)

ገምጋሚዎቹ ከላይ የተጠቀሱትን ነጥቦች በተናጠል ሳይሆን፣ በውህደት ከገምት በማስገባት እያንዳንዱን ድርሰት አጠቃላይ ከ6 አርመው የሚመጥነውን ውጤት እንዲመዘገቡ ተነግሯቸዋል። ድርሰቶቹ ለገምጋሚዎቹ ሲሰጡ፣ እያንዳንዱ ድርሰት በሶስት ቅጅ ተባዘቶና የፀሐፊዎች ወይም የፀሐፊው ስም እንዳይነበብ በወረቀት ተሸፍኖ ነው።

3.3 የመረጃ አተናተን ዘዴ

ለጥናቱ የሚያስፈልጉት መረጃዎች በመጠይቅ፣ በቃለ መጠይቅና በድርሰቶች አማካይነት ከተሰበሰቡ በኋላ ትንታኔው ደግሞ ከዚህ በሚከተለው መልክ ተከናውኗል።

3.3.1 የመጠይቅ መረጃዎች አተናተን

መጠይቁ በተጠኝዎች ከተሞላ በኋላ፣ እያንዳንዱ ተጠኝ ለየጥያቄዎቹ የሰጣቸውን አማራጭ መልሶች መሠረት ያደረገ ቆጠራ ተደርጓል። በመቀጠልም የኩደር ሪቻርድ (K-21) ሰንን ቀመር ተግባራዊ በማድረግ የመጠይቁ አስተማማኝነት (Reliability) ተሰልቶ የተገኘው ውጤት 0.68 ሆኗል። ዝርዝር ስሌቱን በአባሪ U-1 ይመለከቷል። የመጠይቁ አስተማማኝነት ውጤት አዊንስና ስትራተን (1980:153) መጠይቁን ለሁለተኛ ጊዜ አስሞልተው ካገኙትና በመካከለኛ ደረጃ አስተማማኝ (a modest degree of stability) ካሉት (0.68) ውጤት ጋር በአቻነት ተዛምዶ አሳይቷል።ይህም የመጠየቁን አስተማማኝነት (በመካከለኛ ደረጃም ቢሆን) ተቀባይነት የሚያሰጠው በመሆኑ፣ ከዚህ በመቀጠል የመጠይቁ መረጃዎች ተተንትነዋል።

የመጠይቁ አላማ ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር እየጻፉ ከመማር አንጻር የተጠኝዎቹ ምርጫ በየትኛው ላይ እንደሚያመዘን ለማወቅ እንደመሆኑ፣ ይህም «የልዩነት ተዛምዶን ድግግሞሻዊ መለኪያን (ANOVA for Repeated Measures) በመጠቀም (በአባሪ ሀ-2 እንደተገለጸው) ተሰልቷል። ይኸው ስሌት በሶስቱ ምርጫዎች መካከል ልዩነት መኖሩን በማመልከቱ t-test for dependent scores የተሰኘውን ቀመር በመከተል፣ በስታቲስቲክስ ሲሰነዝቡ በ3ቱ አማራጮች መካከል አስተማማኝ ልዩነት (significant difference) መኖር አለመኖሩን ለማረጋገጥ ተሞክሯል።

ከላይ የተጠቀሱትን ቀመሮች ለመጠይቁ መረጃዎች መተንተኛ መጠቀም ያስፈለገበት ምክንያት ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር እየጻፉ መማርን የሚመለከቱት ሶስቱም አማራጮች በአንድ ሰው የሚመለሱና ተጠያቂው ለአንድ ጥያቄ የሰጠው መልስ ለሌላው ጥያቄ በሚሰጠው መልስ ላይ ተፅዕኖ ስላለውና በአጠቃላይም የሚሰጡት መልሶች አንዱ በሌላው ላይ ጥንኝነት ስለሚኖራቸው ነው።

3.3.2 የድርሰት መረጃዎች አተናተን

በግልና በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች በአጥኚውና በሶስት የሥነልሣን ባለሙያዎች ተገምግመው በአይነታቸው በ18 የሚፈረጁ ሰዎች ስህተቶች ተመዝግበዋል። እነዚህም የሆሜያት አሠዳደርን፣ የሥርዐተ ነጥብ አጠቃቀምንና የምዕላድ ስህተቶችን ጨምሮ በአብዛኛው ሰዎች ላይ ናቸው። እነዚህ ስህተቶች በግልና በቡድን ድርሰቶች ላይ ያላቸውን ሥርጭትና ብዛት ለማወቅ በመጀመሪያ የመቶኛና የአማካይ ስሌት ተሰርቷል። ስሌቱም በሁለቱ ድርሰቶች መካከል (በግልና በቡድን በተጻፉት) ልዩነት

እንዳለ በመጠቀሙ፣ ልዩነቱ በስታቲስቲክስ ሲለካ አስተማማኝ ለመሆኑና ላለመሆኑ (በአባሪ ለ-2 እንደተገለጸው) በዜድ ስኮር (Z-Score formula) ቀመር ተረጋግጧል።

ከዚህም ሌላ የትክክለኛነት ተዛማጅነት (Accuracy Ratio) ቀመርን በመከተል በድርሰት ውስጥ አንድ ሰዎች ስህተት በየስንቱ ቃላት/ሐረጎች ላይ እንደሚገኝ (በአባሪ ለ-3 ላይ ተመልክቷል) ለማሳየት ተሞክሯል። ይህም ክሮል (1990) እንደተጠቀሙበት፣ በድርሰቱ ውስጥ ያሉትን ቃላት /ሐረጎች ጠቅላላ ድምር፣ በዚያው ድርሰት ላይ ለተገኙት ሰዎች ስህተቶች ጠቅላላ ድምር በማካፈል ተሰልቷል። ከዚህ በተቃራኒው ደግሞ የስህተቶቹን ጠቅላላ ድምር ለቃላት/ ሐረጎቹ ድምር በማካፈልና በ100 በማባዛት በአንድ ድርሰት ውስጥ ሰዎች ስህተቶች በመቶኛ ምን ያህል እንደሆኑ ተመልክቷል። ዝርዝር ስሌቱን በአባሪ ለ-5 ይመለከታል።

ከሰዎች ስህተቶች ግምገማና ትንተና በመቀጠልም የድርሰት አቀፍ መረጃዎች ትንተና ተደርጓል። በዚህም በመጀመሪያ በሶስት አራሚዎች/ ገምጋሚዎች መካከል ያለው አራሚ/ገምጋሚ ዘለል (Interrater Reliability) ተሻሻሎ የቀረበውን የኩደር ሪቻርድስን

(K-R20) ቀመርን በመከተል ተሰልቷል። በስሌቱም መሠረት በግል በተጻፉት ድርሰቶች በአራሚዎች መካከል 0.93 የስምምነት ውጤት የተገኘ ሲሆን፣ በቡድን በተጻፉት ድርሰቶች ደግሞ 0.77 የስምምነት ውጤት ተገኝቷል። ዝርዝር ስሌቱን በአባሪ ሙ-1 እና ሙ-2 ይመለከታል። እነዚህ ሁለት ውጤቶች በአራሚዎቹ መካከል ከፍተኛ ስምምነት መኖሩን ያመለክታሉ። ለዚህም በግል በተጻፉት ድርሰቶች 93% ያህል ስምምነትና በቡድን ድርሰቶች ደግሞ 77% ያህል ስምምነት መኖሩን የሚያመለክቱት ውጤቶች ማስረጃ ይሆናሉ። ስለዚህ ይህን መነሻ በማድረግ ከድርሰቶቹ የተገኙት መረጃዎች (ውጤቶች) እየተገመገሙ ተነጻጽረዋል። በዚህም ሶስቱ ገምጋሚዎች ለአንድ ድርሰት የመዘገቧቸውን ውጤቶች (ማርኮች) አማካይ

የመጨረሻ ውጤት አድርጎ በመውሰድ፣ በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል አስተማማኝ ልዩነት መኖር አለመኖሩን በዜድ ስኩር (Z-score formula) ቀመር ተረጋግጧል። ዝርዝር ስሌቱ በአባሪ ሙ-3 ተመልክቷል። ይህ ስሌት/ቀመር የተመረጠበት ምክንያት የተጠኝዎቹ ቁጥር (N) ከ30 በታች በጣም የወረደ በመሆኑ፣ የሚገኘውን የስታቲስቲክስ ውጤት ከሚገባው በላይ እንዳይጋንነው ወይም ደግሞ ወደተሳሳተ መደምደሚያ እንዳይወስደው በመፍራት ነው።

በመጨረሻም በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል (በአባሪ ሙ-4 እና ሙ-5 እንደተገለጸው) የሰዋሰውና የድርሰት አቀፍ ግምገማ ውጤት ተዛምዶ (the interface of syntactic and Holistic Assessment) ከላይ በተጠቀሰው የዜድ ስኩር ቀመር ተሰልቷል። ይህም የአንድ ተማሪ የሰዋሰውና የድርሰት አወቃቀር ችሎታዎች ተመጣጣኝ መሆን አለመሆናቸውን ለማወቅ ታስቦ የተሠራ ነው።

ምዕራፍ አራት

የጥናቱ ውጤት ትንተናና ማብራሪያ

በዚህ ክፍል የጥናቱ ውጤት ትንተናና ማብራሪያ በቅደም ተከተል ቀርቦአል።

4.1 የጥናቱ ውጤት ትንተና

በምዕራፍ ሶስት እንደተገለጸው፣ ለዚህ ጥናት የሚያስፈልጉት መረጃዎች በመጠይቅ፣ በቃለ-መጠይቅና በድርሰቶች አማካይነት ተሰብስበው፣ ከእነሱ የተገኘው ውጤት ትንታኔ ደግሞ እንደሚከተለው ይቀርባል።

4.1.1 የመጠይቁ ውጤት ትንተና

የመጠይቁ አለማ በተጠኝነት የተመረጡ ተማሪዎች ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር ከመማር አንጻር ምርጫቸው በየትኛው ላይ እንደሚያመዘን ለማወቅ ስለነበር፣ የእነዚህ የሶስት ምርጫዎች ንጽጽር በሠንጠረዥ 1 ተመልክቷል።

1. የተማሪዎች ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር የመማር ምርጫ ልዩነት በ"Repeated measures of ANOVA" ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

የልዩነት ምንጭ (Source of variation)	SS**	df**	MS**	Fo**	Fcv**	የልዩነት ደረጃ
ምርጫዎች/SSO	200.83	2	100.415	*7.44	3.23	በከፍተኛ
መላሾች/SSI	435.27	19	22.91			ደረጃ
ቅሬት/SSres	512.88	38	13.50			አስተማማኝ
ድምር	114.98	59				

*P<0.05

ሠንጠረዥ 1 የተማሪዎች ድርሰትን የመማር ምርጫ (በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር) ከፍተኛ ልዩነት እንዳለው ያሳያል። በስሌት የተገኘው የ(Fo) ዋጋ (7.44) ከቴብል ላይ ከተመዘገበው የ(Fcv) ዋጋ (3.23) በብዙው ስለሚበልጥ፣ በሶስቱ ምርጫዎች መካከል ከፍተኛ ልዩነት መኖሩን ሠንጠረዥ ያመለክታል። ሆኖም ለምናልባት ስህተት ከ5% ያነሰ በመተው (P=<0.05) በተሰራው ስሌት የተገኘው ውጤት በስታቲስቲክስ አስተማማኝ ቢሆንም፣ ልዩነቱን የፈጠረው የትኛው ምርጫ ነው? የሚለውን ጥያቄ ግን አይመልስም። በመሆኑም ከላይ በሠንጠረዥ 1 የተገኘውን የልዩነት ደረጃ እንደመነሻ በመያዝ ሦስቱን ምርጫዎች እርስ በርስ በማወዳደር ለጥያቄው ተገቢ መልስ መስጠት አስፈላጊ ይሆናል። ይህም በሠንጠረዥ 2 ተመልክቷል።

** ምዕራፍ አንድ 1.6ን ይመለከታል።

2. የተጠኝ ተማሪዎች ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር የመማር ምርጫ ልዩነት ንጽጽር ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

	ልዩነት	df	to	tcv	የልዩነት ደረጃ
1. በግል	2-1	19	0.557*	2.093	የማያስተማምን
2. በቡድን	3-1	19	2.894**	2.093	አስተማማኝ
3. በውድድር	3-2	19	3.286**	2.093	አስተማማኝ

*P>0.05 ** P<0.05

ከሠንጠረዥ 2 ለመረዳት እንደሚቻለው በግልና በቡድን ምርጫዎች መካከል አስተማማኝ ልዩነት አይታይም። ምክንያቱም ለምናልባት ሥህተት ከ5% የበለጠ (P=>0.05) በመተው ወይም 95% እርግጠኛ በመሆን፣ በተሰራው ስሌት የ(t_o) ዋጋ (0.557) ከቴብል ላይ ከተመዘገበው የ(t_{cv}) ዋጋ (2.093) ስለሚያንስ፣ በሁለቱ መካከል ልዩነት ሊኖር ቢችልም ልዩነቱ ግን ከግምት የሚገባና አስተማማኝ አለመሆኑን ስለሚያሳይ ነው። ከዚህ ሌላ ግን በቡድንና በውድድር፣ በውድድርና በግል ምርጫዎች መካከል ያለው ልዩነት አስተማማኝ ለመሆኑ፣ ለምናልባት ሥህተት ከ5% ያነሰ በመተው ወይም በ95% እርግጠኛነት በተሠራው ስሌት የ(t_o) ዋጋ (2.894) እና (3.286) ከቴብል ላይ ከተመዘገበው የ(t_{cv}) ዋጋ (2.093) የሚበልጥ በመሆኑ በቂ ማስረጃ ይሆናል። ይህንንም ልዩነት የፈጠረው የውድድር ምርጫ ለመሆኑ ከዚህ ሠንጠረዥ፣ ሌላ ማስረጃ መጥቀስ ይቻላል። ይኸውም በግልና በቡድን ምርጫዎች መካከል አስተማማኝ ልዩነት አለመኖሩን ከተረዳን፣ በቡድንና በውድድር፣ በውድድርና በግል ምርጫዎች መካከል ግን አስተማማኝ ልዩነት ካለ፣ ይህን ልዩነት የፈጠረው የውድድር ምርጫ ለመሆኑ ተጠየቁ ያሳያል። በውጤቱም መሠረት የተማሪዎች ድርሰትን የመማር ምርጫ በውድድር ላይ ያመዘነ ይመስላል። በቃለ-መጠይቅ የተገኘውንም መረጃ ከዚህ የመጠይቅ ውጤት ጋር ስናነጻጽረው፣ የመጠይቁ ውጤት እውነትም ምክንያታዊ ይመስላል። ከዚህ በፊት በትምህርት ቤት

በቡድን የመሥራት ልምድ እንዳላቸው የተጠየቁት አምስት ተማሪዎች አሉታዊ መልስ ነው የሰጡት። እየተረዳዱ ሳይሆን፣ እርስ በርስ እየተወዳደሩ የመማር ልምድ ስላላቸው በመጠይቁ ላይ የተገኘው ውጤትም ይህንኑ እውነታ ያንጸባርቃል።

4.1.2 የድርሰት መረጃዎች ውጤት ትንተና

በግልጽ በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች ሁለት አይነት መረጃዎች እንደተሰበሰቡባቸው ቀደም ሲል ተጠቅሷል። እነሱም የሰዋሰው አቀፍና የድርሰት አቀፍ ግምገማ መረጃዎች ሲሆኑ፣ ከዚህ ቀጥሎ አንድ ባንድ ይተነተናሉ።

4.1.2.1 የሰዋሰው አቀፍ ግምገማ ውጤት

የግልጽ የቡድን ድርሰቶች 18 ዓይነት የሰዋሰው ስህተቶች ተመዝግበውባቸዋል። ሠንጠረዥ 3 የሥህተቶቹን አይነትና የመቶኛ ሥርጭት ያሳያል።

3. የሰዎች ስህተት ዓይነትና የመቶ ሥርዓት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

የሥህተት ዓይነት	የሥህተት ብዛት በመቶ	
	የግል ድርሰት	የቡድን ድርሰት
የአረፍተ ነገር አወቃቀር ሥህተት		
1. ማራቶን ዓረፍተነገር (Run-on sentence)	4.32	6.15
2. እንጥልጥል ዓረፍተ ነገር (Sentence fragment)	3.64	2.39
3. መስተዋድዳዊ ሐረግ	6.37	7.35
4. የሐረጎች አለመስማማት	4.78	2.96
5. የቃላት/የሐረጎች አሰላለፍ (word order)	4.21	2.39
6. ትርፍ/የተገደፉ ቃላት	5.35	6.50
7. ተሳቢ ግሥ-አቀፍ ስህተቶች (Verb-Centered errors)	4.10	4.10
8. ጊዜ	3.41	2.74
9. ገቢር/ተገብሮ	3.98	2.22
10. የባለቤትና የማሰሪያ አንቀጽ አለመስማማት	5.35	5.13
የጠቋሚ ስህተቶች (Reference Errors)		
11. የስምና የተውላጠ ስም አለመስማማት	3.30	2.56

የሥህተት ዓይነት	የሥህተት ብዛት በመቶኛ	
	የግል ድርሰት	የቡድን ድርሰት
12. የአህዝና የስም አለመስማማት	3.98	2.05
13. አሻሚ ጠቋሚ	3.53	2.22
14. የቃላት/የሐረጎች ምርጫ	13.65	15.56
15. የመጠን ቃላት	3.98	2.05
የአፀፋ ስህተቶች		
16. ግድፈት/ትርፍ/ስህተት የሥርዓተ ነጥብ ስህተቶች	3.07	4.27
17. ግድፈት/ትርፍ/ስህተት የሆሄያት አሰዳደር ስህተቶች (spelling errors)	16.61	22.05
18. ግድፈት/ትርፍ/ስህተት የስህተት ድምር	6.37	5.81
አማካይ (\bar{X})	48.83	32.5

በግልና በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች የተመዘገቡባቸው ሰዎች የሥህተት በአይነት ተመሳሳይ ቢሆኑም፣ በብዛት ወይም በሥርጭታቸው ግን ልዩነት እንዳላቸው ሠንጠረዥ 3 ያሳያል። በሁለቱም ድርሰቶች ግን (በግልና በቡድን በተጻፉት) ከፍተኛውን ቁጥር የያዙት የሥህተት ዓይነቶች የቃላት/የሐረጎች ምርጫና የሥርዓተ ነጥብ አጠቃቀም ናቸው። ከዚህ ሌላ አጠቃላይ የሥህተቶቹ ድምር እንደሚያሳየው፣ የግል ድርሰቶች በሥህተት ብዛት ከቡድን ድርሰቶች ይበልጣሉ። የሁለቱ አማካይ ውጤቶችም (48.83 እና 32.50) ይህንን ልዩነት በግልፅ ያሳያሉ። ይህ ልዩነት ግን በስታቲስቲክስ ተለክቶ አስተማማኝ መሆን አለመሆኑ መረጋገጥ ይኖርበታል። ይህንን ሠንጠረዥ 3.1 ያመለክታል።

3.1 በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል የሰዎች ስህተቶች የብዛት ልዩነት ስሌት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ድርሰቶች	M	SD	df	to	tcv	የልዩነት ደረጃ
የግል	48.83	32.07	17	5.50*	2.110	አስተማማኝ
የቡድን	32.5	30.61				

*P<0.05

የግልና የቡድን ድርሰቶች ከሰዎች ስህተቶች ብዛት አንጻር ያላቸው ልዩነት አስተማማኝ መሆኑን ሠንጠረዥ 3.1 ያሳያል። ለዚህም ለምናልባት ሥህተት ከ5% ያነሰ ($P < 0.05$) በመተው ወይም 95% እርግጠኛ በመሆን፣ በስሌት የተገኘው የ(t_o) ዋጋ (5.50) ከቴብል ላይ ከተመዘገበው የ(t_{cv}) ዋጋ (2.110) በልጦ መገኘቱ ልዩነቱ አስተማማኝ ለመሆኑ ማረጋገጫ ነው። ዝርዝር ስሌቱን በአባሪ ለ-2 ይመለከቷል። በሠንጠረዥ 3.1 የቀረበውን የልዩነት ማረጋገጫ ስሌት መሠረት በማድረግም ከቡድን ድርሰቶች ይልቅ፣ የግል ድርሰቶች ሰዎች ስህተቶች እንደሚበዙባቸው ለመረዳት ይቻላል። ይህም ሂል (1984:86) እንደሚያስረዱት፣ በቡድን ድርሰት የእያንዳንዱ አባል ሀሳብ እንዳለ ተቀባይነት ከማግኘቱ በፊት፣ በሁሉም የቡድን አባላት ስለሚተኩሩት፣ በቡድን ከሚጻፉት ድርሰቶች ይልቅ፣ በግል የሚጻፉት ድርሰቶች ስህተት ይበዛባቸዋል፣ ከሚለው እውነታ ጋር ተደጋጋፊነት አለው።

4.1.2.2 የትክክለኛነት ተዛማጅነት (Accuracy Ratio) ግምገማ ውጤት ትንተና

በድርሰት ውስጥ አንድ ሰዎች ስህተት በየሰንቱ ቃላት ወይም በየሰንቱ ሐረጎች እንደሚገኝ የማወቂያ ዘዴ የትክክለኛነት ተዛማጅነት ስሌት እንደሚባል ቀደም ብሎ ተጠቅሷል። በዚህም መሠረት ለጥናቱ በግልና በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች ሰዎች ስህተቶቻቸውና ድርሰቶቹ የተጻፉባቸው ቃላት/ሐረጎች ተቆጥረው የሁለቱ ተዛማጅነት በስሌት ተመልክቷል። ዝርዝር ስሌቱ በአባሪ ለ-3 የተገለፀ ሲሆን፣ ማጠቃለያው ደግሞ በሠንጠረዥ 3.2 ቀርቧል።

3.2 የትክክለኛነት ተዛማጅነት (Accuracy Ratio) ውጤቶች ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ተማሪዎች	የትክክለኛነት ተዛማጅነት	ውጤቶች
በግልና በቡድን	የግል ድርሰቶች	የቡድን ድርሰቶች
1	4.45	8.45
2	6.15	7.10
3	6.01	12.36
4	4.48	9.42
5	5.50	6.00
ድምር	26.59	43.33
አማካይ (\bar{X})	5.318	8.666

ሠንጠረዥ 3.2 በግልና በቡድን የተጻፉ ድርሰቶችን የትክክለኛነት ተዛማጅነት ውጤቶች ለማነጻጸር የቀረበ ነው። በዚህም መሠረት በአጠቃላይ መልኩ በግል የተጻፉት ድርሰቶች፣ ከቡድን ድርሰቶች ጋር ሲነጻጸሩ በርካታ ሰዎች ስህተቶች እንዳሉባቸው ለመረዳት ይቻላል። ለምሳሌ የቁጥር 1 ተማሪና የቡድን 1 ተማሪዎች

ውጤቶች ከሠንጠረዥ ሲነበቡ፣ በግል የጻፈው ተማሪ፣ አንድ ሰዎስዎዊ ሥህተት የሚሠራው በ4.45 ቃላት/ሐረጎች ውስጥ ነው። በቡድን የጻፉት ተማሪዎች ደግሞ በ8.45 ቃላት ሐረጎች ውስጥ አንድ ሰዎስዎዊ ሥህተት ይሠራሉ። በተለይም ቁጥር 3 በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል ከፍተኛ የሆነ የሥህተት ብዛት ልዩነት እንዳለ ያሳያል። በዚህ ላይ በግል የጻፈው ተማሪ በ6.01 ቃላት/ሐረጎች ውስጥ አንድ የሰዎስዎው ስህተት ሲሰራ፣ በዚያው አንጻር በቡድን የጻፉት ተማሪዎች ግን አንድ የሰዎስዎው ስህተት የሚሠሩት በ12.36 ቃላት/ሐረጎች ውስጥ ነው። በአጠቃላይ ይህ ስሌት በአንድ ድርሰት ውስጥ ያሉት ቃላት/ሐረጎች ጠቅላላ ድምር፣ በዚያው ድርሰት ላይ ለተቆጠሩት ሰዎስዎዊ ስህተቶች ተካፍሎ የተገኘ በመሆኑ፣ የተገኘው ውጤት ከፍተኛነትና ዝቅተኛነት የሥህተቱን ብዛት ይወስናል። በስሌቱ የተገኘው ውጤት ዝቅተኛ ከሆነ፣ የተሰራው ሰዎስዎዊ ስህተት ብዛት ከፍተኛ መሆኑንና የተገኘው ውጤት ከፍተኛ ከሆነ ደግሞ የሰዎስዎዊ ስህተቱን አነስተኛነት ያመለክታል። በሠንጠረዥ 3.2 ለመረዳት እንደሚቻለው በግልና በቡድን ድርሰቶች ላይ የሚሠራው የሰዎስዎዊ ስህተት ብዛት ልዩነት እንዳለው የሁለቱ ድርሰቶች አማካኞችም ያሳያሉ። የግል ድርሰቶች ትክክለኛነት ተዛማጅነት ውጤቶች አማካይ 5.318 ሲሆን፣ የቡድን ድርሰቶች ግን 8.666 ነው። በሁለቱ አማካኞች መካከል ያለው ልዩነት ግን በስታቲስቲክስ ተለክቶ አስተማማኝ መሆን አለመሆኑ መረጋጋጥ አለበት። ይህንኑ ሠንጠረዥ 3.3 ያሳያል

3.3 የትክክለኛነት ተዛማጅነት ውጤቶች ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ድርሰቶች	M	SD	df	to	tcv	የልዩነት ደረጃ
የግል	5.318	0.815	4	3.280*	2.776	አስተማማኝ
የቡድን	8.666	2.440				

*P<0.05

ሠንጠረዥ 3.3 በግልጽ በቡድን ድርሰት መካከል የትክክለኛነት ተዛማጅነት ውጤቶች አስተማማኝ ልዩነት እንዳላቸው ያሳያል። ለምናልባት ሥህተት ከ5% ያነሰ በመተው (P=<0.05) ወይም 95% እርግጠኛ በመሆን በተሠራው ስሌት የ(t₀) ዋጋ (3.280) ከቴብል ላይ ከተመዘገበው የ(t_{cv}) ዋጋ (2.776) በልጠ መገኘቱ የልዩነቱን አስተማማኝነት በጉልህ ያስረዳል። ዝርዝር ስሌቱን በአባሪ ለ-4 ይመለከቷል።

ከላይ የተመለከተው፣ አንድ ሰው፣ ድርሰት ሲጽፍ በየሰንቱ ቃላት/ሐረጎች አንድ ሰዎች ስህተት እንደሚሠራ ለማሳየት የሚሞክር ነው። ከዚህ ተቃራኒ ደግሞ ከድርሰቱ ምን ያህሉ ስህተት ነው? የሚል ጥያቄ በማንሳት፣ ይህንኑ በመቶኛ አስልቶ ለጥያቄው መልስ መስጠት ይቻላል። ይህም በአንድ ድርሰት ላይ የተቆጠሩት ሰዎች ስህተቶች ድምር በዚያው ድርሰት ውስጥ ላሉት ቃላት/ሐረጎች ድምር ተካፍሎና በ100 ተባዝቶ የሚገኝ ነው። ሠንጠረዥ 3.4 ይህንኑ ያሳያል።

3.4 የስህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት መቶኛ ውጤቶች ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ተማሪዎች በግልጽ	የሥህተትና ቃላት/ሐረጎች	ተዛማጅነት መቶኛ ውጤቶች
በቡድን	የግል ድርሰት	የቡድን ድርሰት
1	22.45	11.84
2	16.27	14.08
3	16.65	8.09
4	22.34	10.61
5	18.20	16.68
ድምር	95.91	61.30
አማካይ (\bar{X})	19.182	12.26

የግልጽ የቡድን ድርሰቶች የሥህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት በመቶኛ ሲነጻጸር፣ በሁለቱ ድርሰቶች መካከል ምን ዓይነት ዝምድና እንዳለ ሠንጠረዥ 3.4

ያመለክታል። በሠንጠረዥ መሠረት ለምሳሌ የተማሪ 1 እና የቡድን 1 የሥህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት በመቶኛ በቅደም ተከተል 22.45 እና 11.84 ተብሎ ይነበባል። ይህም በግል የጻፈው ተማሪ ድርሰት 22.45% ያህል ሰዎስዎዊ ስህተት እንዳለበትና በዚያው አንጻር በቡድን የጻፉት ተማሪዎች ደግሞ 11.84% ያህል ስህተት እንዳለባቸው ያስረዳል። በሌላም በኩል በግል ድርሰቶች በአማካይ 19.182% ስህተት ሲገኝ፣ በቡድን ድርሰቶች ደግሞ 12.26% ያህል ይሆናል። ሌሎችም ውጤቶች ይህንኑ ልዩነት በግልፅ የሚያሳዩ በመሆናቸው፣ ልዩነቱ በስታቲስቲክስ ሲለካ ምን ያህል አስተማማኝ ይሆናል? የሚል ጥያቄ ማንሳት ተገቢ ይሆናል። ይህን ጥያቄ በሠንጠረዥ 3.5 ለመመለስ ይሞክራል

3.5 የሥህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት መቶኛ ውጤቶች ልዩነት ማጠቃለያ ሰንጠረዥ

ድርሰቶች	M	SD	df	to	tcv	የልዩነት ደረጃ
የግል	19.182	3.02	4	3.30	2.776	አስተማማኝ
የቡድን	12.26	3.28				

*P<0.05

በግልና በቡድን በተጻፉት ድርሰቶች የሥህተትና የቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት መቶኛ ውጤቶች አማካይ በቅደም ተከተል 19.182% እና 12.26% መሆናቸውን ሠንጠረዥ 3.5 ያሳያል። በሁለቱ አማካዮች መካከልም ልዩነት ይታያል። ይህም ልዩነት ለምናልባት ሥህተት ከ5% ያነሰ በመተው (P=<0.05) ወይም በ95% እርግጠኛነት በስታቲስቲክስ ሲለካ፣ የ(t_o) ዋጋ (3.30) ከቴብል ላይ ከተመዘገበው የ(t_{cv}) ዋጋ (2.776) በልጦ በመገኘቱ አስተማማኝ ነው። ዝርዝር ስሌቱን በአባሪ ለ-6 ይመለከቷል። ይህም ውጤት እንደሚያመለክተው ከቡድን ድርሰቶች ይልቅ የግል

ድርሰቶች ለሰዎች ስህተቶች በአብዛኛው የተጋለጡ ናቸው ለማለት ይቻል ይሆናል።

4.1.2.3 የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤት ትንተና

ለጥናቱ የሚያስፈልጉት ድርሰቶች በግልና በቡድን ከተጻፉ በኋላ ከሰዎች-አቀፍ ግምገማ በተጨማሪ፣ ከድርሰት አቀፍ አኳያም ተገምግመዋል። በዚህም ግምገማ የተመዘገቡት ውጤቶች ለንጽጽር ያመች ዘንድ በሠንጠረዥ 4 ቀርበዋል። የግልና የቡድን ድርሰቶች እያንዳንዳቸው በሶስት ገምጋሚዎች ታርመው የተሰጡትን ውጤቶች አማካይ ብቻ ነው ሠንጠረዥ 4 የሚያመለክተው።

4. የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ተማሪዎች በግልና በቡድን	የድርሰት አቀፍ ግምገማ	ውጤቶች
	የግል ድርሰት	የቡድን ድርሰት
1	2.92	3.75
2	3.28	3.38
3	3.25	4.38
4	3.04	3.80
5	3.17	4.13
ድምር	15.66	19.44
አማካይ (X)	3.13	3.89

ሠንጠረዥ 4 እንደሚያሳየው በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤት ልዩነት ይታያል። ለምሳሌ ለተማሪ 1 እና ለቡድን 1 የተመዘገቡላቸው ውጤቶች ሲነጻጸሩ፣ በቅደም ተከተል 2.92 እና 3.75 ናቸው። በሌሎቹም ይኸው ልዩነት አለ። የአማካይ ውጤቶቻቸውንም ለማየት ቢሞክር ልዩነቱን የሚያሳዩ ናቸው። የግል ድርሰቶች

አማካይ ውጤት 3.13 ሲሆን፣ የቡድን ድርሰቶች ግን 3.89 ነው። በአጠቃላይ ሠንጠረዥ 4 እንደሚያሳየው፣ የግል ድርሰቶች በድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶቻቸው ከቡድን ድርሰቶች ያነሱ ናቸው። ይህም ልዩነት በስታቲስቲክስ አስተማማኝ መሆን አለመሆኑ መረጋገጥ ስላለበት፣ ይህንኑ በሠንጠረዥ 4.1 ለማየት ይሞክራል።

4.1 የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ድርሰቶች	M	SD	df	to	tcv	የልዩነት ደረጃ
የግል	3.13	0.15	4	4.47*	2.776	አስተማማኝ
የቡድን	3.89	0.38				

*P<0.05

ሠንጠረዥ 4.1 እንደሚያመለክተው የግል ድርሰቶች የድርሰት አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አማካይ 3.13 ሲሆን፣ የቡድን ድርሰቶች ደግሞ 3.89 ነው። በሁለቱ መካከል ልዩነት ይስተዋላል። ይህ ልዩነት ግን ምን ያህል አስተማማኝ ነው? የሚለውን ጥያቄ ደግሞ የስታቲስቲክስ መለኪያው መልሶታል። ይኸውም ለምናልባት ሥህተት ከ5% ያነሰ በመተው (P=<0.05) ወይም በ95% እርግጠኛነት በተሠራው ስሌት መሠረት፣ በስሌት የተገኘው የ(to) ዋጋ (4.47) ከቴብል ላይ ከተመዘገበው የ(tcv) ዋጋ (2.776) በብዙ ስለሚበልጥ፣ በግልና በቡድን ድርሰቶች

መካከል በከፍተኛ ደረጃ አስተማማኝ የሆነ ልዩነት መኖሩን ያመለክታል። ዝርዝር ስሌቱን በአባሪ ሙ-3 ይመለከታል።

በአጠቃላይ ከላይ ለማሳየት እንደተሞከረው በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል ያለውን ልዩነት፣ ከድርሰት-አቀፍና ከሰዎስው-አቀፍ ግምገማ የተገኙት ውጤቶች በተመሳሳይ ሁኔታ በጉልህ የሚያሳዩ ናቸው። በሁለቱም ግምገማዎች፣ ከግል ድርሰቶች ይልቅ፣ የቡድን ድርሰቶች የተሻሉ መሆናቸውን ለመረዳት ይቻላል። ይህም ውጤት በቃለ-መጠይቅ ከተገኘው ውጤት ጋር በከፊልም ቢሆን ተደጋጋሚነት አለው። አምስት ተጠያቂዎች ስለቡድን ድርሰት ደካማ ጎንጎር ጠንካራ ጎን እንዲሁም ተግባራዊነት እንዲገመገሙ ተጠይቀው፣ ከሁለቱ በስተቀር ሶስቱ ተማሪዎች ተግባራዊነት እንዳለውና ከጉዳቱ ጥቅሙ የሚያመዘን መሆኑን ገልፀዋል። (ዝርዝሩን/ማጠቃለያውን በአባሪ ሀ-5 ይመለከታል።) ሁለቱ ተማሪዎች ግን የቡድን ድርሰት፣ ጊዜ ከመጨረስ ውጭ ምንም አይነት ተግባራዊነትና ጠቀሜታም እንደሌለው ገልፀዋል። ይህ ግምታቸው ግን በሥራቸው ላይ አለመንፀባረቁን ወይም በሌላ አገላለጽ አመለካከታቸውና ግምታቸው ከሥራቸው ጋር የማይጣጣም መሆኑን የድርሰት ግምገማው ውጤት አመልክቷል።

4.1.2.4 የሰዎስው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ተዛምዶ ውጤት ትንተና
(The Interface of Syntactic and holistic Assessment)

በዚህ ክፍል የሰዎስውንና የድርሰት-አወቃቀር ችሎታዎችን ተዛምዶ ለማነጻጻር ይሞከራል። የአንድ ተማሪ የሰዎስውና የድርሰት አወቃቀር ችሎታዎች ምን ያህል እንደሚጣጣሙ፣ በሰዎስው ትክክለኛነት-ተዛማጅነት የተመዘገቡትን ውጤቶች፣ በድርሰት አቀፍ ግምገማ ከተመዘገቡት ጋር በማነጻጻር (ክሮል 1990:149) አንድነታቸውንና ልዩነታቸውን ለማሳየት ተሞክሯል። ይህም በአንጻራዊነትም ቢሆን

በጥሩ ቋንቋ መጥፎ ድርሰት፣ በመጥፎ ቋንቋ መጥፎ ድርሰት፣ በመጥፎ ቋንቋ ጥሩ ድርሰት ወይም ደግሞ በጥሩ ቋንቋ፣ ጥሩ ድርሰት መጻፍ ይቻላል? የሚለውን ጥያቄ ለመመለስ የሚረዳ ይሆናል። በመጀመሪያ በግል የተጻፉ ድርሰቶችን ለማየት እንዲረዳ የሁለቱም ውጤቶች (የሰዎስው-አቀፍና የድርሰት አቀፍ ግምገማ ውጤቶች) በሠንጠረዥ 4.2 ቀርበዋል።

4.2 የግል ድርሰቶች የሰዋሰው አቀፍና የድርሰት አቀፍ ግምገማ ተዛምዶ ውጤት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ተማሪዎች	የሰዋሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች	የድርሰት አቀፍ ግምገማ ውጤቶች
1	4.45	2.92
2	6.15	3.28
3	6.01	3.25
4	4.48	3.04
5	5.5	3.17
ድምር	26.59	15.66
አማካይ(\bar{X})	5.318	3.13

ከሁለቱ ግምገማዎች አንጻር በተመዘገቡት ውጤቶች መካከል ልዩነት እንዳለ ሠንጠረዥ 4.2 ያሳያል። ሠንጠረዥ እንደሚያመለክተው፣ የሰዋሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች፣ ከድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ይበልጣሉ። በአማካይ ውጤቶቻቸውም ሲታዩ፣ የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አማካይ (3.13) ከሰዋሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አማካይ (5.318) ያነሰ መሆኑን ለመረዳት ይቻላል። ይህም በስታቲስቲክስ አስተማማኝ ለመሆኑ በሠንጠረዥ 4.3 ተመልክቷል።

4.3 የግል ድርሰቶች የሰዋሰው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተዛምዶ ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ግምገማ	M	SD	df	to	tcv	የልዩነት ደረጃ
ሰዋሰው-አቀፍ	5.318	0.815	4	6.44*	2.776	አስተማማኝ
ድርሰት-አቀፍ	3.13	0.15				

*P<0.05

በግል የተጻፉት ድርሰቶች ሰዎስው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አማካይ 5.318 መሆኑንና የድርሰት አቀፍ ግምገማው ግን 3.13 መሆኑን ሠንጠረዥ 4.3 ያሳያል። በሁለቱ አማካኞች መካከልም አስተማማኝ ልዩነት ለመኖሩ የስታትስቲክስ መለኪያው ያመለክታል። ይኸውም ለምናልባት ሥህተት ከ5% ያነሰ በመተው ($P < 0.05$) ወይም 95% እርግጠኛ በመሆን በተሠራው ስሌት የ(t) ዋጋ (6.44) ከቴብል ላይ ከተመዘገበው የ(tcv) ዋጋ (2.776) በልጦ መገኘቱ አስተማማኝ መሆኑን ያረጋግጣል።

እስካሁን ለማየት እንደተሞከረው የግል ድርሰቶች በሰዎስው-አቀፍና በድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶቻቸው ተመጣጣኝ አይደሉም። የሰዎስው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ከድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ይበልጣሉ። በሌላ አባባል በግል ድርሰት የጻፉት ተማሪዎች ከድርሰት አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዎስው ችሎታቸው የተሻሉ መሆናቸውን ከላይ የተጠቀሱት መረጃዎች ያሳያሉ። የቡድን ድርሰቶች ደግሞ ምን መልክ እንዳላቸው ቀጥሎ ለማየት ይሞክራል።

4.4 የቡድን ድርሰቶች የሰዋሰው-አቀፍና የድርሰት አቀፍ ግምገማ ተዛምዶ ውጤት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ተማሪዎች	የሰዋሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች	የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች
1	8.45	3.75
2	7.10	3.38
3	12.36	4.38
4	9.42	3.80
5	6.00	4.13
ድምር	43.33	19.44
አማካይ (X)	8.666	3.89

ከሠንጠረዥ 4.4 ለመረዳት እንደሚቻለው፣ የአንድ ቡድን ድርሰት የሰዋሰው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተመጣጣኝ አይደሉም። ለምሳሌ የመጀመሪያው ቡድን የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቱ 3.75 ሲሆን፣ የሰዋሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቱ ግን 8.45 ነው። በሁለቱ ግምገማዎች የተመዘገቡት ውጤቶች ድምርና አማካኞችም ይህንን ልዩነት በጉልህ ያሳያሉ። የሰዋሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አማካይ 8.666 ሲሆን፣ የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አማካይ ደግሞ 3.89 ነው። ይህም ልዩነት በስታቲስቲክስ ሲለካ አስተማማኝ መሆን አለመሆኑን ሠንጠረዥ 4.5 ያመለክታል።

4.5 በቡድን ድርሰቶች የሰዎስው-አቀፍና የድርሰት አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተዛምዶ ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ግምገማ	M	SD	df	to.	tcv	የልዩነት ደረጃ
ሰዎስው-አቀፍ	8.666	2.440	4	4.42*	2.776	አስተማማኝ
ድርሰት-አቀፍ	3.890	0.380				

*P<0.05

በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች በሰዎስውና በድርሰት አቀፍ ግምገማ ውጤቶቻቸው ልዩነት እንዳላቸው ሠንጠረዥ 4.5 ያመለክታል። ይህም ልዩነት በስታቲስቲክስ አስተማማኝ ለመሆኑ፣ ለምናልባት ስህተት ከ5% ያነሰ በመተው (P=<0.05) ወይም 95% እርግጠኛ በመሆን በተሠራው ስሌት የ(t_o) ዋጋ (4.42) ከቴብል ላይ ከተመዘገበው የ(t_{cv}) ዋጋ (2.766) በልጠ መገኘቱ ማረጋገጫ ይሆናል። በዚህም መሠረት በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች ከድርሰት-አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዎስው ረገድ የተሻሉ ለመሆናቸው ሠንጠረዥ ያሳያል።

በአጠቃላይ በግልም ሆነ በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች ከድርሰት-አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዎስው አኳያ የተሻሉ ለመሆናቸው ከድርሰት-አቀፍና ከሰዎስው አቀፍ ግምገማ የተገኙት ውጤቶች ንጽጽር አመልክቷል። ይህም ውጤት ከክሮል (1990: 149-150) የጥናት ውጤት ጋር ተደጋጋፊነት አለው። በቡድንም ሆነ በግል፣ ድርሰት የጻፉት ተማሪዎች ለሰዎስውና ለድርሰት አወቃቀር አኩል ትኩረት አልሰጡም። ይህም ተማሪዎቹ በሰዎስውና በድርሰት አወቃቀር ተመጣጣኝ ችሎታ እንደሌላቸው ያመለክታል። በሌላ አገላለጽ በ«ጥሩ» ቋንቋ «መጥፎ» ድርሰት ይጽፋሉ ለማለት ይቻል ይሆናል። የሁለቱ ችሎታዎች አለመመጣጠን ይህን መደምደሚያ ለመስጠት ያስገድዳል።

4.2 የውጤት ማብራሪያ (Discussion)

ለጥናቱ የተሰበሰቡትን መረጃዎች በመተንተን ሂደት በመጀመሪያ የታየው የመጠይቁ ውጤት ነው። ከትንተናው በፊትም የመጠይቁ አስተማማኝነት ተሰልቶ፣ የተገኘው ውጤት 0.68 ነው። ይህም የመረጃ መሰብሰቢያ መሣሪያው በመካከለኛ ደረጃ አስተማማኝ መሆኑን ያመለክታል። ከዚህ በመቀጠል በመጠይቁ የተገኙትን መረጃዎች በመተንተን ረገድ ተማሪዎቹ ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር የመማር ምርጫቸው ተመጣጣኝ የሆነ ውጤት አለማሳየታቸውን ለመረዳት ተችሏል። በግልና በቡድን የመማር ምርጫቸው አስተማማኝ የሆነ ልዩነት አላሳዩም። በሁለቱ ምርጫዎች የተመዘገቡት ውጤቶች ተመሳሳይ ባይሆኑም፣ በመካከላቸው ያለው ልዩነት ግን በስታቲስቲክስ አስተማማኝ አይደለም።

ከዚህ ሌላ ግን በውድድርና በግል፣ በውድድርና በቡድን የመማር ምርጫቸው መካከል አስተማማኝ የሆነ ልዩነት ታይቷል። ይህንንም ልዩነት የፈጠረው የውድድር ምርጫቸው አመዘኖ መገኘት እንደሆነ ስሌቱ አመልክቷል። ለሁለቱም የጋራ የሆነው የውድድር ምርጫ ነው። ማለትም በግልና በቡድን ምርጫዎቻቸው መካከል አስተማማኝ ልዩነት ሳይኖር፣ በውድድርና በግል፣ በቡድንና በውድድር ምርጫዎቻቸው መካከል አስተማማኝ ልዩነት መታየቱ፣ ይህን ልዩነት የፈጠረው ወይም ለልዩነቱ መኖር ምክንያት የሆነው፣ የውድድር ምርጫቸው ከፍተኛነት ለመሆኑ ማረጋገጫ ይሆናል። በሌላ አባባል የተማሪዎቹ ድርሰትን የመማር ምርጫ ከግልና ከቡድን ይልቅ፣ በውድድር ላይ እንደሚያመዘን የመጠይቁ ውጤት አሳይቷል። የዚህም ምክንያቱ ከተማሪዎቹ የካሁን ቀደም ልምድ ብሎም ከኢትዮጵያ የትምህርት አሰጣጥ ሥርዓት የመነጨ ሳይሆን አይቀርም ለማለት ይቻል ይሆናል። የትምህርቱ አሰጣጥ ሥርዓት ተማሪዎች እርስ በርሳቸው እየተወዳዳሩ እንዲማሩ እንጂ፣ በተለይ ቋንቋን ለመማር ወይም የቋንቋን ችሎታ ለማዳበር ከሚደረግ ጥረት

አኳያ እርስ በርሳቸው እየተረዳዱ እንዲማሩ የሚያበረታታ አይደለም። ስለዚህም የተማሪዎቹ ድርሰትን የመማር ምርጫ በውድድር ላይ አመዝኖ መታየቱ ከትምህርቱ አሰጣጥ ሥርዐት የመነጨ ነው ቢባል ምክንያታዊ ይሆናል።

የመጠይቁ ውጤት የተማሪዎቹ ድርሰትን የመማር ምርጫ በውድድር ላይ የሚያመዘን መሆኑን ከማመልከቱ በተጨማሪ፣ በተዘዋዋሪም ቢሆን ስለድርሰት ትምህርት የሚሰጠው ጥቆማ አለ። ይኸውም ምናልባት እንደነዚህ አይነት ተማሪዎችን በቡድን አደራጅቶ ለማስተማር ቢታሰብ፣ ጎን ለጎን የተማሪዎቹን የቆየ ልምድ ወይም ግምት መለወጥ አስፈላጊ መሆኑን ይጠቁማል። በብዙ ልምምድና ክልምምዱም የሚገኘውን ውጤት በተጨማሪም በማሳየት የተማሪዎቹን ግምት መለወጥ ይቻል ይሆናል።

ከመጠይቁ ቀጥሎ የታየው የውጤት ትንተና ተጠኝ ተማሪዎች በግልና በቡድን የጻፏቸው የድርሰት መረጃዎች ውጤት ነው። ድርሰቶቹ ከሰዎስው-አቀፍና ከድርሰት-አቀፍ አንጻር ተገምግመው፣ በሁለቱም የተገኘው ውጤት በግል ከተጻፉት ድርሰቶች ይልቅ፣ በቡድን የተጻፉት የተሻሉ መሆናቸውን አሳይቷል። በግልና በቡድን በተጻፉ ድርሰቶች ውስጥ 18 ዓይነት የሰዎስው ስህተቶች ተገኝተዋል። የስህተቶቹም ሥርጭት በመቶኛ ተሰልቷል። በዚህም መሠረት የ18ቱ ሰዎስዎዊ ሥህተቶች ብዛት በግልና በቡድን በተጻፉት ድርሰቶች ላይ በአማካይ ያላቸው ሥርጭት በቡድን ከተጻፉት ይልቅ፣ በግል በተጻፉት ድርሰቶች በልጦ ተገኝቷል። ይህም ልዩነት በስታትስቲክስ ሲለካ አስተማማኝ መሆኑን የውጤት ትንተናው አመልክቷል። ውጤቱም በቡድን ከሚጻፉት ድርሰቶች ይልቅ፣ በግል የሚጻፉት ድርሰቶች ሰዎስዎዊ ሥህተቶች ይበዛባቸዋል ወደሚል ድምዳሜ የሚያደርስ ይመስላል።

ከሰዎቻቸው ስህተቶች ግምገማ ውጤት በመቀጠል ደግሞ የተገኘው ውጤት የትክክለኛነት- ተዛማጅነትን (Accuracy Ratio) ይመለከታል። ይህን በተመለከተ በተደረገው የውጤት ትንተና በድርሰት ውስጥ አንድ የሰዎቻቸው ስህተት በየስንቱ ቃላት/ሐረጎች እንደሚገኝ ለማወቅ ተችሏል። በዚህም በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል በተደረገው ንጽጽር፣ የግል ድርሰቶች በትክክለኛነት-ተዛማጅነት ውጤቶቻቸው፣ ከቡድን ድርሰቶች አንሰው ታይተዋል። የሁለቱን አማካኞች ለአብነት መጥቀስ ቢያስፈልግ ለምሳሌ፣ የግል ድርሰቶች ትክክለኛነት- ተዛማጅነት ውጤቶች አማካይ 5.318 ሲሆን፣ የቡድን ድርሰቶች ግን 8.666 ነው። በዚህ ንጽጽር የቁጥሩ ማነስ የሥህተቱን ብዙነት ሲያመለክት፣ የቁጥሩ ከፍተኛነት ግን የሥህተቱን አነስተኛነት ያሳያል። በሌላ አባባል የትክክለኛነት-ተዛማጅነት ውጤቶች አማካይ 5.318 የሆነው ድርሰት፣ አማካይ 8.666 ከሆነው ድርሰት የበለጠ ስህተት ይሠራበታል። ይህም ልዩነት በስታትስቲክስ ሲለካ አስተማማኝ መሆኑን የውጤት ትንተናው አሳይቷል።

በውጤት ትንተናው ከትክክለኛነት-ተዛማጅነት ውጤት ቀጥሎ የታየው ደግሞ የሥህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት መቶኛ ውጤት ነው። ይህ ስሌት በአንድ ድርሰት ውስጥ የተገኙትን ሰዎቻቸው ስህተቶች፣ በዚያው ድርሰት ለተቆጠሩት ቃላት/ሐረጎች ጠቅላላ ድምር ተካፍሎና በ100 ተባዝቶ የተገኘ ነው። በዚህም መሠረት በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል ንጽጽር ሲደረግ፣ ከቡድን ድርሰቶች ይልቅ፣ የግል ድርሰቶች ሰዎቻቸው ሥህተት እንደሚበዛባቸው የተገኘው ውጤት አሳይቷል። ልዩነቱም በስታትስቲክስ ሲለካ አስተማማኝ ሆኖ ተገኝቷል።

ከላይ በቀረቡት የሰዎቻቸው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች መሠረት ከቡድን ድርሰቶች ይልቅ፣ የግል ድርሰቶች ሰዎቻቸው ሥህተት ይበዛባቸዋል። ይህም ሂል (1984:86) እንደጠቀሱት፣ የቡድን ድርሰት ስህተት የመቀነስ ዕድሉ ከፍተኛ ነው፤ ከሚለው

እውነታ ጋር ይጣጣማል። በቡድን መጻፍ በግል ከመጻፍ የበለጠ ስህተትን የማረምና የመተራረም ዕድል ስለሚሰጥ ውጤቱ ምክንያታዊ ይመስላል።

ከሰዎስው-አቀፍ ግምገማው የውጤት ትንተና በመቀጠልም የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤትን በተመለከተ ትንተና ተደርጓል። የድርሰት-አቀፍ ግምገማው መረጃ፣ ሶስት አራሚዎች ለእያንዳንዱ ድርሰት የመዘገቧቸውን ውጤቶች አማካይ መሠረት ያደረገ ነው። አማካዩ የመጨረሻ ውጤት ተደርጎ ከመወሰዱ በፊትም በአራሚዎች መካከል ያለው ስምምነት ወይም የአራሚ-ዘለል አስተማማኝነት ተሰልቷል። በዚህም መሠረት በግል ድርሰቶች የተገኘው የአራሚ-ዘለል አስተማማኝነት ውጤት 0.93 ሲሆን፣ በቡድን ድርሰቶች ደግሞ 0.77 ነው። የመጀመሪያው በጣም ከፍተኛ ስምምነት መኖሩን ሲያመለክት፣ ሁለተኛው ደግሞ ከፍተኛ ስምምነትን ያሳያል።

ከዚህም በመቀጠል የአማካይ ውጤቶቻቸውን መሠረት በማድረግ በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል ንጽጽር ሲደረግ፣ አስተማማኝ ልዩነት እንዳላቸው ለመረዳት ተችሏል። ለምሳሌ የግል ድርሰቶች የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አማካይ 3.13 ሲሆን፣ የቡድን ድርሰቶች ደግሞ 3.89 ነው። ይህም ለምናልባት ሥህተት ከ5% ያነሰ በመተው ($P < 0.05$) በስታቲስቲክስ ሲለካ አስተማማኝ ልዩነት መኖሩን አሳይቷል። በዚህም መነሻነት ከግል ድርሰቶች ይልቅ፣ የቡድን ድርሰቶች በድርሰት አወቃቀር ውጤቶቻቸው የተሻሉ ናቸው ለማለት ይቻል ይሆናል። ይህም ድርሰትን በቡድን መጻፍ በሰዎስዎዊ ቅንብሩ ብቻ ሳይሆን፣ በድርሰት አወቃቀሩም የተሻለ ድርሰት ለመጻፍ፣ ዕድል ይሰጣል ወደሚል መደምደሚያ ያደርስ ይሆናል።

ይህም ውጤት በክለሣ ድርሳኑ ላይ ከተጠቀሱት የምርምር ሥራዎች፣ ከጃኩቭስ (1988)፣ ስላቪን (1980) በክለሣ ካቀረቧቸው 28 የምርምር ውጤቶች፣ ከአዊንስና ስትራተን (1980)፣ ከብሩሬ (1973) እንዲሁም ወሬል (1981) እንደጠቀሷቸው፣ ከኩይኔ (1978)፣ ከጆንሰንና ሌሎች (1981)፣ ከኩህን (1986) ውጤቶች ጋር

ተደጋጋፊነት አለው። በአጠቃላይ አገላለጽ፣ በእነዚህ ጥናቶች ከግል ሥራ ይልቅ፣ የቡድን ሥራ የተሻለና ውጤታማም እንደሆነ ስለተረጋገጠ፣ የጥናቶቹ ግኝቶች ከዚህ ጥናት ውጤት ጋር ያላቸው ተመሳሳይነት ምክንያታዊ ነው።

በመጨረሻም የግልና የቡድን ድርሰቶች የሰዋሰው አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተዛምዶ በትንተናው ተመልክቷል። የሁለቱንም በተናጠል ለማየት እንደተሞከረው፣ የግል ድርሰቶች በሰዋሰውና በድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶቻቸው ተዛምዶ አሳሳዩም። የአማካይ ውጤቶቻቸውን ለአብነት ጠቅሶ ለማየት ቢሞከር፣ የሰዋሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አማካይ 5.318 ሲሆን፣ የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አማካይ ግን 3.13 ነው። በሁለቱ አማካዮች መካከል ያለው ልዩነትም ለምናልባት ሥህተት ከ5% ያነሰ በመተው ($P < 0.05$) በስታትስቲክስ ሲለካ አስተማማኝ መሆኑን የተገኘው ውጤት አሳይቷል። ከዚህም በመነሳት ድርሰት በግል የሚጸፉ ተማሪዎች፣ ከድርሰት አወቃቀር ችሎታቸው ይልቅ፣ በሰዋሰው ችሎታቸው የተሻሉ ናቸው ለማለት ይቻል ይሆናል።

የቡድን ድርሰቶችንም እንዲሁ በሰዋሰው-አቀፍና በድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶቻቸው ተዛምዶ በማነፃፅር የተገኘው ውጤት፣ በሁለቱ መካከል ልዩነት እንዳለ አመልክቷል። የቡድን ድርሰቶች የሰዋሰው ግምገማ ውጤቶቻቸው አማካይ 8.45 ሲሆን፣ የድርሰት-አቀፍ ግን 3.75 ነው። በሁለቱ አማካዮች መካከል የሚታየው ልዩነትም፣ ለምናልባት ስህተት ከ5% ያነሰ በመተው ($P < 0.05$) በተሰራው ስሌት አስተማማኝ ለመሆኑ የተገኘው ውጤት አሳይቷል። ከዚህም በቡድን ድርሰት የሚጸፉ ተማሪዎች፣ በግል እንደሚጸፉት ሁሉ በሰዋሰው ችሎታቸው የተሻሉ ናቸው ወደሚል ድምዳሜ ለመድረስ ይቻል ይሆናል። የሰዋሰውና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተዛምዶ እንዳመለከተው፣ በግልም ሆነ በቡድን፣ ድርሰት የጻፉት ተማሪዎች ከድርሰት አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዋሰው ችሎታቸው አመዘነው ወይም በልጠው ተገኝተዋል። ይህም ውጤት ከሮል (1990) እንግሊዝኛ ቋንቋን እንደውጭ

ቋንቋ በሚማሩ ተማሪዎች ድርሰት ላይ ካገኙት የምርምር ውጤት ጋር ተመሳሳይነት አለው። በክሮል ጥናት የሰዎስውና የድርሰት አወቃቀር ችሎታዎች እንደማይጣጣሙና ተደጋጋፊነት እንደሌላቸው ተመልክቷል። የክሮል ጥናት ግን ከዚህ ጥናት ጋር የሚመሳሰለው በውጤቱ እንጂ ለተገኘው ውጤት በሚሰጡት ምክንያቶች አይደለም። ክሮል የሰጡት ምክንያት «ተማሪዎቹ ለሰዎስውና ለድርሰት አወቃቀር እኩል ትኩረት ባለመስጠታቸው ነው» የሚል ሲሆን፣ ይህ ምክንያት ግን ለዚህ ጥናት ውጤት የሚሰጥ አይደለም። በሶስተኛው ምዕራፍ ለመግልፅ እንደተሞከረው፣ ለዚህ ጥናት የተመረጡት ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አፋቸውን የፈቱ ናቸው። ስለዚህም (ምንም እንኳን ዕውቀታቸው ምክንያታዊ ባይሆንም) የቋንቋውን ሰዎስው ከመጀመሪያው ጀምሮ በልምደት አውቀውታል ማለት ይቻላል። የድርሰት አወቃቀር ችሎታቸው ግን በትምህርት ቤት በመማር የሚዳብር ይሆናል። በመሆኑም ተማሪዎች በሰዎስው ችሎታቸው ተሸለው የመገኘታቸው ምስጢር አንደኛውን ከሌላው ቀድመው በማወቃቸው ወይም ለሰዎስው ቀድመው በመጋለጣቸው ነው ቢባል ምክንያታዊ ይሆናል። ከዚህም ውጤት በተለይም በአፍ መፍቻ ቋንቋቸው ድርሰት ለሚማሩ ተማሪዎች ከሰዎስው ይልቅ፣ ለድርሰት አወቃቀር የበለጠ ትኩረት መስጠት ያስፈልጋል የሚል ሐሳብ መጠቀም ይቻል ይሆናል።

ቀደም ሲል ለማሳየት እንደተሞከረው በአጠቃላይ ሲታይ የቡድን ድርሰቶች ከግል ድርሰቶች በሰዎስው-አቀፍና በድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶቻቸው የተሻሉ ለመሆናቸው የተገኘው ውጤት አመልክቷል። ይህም የቡድን ሥራ ከጥሩ ድርሰት ጋር ቀጥተኛ ግንኙነት አለው ወደሚለው ድምዳሜ የሚያደርስ ቢሆንም፣ ድምዳሜው ግን ፍጹም ሳይሆን፣ አንፃራዊ ነው። ምክንያቱም የቡድን ድርሰቶች እንደግል ድርሰቶች ሰዎስዎዊ ስህተቶች አሉባቸው፤ በድርሰት አወቃቀራቸውም ከግል ድርሰቶች የተሻሉ ቢሆኑም ምንም አይነት እንክንዳ የሌለባቸው ሆነው አልተገኙም። በሌላ በኩል ደግሞ የቡድን ድርሰቶች እንደግል ድርሰቶች በሰዎስው-አቀፍና

በድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶቻቸው ተዛምዶ አላሳዩም። የቡድን ሥራው የሁለቱን ችሎታዎች ተዛምዶ ወይም ተደጋጋፊነት አላመለከተም። በዚህም ምክንያት የቡድን ድርሰቶች ከግል ድርሰቶች የተሻሉ መሆናቸውን የተገኘው ውጤት ቢያመለክትም ውጤቱ አንጻራዊ እንጂ ፍጹም አለመሆኑን አጥኝው ለማስገንዘብ ይፈልጋል።

ምዕራፍ አምስት

ማጠቃለያ፡ መደምደሚያና አስተያየት

በዚህ ምዕራፍ የጥናቱ አጠቃላይ ማጠቃለያ፣ ጥናቱ የደረሰበት መደምደሚያና ከጥናቱ ጋር በተዛመደ መልክ በአጥጊው የተሰጡ አስተያየቶች በቅደምተከተል ይቀርባሉ።

5.1 ማጠቃለያ

የዚህ ጥናት ዋና አላማ በግልና በቡድን በተጻፉ ድርሰቶች ላይ ንጽጽራዊ ግምገማ በማድረግ፣ ለድርሰት ትምህርት ከሚኖራቸው አዎንታዊ አስተዋጽኦ አንጻር፣ የተሻለውን ማሳየት ነው። በዚህም መሠረት ጥናቱ እንዲመልሳቸው በመጀመሪያ የተነሱት መሠረታዊ ጥያቄዎች ቀጥሎ ያሉት ነበሩ።-

1. ድርሰትን ከመማር አንጻር የቡድን ሥራ አዎንታዊ ወይም አሉታዊ ተፅዕኖ ምንድን ነው?
2. በ«ጥሩ» ድርሰትና በቡድን ሥራ መካከል ያለው ግንኙነት ምንድን ነው?
3. ድርሰትን በቡድን እያጻፉ በማስተማር ስህተት (የሰዋሰውና የድርሰት አወቃቀር) መቀነስ ይቻላል?
4. የቡድንና የግል ድርሰቶች በሰዋሰውና በድርሰት-አቀፍ ደረጃ ሲገመገሙ የሚያሳዩት ተመሳሳይነትና ልዩነት ምንድን ነው?

5. የቡድንና የግል ድርሰቶች የሰዋሰውና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ተዛምዶ ምን ይመስላል?

6. ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር ከመማር አንጻር የተማሪዎች ምርጫ ምንድን ነው?

እነዚህን ጥያቄዎች በአግባቡ መመለስ እንዲቻል፣ በመጀመሪያ ተጠኝዎችና የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች ተመርጠዋል። ተጠኝዎቹ በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል በሳል ድርሰት የተሰኘውን ኮርስ የሚማሩ የሁለተኛ ዓመት ተማሪዎች ናቸው። ከነዚህም በሥርዐታዊ ናሙና ዘይ የተመረጡ 20 ተማሪዎች በጥናቱ ቀጥተኛ ተሳታፊ ሆነዋል። 20ዎቹን ተማሪዎች በግልና በቡድን ማደራጃት እንዲቻል፣ በመጀመሪያ እያንዳንዳቸው በተመሳሳይ ርዕስ ድርሰት ከጻፉ በኋላ፣ የድርሰቱን ግምገማ መሠረት በማድረግ በቅይጥ ችሎታ (mixed ability) ስልት ፣ 15ቱ ተማሪዎች በ5 ቡድን፣ 5ቱ ደግሞ በግል ተደራጅተዋል። በግልና በቡድን የተደራጁት ተማሪዎች በመጀመሪያ ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር መማርን የሚመለከቱ ምርጫዎች ያሉት መጠይቅ ሞልተዋል። ከዚያም ለጥናቱ የሚሆኑትን ድርሰቶች ከመጻፋቸው በፊት በግል የተደራጁት በግላቸው፣ በቡድን የተደራጁት ደግሞ በጋራ ድርሰት እየጻፉ ተለማምደዋል። ከልምምዱ በኋላ በመጀመሪያው ሴሚስተር ሁለት ሁለት ድርሰት፣ በሁለተኛው ሴሚስተር ደግሞ ሁለት ሁለት ድርሰት በአጠቃላይ በግልና በቡድን አራት አራት ድርሰት ጽፈዋል። ከዚህም በአጠቃላይ 40 ድርሰቶች ለጥናቱ ተሰብስበዋል። ድርሰቶቹ ተፅዕኖ እንዳለቁም፣ በሁለተኛው ሴሚስተር ከ5ቱ ቡድኖች አንዳንድ ተማሪዎች በእጣ ተመርጠው፣ ከዚህ በፊት ስለነበራቸው የቡድን ሥራ ልምድ፣ ስለ ቡድን ድርሰት ጠንካራና ደካማ ጎን፣ ድርሰትን በቡድን በመጻፋቸው ስላገኙት ጥቅምና ስላጋጠሟቸው ችግሮች ቃለ-መጠይቅ ቀርቦላቸዋል።

ከላይ እንደተጠቀሰው ለጥናቱ የሚያስፈልጉት መረጃዎች በመጠይቅ፣ በቃለ-መጠይቅና በድርሰቶች አማካይነት ከተሰበሰቡ በኋላ አስፈላጊው ቆጠራና ግምገማ ተደርጎ ተተንትነዋል። የመጠይቁ አላማ የተማሪዎች ድርሰትን የመማር ምርጫ (learning preference) ከግል፣ ከቡድን ወይም ከወድድር በየትኛው ላይ እንደሚያመዝን ለማወቅ ስለነበር፣ መጠይቁ ከተሞላ በኋላ ተማሪዎቹ ለሶስቱ ምርጫዎች የሰጧቸውን መልሶች መሠረት ያደረገ ቆጠራ ተደርጓል። በመቀጠልም ለሶስቱ ምርጫዎች መካከል ልዩነት ስለመኖሩ በ"Repeated Measures of ANOVA" ቀመር ተረጋግጧል። ይህንንም የልዩነት ጥቆማ መሠረት በማድረግ፣ ለሶስቱ ምርጫዎች መካከል አስተማማኝ ልዩነት ስለመኖሩና ይህንንም ልዩነት የፈጠረው የትኛው ምርጫ እንደሆነ ለማሳየት በ"t-test for dependent scores" ቀመር ተሰልቷል። ከዚህ በተጨማሪ የመጠይቁ አስተማማኝነት በኩደር ሪፖርት ሰን 21 ቀመር ተሰልቷል።

ከመጠይቁ በመቀጠልም ከቡድንና ከግል ድርሰቶች የተገኙት መረጃዎች ተተንትነዋል። መረጃዎቹ የድርሰት-አቀፍና የሰዎስው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶችን መሠረት ያደረጉ ናቸው። በሰዎስው-አቀፍ ግምገማው 18 ዓይነት የሰዎስው ስህተቶች ከግልና ከቡድን ድርሰቶች ላይ ተመዝግበዋል። የሁለቱም ድርሰቶች የትክክለኛነት ተዛማጅነት (በአንድ ድርሰት ውስጥ ያሉት ቃላት/ሐረጎች ጠቅላላ ድምር፣ በዚያው ድርሰት ለተቆጠሩት የሰዎስው ስህተቶች ተካፍሎ)፣ የሥህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት መቶኛ (በአንድ ድርሰት ውስጥ የተቆጠሩት የሰዎስው ስህተቶች ጠቅላላ ድምር፣ በዚያው ድርሰት ውስጥ ለተቆጠሩት ቃላት/ሐረጎች ጠቅላላ ድምር ተካፍሎና በ100 ተባዘቱ) እንዲሁም የድርሰት-አቀፍና የሰዎስው አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተዛምዶ (Interface) ተሰልቷል። እነዚህንም ስሌቶች መሠረት በማድረግ በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል አስተማማኝ ልዩነት ስለመኖሩ፣ ዜድ ስኩር ቀመርን በመከተል በt-test ተረጋግጧል።

የድርሰት-አቀፍ ግምገማው ሶስት አራሚዎች ለአንድ ድርሰት የመዘገቧቸውን ውጤቶች አማካይ መሠረት ያደረገ ሲሆን፣ በአራሚዎች መካከል ያለው የአራሚ-ዘለል አስተማማኝነት ውጤትም ተሰልቷል። ስሌቱም ተሻሻሎ የቀረበውን የኩደር ሪፖርት ሰን-20 ቀመርን መሠረት ያደረገ ነው። በድርሰት-አቀፍ ግምገማው ለአንድ ድርሰት ሶስት አራሚዎች የመዘገቧቸው ውጤቶች አማካይ በመጨረሻ ውጤትነት ተወስዶ፣ በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል ንጽጽር ተደርጓል። በሁለቱ ድርሰቶች መካከል ያለው ልዩነትም አስተማማኝ ለመሆኑ፣ ከላይ እንደተጠቀሰው ዜድ ስኩር ቀመርን በመከተል በt-test ተረጋግጧል።

በአጠቃላይ ለጥናቱ የሚያስፈልጉት መረጃዎች በመጠይቅ፣ በቃለ-መጠይቅና በድርሰቶች አማካይነት ተሰብስበው አስፈላጊው ትንተና ከተደረገ በኋላ ከዚህ የሚከተሉት ውጤቶች ተገኝተዋል፡-

- የመጠይቁ አስተማማኝነት (Reliability) 0.68 ነው። ይህም መጠይቁን ሌሎች አጥኚዎች ወደፊት ቢጠቀሙበት ተመሳሳይ ውጤት ሊያስገኝ እንደሚችል ይጠቁማል፤
- ድርሰትን በግልጽ በቡድን ወይም በውድድር ከመማር አንጻር፣ የተማሪዎች ምርጫ አስተማማኝ ልዩነት አሳይቷል። ልዩነቱንም የፈጠረው የውድድር ምርጫቸው በመሆኑ፣ የተማሪዎቹ ድርሰትን የመማር ምርጫ በውድድር ላይ አመዝኖ ተገኝቷል፤
- በግልጽ በቡድን ድርሰቶች 18 ዓይነት ሰዎች ስህተቶች ተመዝግበዋል። እነዚህንም ስህተቶች በመስፈርትነት በመጠቀም በሁለቱ ድርሰቶች መካከል በተደረገው ንጽጽር፣ ከቡድን ድርሰቶች ይልቅ የግል ድርሰቶች የስዎሰው ስህተት የሚበዛባቸው ሆነው ተገኝተዋል።

- የትክክለኛነት ተዛማጅነት (Accuracy Ratio) ውጤቶችን መሠረት በማድረግ በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል የተደረገው ጎጽጽር፣ የቡድን ድርሰቶች ከግል ድርሰቶች የተሻሉ መሆናቸውን አመልክቷል።
- በሥህተትና ቃላት ተዛማጅነት መቶኛ ውጤታቸው የቡድን ድርሰቶች ከግል ድርሰቶች የተሻሉ ናቸው።
- የግልና የቡድን ድርሰቶች የአራሚ-ዘለል አስተማማኝነት (Inter-rater Reliability) ውጤቶች በቅደም ተከተል 0.93 እና 0.77 ናቸው።
- በድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶቻቸው የቡድን ድርሰቶች ከግል ድርሰቶች የተሻሉ ናቸው።
- የግል ድርሰቶች የሰዎስው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተዛምዶ (Interface) አስተማማኝ ልዩነት አሳይቷል። ይህም የግል ድርሰቶች ከድርሰት አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዎስው ቅንብራቸው የተሻሉ መሆናቸውን አመልክቷል።
- የቡድን ድርሰቶች የሰዎስው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተዛምዶ አስተማማኝ ልዩነት አሳይቷል። ይህም በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች፣ ከድርሰት አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዎስው ቅንብራቸው የተሻሉ መሆናቸውን አመልክቷል።

• ቃለ-መጠይቅ ከቀረበላቸው 5 ተማሪዎች መካከል 3ቱ ስለቡድን ድርሰት (ድርሰትን በቡድን እየጻፉ መማርን በተመለከተ) አዎንታዊ ግምት አላቸው፤

• ቃለ-መጠይቅ ከቀረበላቸው 5 ተማሪዎች ሁሉም ከዚህ በፊት በቡድን እየሠሩ የመማር ልምድ የላቸውም፤

ከላይ በዝርዝር የተጠቀሱትን የጥናቱን ውጤቶች መሠረት በማድረግ ጥናቱ የደረሰባቸው መደምደሚያዎች ደግሞ የሚከተሉት ናቸው፡፡

5.2 መደምደሚያ

1. ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር እየጻፉ ከመማር አንጻር የተማሪዎቹ ምርጫ (Learning preference) በውድድር ላይ አመዝኗል፡፡ ይህም ተማሪዎቹ ድርሰትን በግል ወይም በቡድን እየጻፉ መማርን አለመውደዳቸውን ያመለክታል፡፡ ከዚህ ይልቅ ከሌላው ጋር እየተወዳደሩ (ለፈተና ተገዥ በመሆን) መማርን ይመርጣሉ ማለት ነው፡፡ ከዚህም በቡድን እያሠሩ ለማስተማር ብሎም አዲስ የማስተማር ስልት ተግባራዊ ለማድረግ፣ አስቀድሞ የተማሪዎቹን ምርጫ ማወቅና የተማሪዎቹ ምርጫ፣ ተግባራዊ ሊሆን ከታሰበው የማስተማር ስልት ጋር የሚጋጭ ከሆነ፣ በቀጥታ ተግባራዊ ከማድረግ ይልቅ፣ ቀስ በቀስ በማለማመድና ውጤቱንም በተጨማሪም በማሳየት ተግባራዊ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑን ለመገንዘብ ይቻላል፡፡

2. ተማሪዎችን በቅይጥ ችሎታ አደራጅቶ ድርሰት ማጻፍ፣ ለውጤታማነቱ አዎንታዊ አስተዋጽኦ ያለው ይመስላል፡፡ ድርሰት የጻፉት 5ቱ ቡድኖች፣

በመጀመሪያ በተናጠል የጻፉትን ድርሰት መሠረት በማድረግ ከፍተኛ፣ መካከለኛና ዝቅተኛ የችሎታ ምድብ የተሰጣቸውን ተማሪዎች አሰባጥረው የያዙ ናቸው። በዚህም መሠረት በ5ቱ ቡድኖች የተጻፉት ድርሰቶች፣ በ5 ተማሪዎች (በግል) ከተጻፉት ድርሰቶች ጋር ሲነጻጸሩ፣ በቡድን የተጻፉት የተሻሉ ናቸው።

3. በግልም ሆነ በቡድን ድርሰት የጻፉት ተማሪዎች፣ በሰዎስውና በድርሰት አወቃቀር እኩል ችሎታ አላሳዩም። በግልም ሆነ በቡድን ድርሰት የጻፉት ተማሪዎች ከድርሰት አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዎስው ችሎታቸው የተሻሉ መሆናቸውን የተገኘው ውጤት አመልክቷል። የዚህም ምክንያቱ ተጠኝዎቹ በአማርኛ ቋንቋ አፋቸውን የፈቱ በመሆናቸው ቀድመው ለቋንቋው ሰዎስው በመጋለጣቸውና በትምህርት ቤትም ቢሆን የቋንቋው ትምህርት በአብዛኛው በሰዎስው ላይ ብቻ ስለሚያተኩር ሊሆን ይችላል። ይህም የድርሰት አወቃቀርን በተመለከተ ተማሪዎቹ ብዙ መለማመድ እንዳለባቸው ይጠቁማል።

4. ድርሰትን በቡድን እየጻፉ በማለማመድ ማስተማር (በአንጻራዊ አገላለጽ) የተማሪዎችን የቆየ ግምት/አመለካከት ይለውጣል። ተጠኝ ተማሪዎቹ በግልና በቡድን ተደራጅተው ድርሰት ከመጻፋቸው በፊት በግላዊ፣ በቡድናዊና በውድድራዊ ሥራ ላይ የነበራቸው ግምት በአንደኛው ላይ ብቻ ያመዘነ ነበር። የሁሉም ምርጫ በውድድር ሥራ ላይ እንደሚያመዘን የመጠይቁ ውጤት አሳይቷል። በቡድን እየሠሩ ከተለማመዱና ለጥናቱ የሚያስፈልጉትን ድርሰቶች ከጻፉ በኋላ፣ ለቃለ-መጠይቅ ከቀረቡት 5 ተማሪዎች የ3ቱ ግምት ሙሉ በሙሉ ተለውጧል። ሶስቱ ተጠያቂዎች ስለቡድን ሥራ አዎንታዊ ግምት እንዳላቸው ለጥያቄዎቹ ከሰጧቸው መልሶች ለመረዳት ተችሏል።

5. በሰዋስው-አቀፍና በድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶቻቸው፣ የቡድን ድርሰቶች ከግል ድርሰቶች የተሻሉ ናቸው። ይህም የቡድን ሥራ የተሻለ ድርሰት ለመጻፍ አዎንታዊ አስተዋጽኦ እንዳለው ያመለክታል። ምክንያቱም በቡድን ድርሰት የሚጻፉት ተማሪዎች በጋራ የመማማርና የመተራረም ሁኔታው ስለሚመቻችላቸው ነው።

6. በጥሩ ድርሰትና በቡድን ሥራ መካከል (በአንጻራዊነት) ቀጥተኛ ግንኙነት ያለ ይመስላል። በግልና በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች በተመሳሳይ መስፈርቶች ተገምግመው፣ የቡድን ድርሰቶች፣ ከግል ድርሰቶች የተሻሉ ሆነው መገኘታቸው፣ ይህንን መደምደሚያ ያጠናክራል።

5.3 አስተያየት

የጥናቱን ውጤት መሠረት በማድረግ፣ ወደፊት ምን እንዴት መሠራት/መደረግ እንዳለበት በሚል መነሻ፣ ከዚህ ቀጥሎ ያሉት አስተያየቶች በአጥፊው ቀርበዋል።

1. እንደ ኃይለሚካኤል (1993:41) አገላለጽ፣ የኢትዮጵያ የመማር ማስተማር ልማድ ቃላዊ መሠረት ይዞና ለፈተና ተገዥ ሆኖ፣ በመምህሩ የበላይነት ብቻ የሚመራ እንጂ፣ በተማሪዎች ተግባራዊ ተሳታፊነት ላይ የተመሠረተ ባለመሆኑ፣ በትምህርት ቤት በቡድን ሆኖ በጋራ የመሥራት ልማዱ መሠረቱን አልጣለም። የቋንቋው ትምህርትም ቢሆን በሰዋስው ላይ ያተኮረ በመሆኑ ተማሪዎቹ ልዩ ልዩ ክሊሎችን በራሳቸው እየሰሩ/እየተለማመዱ እንዲማሩ አድል አልሰጣቸውም። ስለዚህም በማንኛውም ደረጃ የቋንቋ መምህራንን የሚያሰለጥኑ ተቋማት፣ ተማሪዎች በቡድን የመሥራትንና የማሠራትን ልማድ ባህላቸው እንዲያደርጉ፣ በስልጠናው ወቅት

ከፍተኛ ትኩረት መስጠት ይኖርባቸዋል። ይህም በዕውቀትና በጥናት ላይ የተመሠረተ እንዲሆን፣ መምህራኑ ተማሪዎቻቸውን በቡድን አደራጅቶ በማሠራትና አብሮም በመሥራት፣ ድክመትና ጥንካሬውን እየገመገሙ፣ ተግባራዊነቱን በተጨማሪም ለማሳየት ቢሞክሩ ይመረጣል።

2. ተማሪዎችን በቡድን አደራጅቶ ለማስተማር አስቀድሞ ምርጫቸውንና ስለቡድን ሥራ ያላቸውን ግምት ማጥናት ያስፈልጋል። ተማሪዎቹ ከዚህ በፊት በቡድን እየሠሩ የመማር ልምድ ላይኖራቸው ይችላል። ወይም ደግሞ ስለቡድን ሥራ ጠቃሚነትና አዎንታዊ ውጤት ምንም አይነት ግንዛቤ አይኖራቸውም ይሆናል። በመሆኑም በቡድን እየሠሩ እንዲማሩ ሲደረግ፣ እንግዳና ድንገት ደራሽ ስለሚሆንባቸው፣ በጋራ የመሥራት ፍላጎት ላይኖራቸው ይችላል። መምህሩም የተማሪዎቹን ልምድ ቀድሞ ካለው በሚያጋጥማቸው ችግር ሁሉ በአግባቡ ለመርዳት ይችግራል። በአጠቃላይ ተማሪዎችን ቀድሞ ማጥናት ከነዚህ ሁሉ ችግሮች ያድናል።

3. በድርሰት አቀፍ ደረጃ በሶስት ገምጋሚዎች የሚታረም ድርሰት የአራሚ-ዘለል አስተማማኝነት ውጤቱ ከፍተኛ ነው። በዚህ ጥናት በግልና በቡድን ድርሰቶች የተገኙት የአራሚ-ዘለል አስተማማኝነት ውጤቶች (0.93፣ 0.77) የዚህን መደምደሚያ ትክክለኛነት የሚያረጋግጡ ናቸው። ውጤቶቹ የሚያመለክቱት በአራሚዎች መካከል ከፍተኛ ስምምነት መኖሩንና እነዚህ ድርሰቶች በሌሎች ሦስት አራሚዎች ቢገመገሙ ተመሳሳይ የስምምነት ውጤት ሊገኝ እንደሚችል ነው። ስለዚህም የድርሰት ተመራማሪዎች፣ በአንድ ሰው ብቻ ተገምግመው የተመዘገቡትን ውጤቶች መሠረት አድርጎ

ከመነሳት፣ ቢቻል በሶስት አሊያም በሁለት አራሚዎች በተመዘገቡ ውጤቶች ላይ የጥናት ትኩረታቸውን ቢጥሉ ይመረጣል።

4. በቅይጥ ችሎታ ከሚመሠረተው ቡድን የበለጠ ተጠቃሚ የሚሆነው ማን ነው? የሚለው ጥያቄ ተመራማሪዎችን የሚጋብዝ በመሆኑ፣ ወደፊት በሠፊው መጠናት ይኖርበታል። ይህ ጥናት (የእኔ) በቡድን ውስጥ የእያንዳንዱን አባል ተሳትፎ/ መስተጋብር በጥልቀት ያልመረመረ በመሆኑ፣ ጥያቄውን አልመለሰውም። ከኢትዮጵያ ውጭ የተሠሩ ጥናቶችም ቢሆኑ ለጥያቄው የሚሰጡት መልስ የተለያየ ነው። ለምሳሌ፣ ዊቭ (1980:266) እንደጠቀሷቸው፣ ቤኒና ሌምኪ (1971)፣ ክሎጋርድ (1967)፣ ሊፕትና ሊፕት (1968) ሞሎድ (1970)፣ ክሎስተርማን (1970) ዴቭን-ሼህንና ሌሎች (1976) እና ስሚዝ (1977) በቅይጥ ችሎታ ከሚመሠረተው ቡድን፣ ሁሉም የቡድኑ አባላት ተጠቃሚዎች ናቸው፣ ከሚል መደምደሚያ ደርሰዋል። ፔትርሰንና ጃንኪ (1979) ደግሞ ከቅይጥ ችሎታ የቡድን አደረጃጀት፣ የበለጠ ተጠቃሚ የሚሆኑት ከፍተኛ ችሎታ ያላቸው እንጂ፣ ዝቅተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች አይደሉም ከሚል መደምደሚያ ሲደርሱ፣ ዊቭ (1977:1980) ግን ከፍተኛና ዝቅተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች ተጠቃሚ ሲሆኑ፣ መካከለኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎችም አልፎ አልፎ እንደየሁኔታው ተጠቃሚ ናቸው፣ ከሚል ድምዳሜ ደርሰዋል።

5. በቅይጥ ችሎታ ቡድን የበለጠ ተሳታፊ የሚሆኑትና ከዚህም ተጠቃሚዎቹ የትኞቹ ናቸው? የሚለው ጥያቄም በተመሳሳይ ሁኔታ የወደፊት ተመራማሪዎችን ትኩረት የሚጋብዝ ነው። ዊቭ (1980:266) እንደጠቀሷቸው፣ ፔትርሰንና ጃንኪ (1979) በቡድን

ውሰጥ የእያንዳንዱን አባል ተሳትፎ በጥናታቸው መርምረዋል። በዚህም መሠረት በቅይጥ ችሎታ ከሚመሠረተው ቡድን፣ ከፍተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች ሌሎችን ለመርዳት በሚያደርጉት ጥረት ከፍተኛ ተሳትፎ እንዳላቸውና ከዚህም ተጠቃሚ መሆናቸውን አሳይተዋል። በሌላ በኩል ደግሞ ዝቅተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች በብዙው ተሳታፊ ለመሆን ችሎታቸው የማያስተማምናቸው ቢሆንም፣ ከፍተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች ከሚያደርጉላቸው እርዳታ በብዙው ተጠቃሚ እንደሆኑና መካከለኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች ግን በቡድን ሥራው በንቃት ስለማይሳተፉ ብዙም ተጠቃሚ አለመሆናቸውን ይኸው ጥናት አመልክቷል።

ዋቢዎች

አለማየሁ ፀጋዬ፣ 1986፣ በ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ድርሰት ውስጥ የሚፈጸሙ ስህተቶች
ዋና ዋና ምንጮች /የሁለተኛ ዲግሪ ማሟያ ጥናት/ አዲስ አበባ፣ ድህረ ምረቃ
ትምህርት ቤት። (ያልታተመ)

አምሳሉ አክሊሉ- ደምቤ ማናህሎት፣ 1982፣ ጥሩ ያማርኛ ድርሰት እንዴት ያለ ነው፣
አዲስ አበባ፣ ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት።

ክፍሌ ኃብተማርያም፣ 1986፣ የ11ኛ ክፍል ተማሪዎች ሀሳባቸውን በፅሁፍ የመግለፅ
ችሎታ። /የሁለተኛ ዲግሪ ማሟያ ጥናት/ አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ ድህረ ምረቃ
ትምህርት ቤት። (ያልታተመ)

Alamiraw G.Mariam. 1992. The Applicability of Group-work in Learning English. Addis Ababa University, School of Graduate Studies: Unpublished M.A. Thesis.

Azeb Desta. 1989. "Is Ability Grouping a Threat to Pupil's Self Concept." In The Ethiopian Journal of Education. 11/1:88-115.

Bruffee, Kenneth A. 1973. "Collaborative Learning: Some Practical Models." In College English. 34/5: 634.

Brumfuit, Christopher. 1990. Communicative Methodology in Language Teaching: The Roles of Fluency and Accuracy. Cambridge: Cambridge University Press.

Buckingham, Thomas. 1979. "The Goals of Advanced Composition Instructions." In TESOL Quarterly. 13/2:241-254.

Byrne, Donn. 1992. Techniques for Classroom Interaction. London:Longman.

Chimobo, Moira. 1986. "Evaluating Compositions With Large Classes." In ELT Journal. 40/1:20-6.

Cook, Guy. 1990. Discourse. Hong King: Oxford University Press.

Davies, Ivor K. 1981. Instructional Technique. New York: McGraw-Hill Inc.

- Department of Ethiopian Languages and Literature 1988.
Proposal for New Programmes. Addis Ababa
 University, Institute of Language Studies:
 unpublished proposal
- Dipietro, Robert J. 1989. Strategic Interaction: Learning
 Languages Through Scenarios. Cambridge: Cambridge
 University Press.
- Doff, Adrian. 1991. Teach English: A Training Course for
 Teachers. London: Cambridge University Press in
 association with the British Council.
- Duly, Heidi, Marina Burtand Stephen Krashen. 1982. Language
 Two. Newyork: Oxford University Press.
- Ebel, Rober. 1979. Essentials of Educational Measurement.
 U.S.A. Prentice Hall Inc.
- Els, Theo Van et al. 1986. Applied Linguistics and the
 Learning and Teaching of Foreign Languages. London:
 Edward Arnold (Publishers) Ltd.
- Farrant, J.S. 1988. Principles and Practice of Education.
 Singapore: Longman.
- Frank, Marcella. 1990. Writing as Thinking: A Guided Process
 Approach. USA: Prentice-Hall, Inc.
- Gorman, Thomas. 1979 "The Teaching of Composition" in Lois
 McIntosh Celce Murcia (3d.) Teaching English as a
 Second or Foreign Language. U.S.A.: New-bury House
 Publishers, Inc.
- Gower, Roger & Stave Walters. 1983. Teaching Practice
 Handbook. London: Richard Clay Ltd.
- Haile Michael Aberra. 1993. Developing a service English
 Syllabus to Meet the Academic Demands and
 Constraints of the Ethiopian University Context.
 Addis Ababa University, School of Graduate Studies:
 Unpublished Ph.D. Thesis.
- Hamp-Lyons, Liz. 1990. "Second Language Writing Assessment
 Issues." in Barbara Kroll (ed.) Second Language
 Writing. Cambridge: Cambridge University Press.
- Harmer, Jeremy. 1991. The Practice of English Language
 Teaching. London: Longman.

- Heaton, J.D. 1990. Classroom Testing. London: Longman.
- ② _____. 1991. Writing English Language Tests. London: Longman.
- Hill, L.A. and M. Dobbyn. 1984. A Teacher Training Course for Teachers of EFL. London: Cassell.
- Hinkle, Dennis, William Wiersma and Stephen G. Jurs. 1976. Basic Behavioral Statistics. London: Houghton Mifflin Company.
- Homburg, Taco Justus. 1984. "Holistic Evaluation of ESL Compositions: Can it be validated Objectively?" In TESOL Quarterly. 18/1:87-101.
- ↘ Jacobs, George. 1988. "Co-Operative Goal Structure: A Way to Improve Group Activities." In ELT Journal. 42/2:97-101.
- Johnson, David W. & Roger T. Johnson. 1974. "Instructional Goal Structure: Cooperative, Competitive, or Individualistic." In Review of Educational Research. 44/2:213-240.
- Kelly, A.V. 1980. Mixed-Ability Grouping: Theory and Practice. London: Harper & Row, Publishers.
- ① Kroll, Barbara. 1990. "What Does Time Buy ESL Student Performance on Home Versus Class Compositions." In Barbara Kroll (ed.). Second Language Writing. Cambridge: Cambridge University Press.
- ↘ Long, Michael H. and Patricia A. Porter. 1985. "Group Work, Interlanguage Talk, and Second Language Acquisition." in TESOL Quarterly. 19/2:207-225.
- ② Madsen, Harold S. 1983. Techniques in Testing. Hong Kong: Oxford University Press.
- Mamo Kefele. 1981. Classification and Explanatory Analysis of Student Errors in Advanced English Composition II. 1979-80. Addis Ababa University, School of Graduate Studies: Unpublished M.A. Thesis.
- McCarthy, Michael. 1991. Discourse Analysis for Language Teachers. Cambridge University Press.
- Nolasco, Rob and Lois Arthur. 1990. Large Class. Monica Vincent (ed.) Hong Kong: Macmillan Publishers.

- Norrish, John. 1990. Language Learners and their Errors. Monica Vincent and H. Flavell (eds.) Hong Kong: Modern English Publication.
- Owens, L. & R. G. Straton, 1980. "The Development of a Co-Operative, Competitive, and Individualised Learning Preference Scale for Students." In British Journal of Educational Psychology. 50/2:147-161.
- Raimes, Ann. 1983. Techniques in Teaching Writing. Hong Kong.
- Rohwer, William D. 1980. Educational Psychology: Teaching for Student Diversity. New York: Holt, Rinehart and Winston: Oxford University Press.
- Russo, Gloria M. 1990. "Writing: An Interactive Experience." in Wilga M. Rivers (ed.) Interactive Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press.
- Schmuck, Richard A. and Partica A. Schmuck. 1973. Group Process in the Classroom. USA: WMC. Brown Company Publishers
- Slavin, Rober E. 1980. "Cooperative Learning." In Review of Educational Research. 50/2: 315-342.
- _____. 1990. "Achievement Effects of Ability Grouping in Secondary Schools: A Best-Evidence Synthesis." In Review of Educational Research. 60/3: 471-499.
- Underhill, Nic. 1990. Testing Spoken Language: A Handbook of Oral Testing Techniques. Michael Swan (ed.) Cambridge: Cambridge University Press.
- Ur, Penny. 1991. Discussions that work: Task-Centred Fluency Practice. Michael Swan (ed.) New York: Cambridge University Press.
- Webb, Noreen M. 1985. "Verbal Interaction and Learning in Peer-Directed Groups." In Theory into Practice. 24/1: 32-39.
- * Webb, Noreen M. 1980 "An Analysis of Group Interaction and Mathematical Errors in Heterogeneous Ability Groups." in British Journal of Educational Psychology. 50/3:266-276.
- W Weir, Cyil, J. 1990. Communicative Language Testing. New York: Prentice Hall.
- Worell, Judith and William E. Stilwell. 1981. Psychology for Teacher and Students. New York: McGraw-Hill Book Company.

Wright, Jony. 1987. Roles of Teachers & Learners. New York:
Oxford University Press.

Zamel, Vivian, 1983. "The Composing Process of Advanced ESL
Students: Six Case Studies." In TESOL Quarterly.
17/2:165-187.

አባራ-ሀ

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
ድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት
ቋንቋዎችና ጥናት ተቋም
የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል

በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል በ1987 ዓ.ም በ2ኛ ዓመት ተማሪዎች የሚሞላ መጠይቅ፡፡

ውድ ተማሪዎች የዚህ መጠይቅ ዋና ዓላማ በቡድንና በግል የተጻፉ ድርሰቶችን በንጽጽራዊ ግምገማ ለማጥናት ለታሰበው የምርምር ሥራ መረጃ ማስገኘት ነው፡፡ በመሆኑም በመጠይቁ ውስጥ ላሉት ጥያቄዎች የሚሰጡት እውነተኛ መልሶች ለጥናቱ ከግብ መድረስ ወሳኝ በመሆናቸው መጠይቁን በጥንቃቄ በመሙላት እንድትተባበሩኝ በትህትና እጠይቃለሁ፡፡

መመሪያ፡- የመጠይቁ አሞላል ከየጥያቄዎቹ ፊት ለፊት ከተሰጡት ከ1-4 ካሉት ቁጥሮች አንዱን በቻ መርጦ በመክበብ ነው፡፡

ማሳሰቢያ፡- በመጠይቁ ከየጥያቄዎቹ ፊት ለፊት የተሰጡት አራት ቁጥሮች ቀጥሎ ያሉትን የውሳኔ ሀሳቦች የያዙ ናቸው፡፡

- 4 = በጣም እስማማለሁ፤
- 3 = እስማማለሁ፤
- 2 = አልስማማም፤
- 1 = በጣም አልስማማም፤

1.	መምህሩ በክፍል ውስጥ ተማሪዎቹ ድርሰት በቡድን እንዲጽፉ ማድረግ የተማሪዎቹን ድክመትና ጥንካሬ ለማወቅ/ ለመረዳት ይረዳዋል ብዬ አምናለሁ፤	4	3	2	1
2.	የድርሰት ጽሑፌን በምፈልገው ፍጥነት/ጊዜ ለማጠናቀቅ ለብቻዬ መሥራትን እመርጣለሁ፤				
3.	በድርሰት ጽሑፍ/መልመጃ ውሳኔ ላይ ለመድረስ ሌሎች ተማሪዎችን በማማከር የሚገኙትን ሀሳቦች ከራስ ሀሳብ ጋር ማቀናጀት ይጠቅማል ብዬ አምናለሁ፤				
4.	በክፍል ውስጥ ድርሰት በቡድን መጻፍ ያስፈራኛል፤				
5.	በትምህርት ቤት ብቻዬን መሥራት አልወድም				
6.	በክፍል ውስጥ ከጎበዝ ተማሪዎች ጋር ድርሰት በቡድን መጻፍ እወዳለሁ፤				
7.	በትምህርቱ ከሌሎች ተማሪዎች በልጦ መገኘትን እመኛለሁ፤				
8.	የሌሎች ተማሪዎች ሀሳብ ብዙ ጊዜ የራሴን ያህል ጥሩ አይሆንልኝም፤				
9.	ትምህርት ቤት ውስጥ በቡድን መሥራት እወዳለሁ፤				
10.	ድርሰት ስጽፍ የእኔን ሀሳብ ሌሎች ተማሪዎች ከሚሰጡኝ ሀሳቦች ጋር አቀናጅቼ ለመጠቀም ብቸል እወዳለሁ፤				
11.	በትምህርት ቤት አብዛኛውን ጊዜ ብቻዬን ስሰራ ብቸኝነት ይሰማኛል፤ ደስተኛም አልሆንም				
12.	በክፍል ውስጥ የድርሰት መልመጃዎችን በቡድን ከሠራን ድርሰቱን ቶሎ ጽፈን እንጨርሳለን፤				
13.	በትምህርት ቤት ብቻዬን ስሆን ጥሩ እሠራለሁ፤				
14.	እኔ ባለሁበት ቡድን ውስጥ ያሉ ተማሪዎች ጥሩ እንዲሰሩ መርዳት እወዳለሁ፤				

15. በትምህርት ቤት ከሌሎች ተማሪዎች የተሻለ ለመሥራት የምሞክር ከሆነ ቶሎ እማራለሁ፤	4	3	2	1
16. በድርሰት ትምህርት በጣም ዝቅተኛ ውጤት ባገኝም ግድ የለኝም፤				
17. አሁን ራሴን ችዬ ከሠራሁ ወደፊት ይበልጥ የተሻለ ለመሥራት እችላለሁ፤				
18. በክፍል ውስጥ ብቻዬን መሥራት እንዳለብኝ ስረዳ ጥሩ ሥራ አልሠራም፤				
19. በትምህርት ቤት ሌሎች ተማሪዎች ከእኔ ለመብለጥ ከሚያደርጉት ጥረት ብዙ ይማራሉ ብዬ አምናለሁ፤				
20. ሥራዬን ይበልጥ የምወደው ማንም ሳያግዘኝ ብቻዬን ሥሠራው ነው፤				
21. አሁን በቡድን መሥራቴ ወደፊት ከሌሎች ጋር እንድሠራ ይረዳኛል፤				
22. በትምህርት ቤት ከሌሎች ተማሪዎች የተሻለ ለመሥራት መሞከራ ወደፊት በደንብ እንድሠራ ያደርገኛል፤				
23. ሀሳቤን ለራሴ ብቻ ማድረግ እወዳለሁ፤				
24. በክፍል ውስጥ የሚሰጠኝን ሥራ ሌሎችን ሳልመለከት ራሴን ችዬ መሥራት እወዳለሁ፤				
25. በትምህርት ቤት ብዙውን ጊዜ ከሌሎች ተማሪዎች የተሻለ ለመሥራት እያሰብኩ የምሠራው ሥራ የዚያን ያህል ጥሩ አይሆንልኝም፤				
26. በትምህርት ቤት ሁል ጊዜ ከሌሎች ተማሪዎች ተሸሎ ለመገኘት መጣር አልወድም፤				
27. በትምህርት ቤት ከሌሎች ተማሪዎች ጋር መስራት አልወድም፤				

28. በትምህርቴ ክሌሎች ተማሪዎች ተሸሎ ለመገኘት መጥክሬ ለወደፊት ሥራዬ ሰኬታማ እንድሆን ይረዳኛል፤				
29. በትምህርት ቤት ከጥሩ ውሳኔ ላይ የምደርሰው በራሴ ሀሳብ ብቻ ስመራ ነው፤				
30. በትምህርት ቤት ክሌሎች ተማሪዎች ተሸሎ ለመገኘት መጣር እወዳለሁ፤				

አመሰግናለሁ

ማረው ዓለሙ

የጥያቄ ለስተጻጻግ ባለፈ
U = 1 (Calculation of The Reliability of The Questionnaire)
ITEMS

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	T O T A L	
1	2	4	1	2	2	2	4	2	2	4	3	1	3	3	4	2	4	2	4	1	3	3	1	3	3	3	3	4	1	1	77	
2	3	2	3	4	2	2	3	2	3	4	2	2	2	4	4	2	1	2	3	1	4	3	1	3	3	4	1	3	2	4	79	
3	1	4	4	4	4	1	3	1	1	4	4	1	4	4	2	4	4	4	1	4	4	4	1	4	4	4	1	4	1	4	90	
4	4	1	4	4	3	4	4	4	4	3	2	1	2	4	4	4	4	4	4	2	4	4	2	3	1	4	4	4	1	4	97	
5	2	4	3	3	2	2	3	2	3	3	2	2	2	3	3	4	1	3	3	4	3	3	1	3	2	2	4	3	2	3	80	
6	1	4	4	3	4	2	4	1	3	4	4	1	2	4	4	4	3	4	4	3	3	4	1	4	3	4	3	4	3	4	96	
7	2	4	4	3	4	4	4	2	4	2	1	1	4	4	3	3	4	3	4	4	3	4	2	4	2	4	3	4	3	4	97	
8	3	2	4	3	3	3	4	2	3	4	3	3	3	4	3	2	4	3	3	3	3	3	2	3	2	3	3	3	3	4	91	
9	4	2	4	3	4	3	4	1	4	4	4	3	4	4	4	4	4	3	3	3	4	4	3	3	1	4	4	4	2	4	101	
10	1	4	4	4	4	4	4	3	1	2	4	3	4	3	3	4	4	4	3	4	4	4	3	4	2	4	4	4	1	4	99	
11	2	4	2	3	2	2	3	3	2	2	3	3	2	3	3	3	3	3	1	1	4	1	1	4	3	3	2	3	2	3	75	
12	1	3	1	2	4	1	4	2	1	1	3	1	4	3	3	4	4	3	3	4	3	1	1	1	1	2	4	3	3	3	4	76
13	2	4	4	4	1	4	4	3	4	4	1	4	4	4	4	4	4	2	3	2	4	4	1	3	2	3	1	4	2	3	91	
14	3	3	4	3	2	4	4	3	3	4	1	2	4	4	4	3	4	2	4	4	3	4	2	4	3	4	2	4	4	4	97	
15	1	4	4	3	3	3	4	2	3	3	3	3	4	4	4	3	3	4	4	4	3	4	1	4	2	4	3	4	3	4	95	
16	3	4	4	3	3	3	3	4	3	4	4	4	3	3	3	3	4	3	3	4	3	3	2	3	3	2	2	3	3	3	94	
17	1	4	4	1	1	3	4	3	3	4	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	2	3	2	3	4	4	3	3	2	3	86	
18	2	3	2	3	3	3	4	2	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	3	3	3	4	2	3	3	4	3	3	3	3	90	
19	2	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4	3	4	4	3	3	3	3	2	3	3	2	1	4	2	4	96	
20	4	4	4	1	1	3	4	2	4	3	1	2	3	4	4	3	3	4	3	3	3	4	3	4	3	4	3	4	2	4	94	
TOTAL	44	67	68	60	56	57	75	48	58	65	55	34	56	72	69	67	69	64	62	60	66	67	34	66	51	70	53	72	45	71	1801	

$$KR_{21} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\bar{x}^2 (1 - \frac{\bar{x}^2}{M})}{Sx^2} \right) = \frac{120}{119} \left(1 - \frac{(90.05(1 - \frac{90.05}{120}))}{68.787} \right)$$

$\sum x = 1801$
 $\bar{x} = 90.05$
 $Sx^2 = 68.787$

- Where:
- n - The number of items multiplied by the possible high score (4x30)
 - \bar{x} - The mean score on the questionnaire for all the respondents'
 - Sx^2 - The standard deviation of all the respondents scores.

U.2 የተደገፈ የርቀት ስርዓት ለውጥ ላይ የተደገፈ የርቀት ስርዓት
 ለተደገፈ ስርዓት (የ Repeated Measures of ANOVA)

የተደገፈ ስርዓት	የርቀት ስርዓት			ጠቅላይ ጠቅላይ (Ti)	$\frac{T_i^2}{n_i}$
	ጠቅላይ	ጠቅላይ	ጠቅላይ		
1	24	23	30	77	1976.33
2	18	30	31	79	2080.33
3	34	35	31	90	2700.00
4	24	36	37	97	3136.33
5	24	28	28	80	2133.33
6	32	28	36	96	3072.00
7	33	30	34	97	3136.33
8	29	33	29	91	2760.33
9	31	37	33	101	3400.33
10	35	29	35	99	3267.00
11	26	23	26	75	1875.00
12	27	19	30	76	1925.00
13	24	33	34	91	2760.33
14	28	32	37	97	3136.33
15	32	28	35	95	3008.33
16	34	30	30	94	2945.33
17	27	25	34	86	2463.33
18	32	25	33	90	2700.00
19	31	31	34	96	3072.00
20	27	32	35	94	2945.33
ni	20	20	20	N = 60	$\sum \frac{T_i^2}{n_i} = 54495.29$
Ti	572	577	652	T = 1801	
\bar{X}_j	28.6	28.85	32.6	$\frac{T^2}{N} = 54060.02$	
$\sum_{i=1}^{n_j} X_i^2$	16736	17039	21434	$\sum_{j=1}^K \sum_{i=1}^{n_j} X_{ij}^2 = 55209$	
$\frac{T_i^2}{n_j}$	16359.2	16646.45	21255.2	$\sum_{j=1}^K \frac{(T_j)^2}{n_j} = 54260.85$	

$$\begin{aligned}
 U - 2.1 \quad \text{Calculation} \\
 SST &= \sum_{j=1}^K n_j x_{ij}^2 - (T)^2 = 55209 - 54060.2 = 1148.98 \\
 SST &= \left(\frac{T_i^2}{n_i} \right) - \frac{(T)^2}{N} = 54495.29 - 54060.02 = 435.27 \\
 SSO &= \left(\frac{T_j^2}{n_j} \right) - \frac{(T)^2}{N} = 54260.85 - 54060.02 = 200.83 \\
 SSRes &= SST - SSI - SSO = 1148.98 - 435.27 - 200.83 = 512.88 \\
 MSI &= \frac{SSI}{n-1} = \frac{435.27}{20-1} = 22.91 \\
 MSO &= \frac{SSO}{K-1} = \frac{200.83}{3-1} = 100.415 \\
 MSRes &= \frac{SSRes}{(K-1)(n_j-1)} = \frac{512.88}{(3-1)(20-1)} = 13.50 \\
 F &= \frac{MSO}{MSRes} = \frac{100.415}{13.50} = 7.44
 \end{aligned}$$

U - 2.2 ਸਮਝਾਓ (Summary Table for Repeated Measures of ANOVA)

Source	SS	SS	df	MS	F
Occasions	SSO	200.83	2	100.415	7.44
Individuals	SSI	435.27	19	22.91	
Residual	SSRes	512.88	38		
Total	SST	1148.98	59		

U.3 የተጻፈውን የደብዳቤ ስርዓት በሁለት ደረጃዎች ለማረጋገጥ የሚያገለግል የጥያቄ

የደብዳቤ ስርዓት በሁለት ደረጃዎች ለማረጋገጥ የሚያገለግል የጥያቄ (dependent test)

ተጻፈው	የደብዳቤ ስርዓት			ለ የ ስ ጥ					
	1. በገለ	2. በሁለት	3. በሁለት	2-1 (d ₁)	d ₁ ²	3-1 (d ₂)	d ₂ ²	3-2 (d ₃)	d ₃ ²
1	24	23	30	-1	1	6	36	7	49
2	18	30	31	12	144	13	169	1	1
3	34	35	31	1	1	-3	9	-4	16
4	24	36	37	12	144	13	169	1	1
5	24	28	28	4	16	4	16	0	0
6	32	28	36	-4	16	4	16	8	64
7	33	30	34	-3	9	1	1	4	16
8	29	33	29	4	16	0	0	-4	16
9	31	37	33	6	36	2	4	-4	16
10	35	29	35	-6	36	0	0	6	36
11	26	23	26	-3	9	0	0	3	9
12	27	19	30	-8	64	3	9	11	121
13	24	33	34	9	81	10	100	1	1
14	28	32	37	4	16	9	81	5	25
15	32	28	35	-4	16	3	9	7	49
16	34	30	30	-4	16	-4	16	0	0
17	27	25	34	-2	4	7	49	9	81
18	32	25	33	-7	49	1	1	8	64
19	31	31	34	0	0	3	9	3	9
20	27	32	35	5	25	8	64	3	9
				<u>15</u>	<u>699</u>	<u>80</u>	<u>758</u>	<u>65</u>	<u>583</u>

N= 20

$$t = \frac{\sum d_i}{\sqrt{\frac{n \sum d_i^2 - (\sum d_i)^2}{n-1}}}$$

$$1. t_1(2-1) = \frac{15}{\sqrt{\frac{20 \times 699 - (15)^2}{19}}} = \frac{15}{26.90627006} = 0.557$$

$$2. t_2(3-1) = \frac{80}{\sqrt{\frac{20 \times 758 - (80)^2}{19}}} = \frac{80}{27.64435795} = 2.894$$

$$3. t_3(3-2) = \frac{65}{\sqrt{\frac{20 \times 583 - (65)^2}{19}}} = \frac{65}{19.7817034} = 3.286$$

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
ድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት
ቋንቋዎች ጥናት ተቋም

ሀ-4 በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነ ጽሁፍ ክፍል ለ2ኛ ዓመት ተማሪዎች
የቀረበ ቃለ-መጠይቅ

ቀን፣ 20/08/87 ዓ.ም

ቦታ፣ በቋንቋዎች ጥናት ተቋም ህንፃ፣ ቢሮ ቁጥር 121

ለተጠያቂ ተማሪዎች፡- የዚህ ቃለ መጠይቅ ዋና ዓላማ በግልጽ በቡድን የሚጻፉ ድርሰቶችን በንጽጽራዊ ግምገማ ለማጥናት ለታስበው የምርምር ሥራ መረጃ ማስገኘት ነው። ከመጠይቁ የሚገኘው መረጃ ከታለመለት ዓለማዊ ውጭ ለሌላ ተግባር አይውልም። በመሆኑም ከዚህ ቀጥሎ ለማነሳቸው ጥያቄዎች እውነተኛና ትክክለኛ መልስ እንድትሰጡ/ እንድትሰጩኝ በትህትና እጠይቃለሁ።

1. ከዚህ በፊት በትምህርት ቤት በቡድን የመሥራት ልምድ ነበረህ/ነበረሽ?
2. በአንተ/በአንቺ አስተያየት ድርሰትን በቡድን እየጻፉ መማር ከጠንካራና ከደካማ ጉን አንጻር እንዴት ሊተኛ ይችላል?
3. ድርሰትን በቡድን ስትጻፉ፣ አንተ/አንቺ ያለህበትን/ያለሽበትን ቡድን ያገጠሙት ችግሮች ምን ምን ነበሩ?
4. ድርሰትን በቡድን በመጻፍ ያገኘሽው/ ያገኘሽው ጥቅም ምንድን ነው?
5. ድርሰትን በቡድን እየጻፉ ከመማርና በግል እየጻፉ ከመማር ወይም መምህሩ ስለድርሰት ምንነት የሚያደርገውን ገለፃ በማዳመጥ ወይም በመጻፍ ከመማር ለአንተ/ለአንቺ የትኛው ይመረጣል?
6. ድርሰትን በቡድን እየጻፉ የማስተማር ስልትን መምህራን ወደፊት ቢጠቀሙበት ወይስ ባይጠቀሙበት ትመርጣለህ/ትመርጫለሽ? ለምን?
7. ድርሰትን በቡድን እየጻፉ ለማስተማር ቡድኑ እንዴት ቢደራጅ ይመረጣል ትላለህ/ትያለሽ? ለምን?

ከ

8. ድርሰትን በቡድን በመጻፍ/በመጻፍሽ ትምህርቱን ወደድከው/ ወደድሽው ወይስ ጠላሽው/ጠላሽው?

ሀ-5 የቃለ መጠይቁ ማጠቃለያ

1. አምስቱም ተጠያቂዎች ከዚህ በፊት በትምህርት ቤት በቡድን የመሥራት ልምድ አልነበራቸውም። ተጠያቂዎቹ ከክፍል ውጭ ከጓደኞቻቸው ጋር በመሆን ከሚሠሩት በስተቀር በክፍል ውስጥ በቡድን የመሥራት ልምድ እንዳልነበራቸው ገልፀዋል።
2. የቡድን ድርሰትን ጠንካራ ጎን በተመለከተ ሁሉም ተጠያቂዎች በርካታ ሀሳቦችን ለማመንጨትና እነሱንም በጋራ ተወያይቶ ውጤት ያለው ድርሰት ለመጻፍ በማስቻሉ ጠቃሚነት እንዳለው አመልክተዋል። በተጨማሪም ድርሰትን ለመጻፍ በርካታ ሀሳቦች ስለሚያስፈልጉና እነሱንም በስርዐት ለማደራጀት ከተለያዩ ሰው የሚሰጠው አስተያየት ጠቃሚነት እንዳለው ገልፀዋል። የድርሰቱን ረቂቅ በማረም በኩልም ለአንዱ ያልታየው ችግር ለሌላው ሊታየው ስለሚችል፣ በዚህ ረገድም በቡድን ድርሰት መጻፍ ጠንካራ ጎን እንዳለው አሳይተዋል። ደካማ ጎኑን በተመለከተ ደግሞ አንድ ሰው የራሱን ድርሰት የመጻፍ ስልት በማዳበር፣ የራሱን ሀሳብ ራሱን ችሎ ለመግለፅ አለማስቻሉ፣ በአንድ በኩል የሚጠቀስ መሆኑንና ከጊዜ አንጻርም የድርሰት ረቂቅን በግል ነድፎ፣ እንደገና ይህንኑ ረቂቅ በጋራ ተወያይቶ፣ የድርሰቱን አስተዋጽኦ/ቢጋር በግልና በጋራ ነድፎ አንድ ወጥ ድርሰት ለመጻፍ ሠፊ ጊዜ በማስፈለጉ ድክመት እንዳለበት ገልፀዋል።
3. ተጠያቂዎቹ ድርሰት በቡድን ሲጽፉ፣ ከተለያዩ ሰው የሚፈልቁትን ሀሳቦች ለመምረጥ ይቸገሩ እንደነበርና በተለይም የመጨረሻውን ረቂቅ ለመጻፍ «የእኔ ይሻላል/ የእኔ ሀሳብ መግባት አለበት» በሚሉ ጉዳዮች ላይ ብዙ የመጨቃጨቅና የመከራከር ችግር አጋጥሟቸው እንደነበር ጠቅሰዋል። ከዚህ ሌላ ድርሰቱን ከክፍል ውጭ በሚጽፉበት ጊዜ፣ ሁሉም የቡድን አባላት የቀጠሮ ሰአታቸውን አክብረው አለመገኘታቸው ሌላው ችግራቸው እንደነበር አመልክተዋል።

4. ድርሰትን በቡድን በመጻፋቸው፣ አንዱ የማያውቀው ወይም ለአንደኛው አዲስ የሆነው ሀሳብ ከሌላው ስለሚገኝ፣ ሁላቸውም የየራሳቸውን ዕውቀትና ልምድ አቀናጅተው ለመሥራት በመቻላቸው ተጠቃሚ መሆናቸውን አራቱ ተጠያቂዎች ገልጸዋል። አንደኛው ተጠያቂ ግን ድርሰት በቡድን መጻፍ ደካማነትንና ጥገኝነትን የሚያመለክት በመሆኑ ጉዳት እንጂ ጥቅም እንደሌለው ገልጿል። እንደተማሪው ዕምነት አንድ ሰው ራሱን ችሎ ካልሠራ አቅሙንና ችሎታውን ለማወቅ አይችልም።
5. ሶስቱ ተጠያቂዎች በቡድን እየጻፉ ድርሰት መማር የሚመርጥ መሆኑን ሲገልጹ፣ ሁለቱ ግን በመምህሩ ገለጻና በግል እየጻፉ መማር የሚመረጥ መሆኑን አሳይተዋል።
6. ሶስቱ ተጠያቂዎች ድርሰትን በቡድን እየጻፉ የማስተማር ስልትን መምህራን ወደፊት ቢጠቀሙበት የሚመርጡ መሆናቸውን ሲገልጹ፣ ሁለቱ ግን አልተስማሙም። የሚስማሙ መሆናቸውን የገለጹት፣ ተማሪዎች በችሎታቸው ስለሚለያዩ፣ ይህም አንዱ ከሌላው ለመማር ዕድል ስለሚሰጥ፣ ዝቅተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች በተለይ ከእነሱ የተሻለ ችሎታ ካላቸው ተማሪዎች ለመማር ስለሚችሉ፣ ስህተትንም በጋራ መተራረም ስለሚቻል፣ ይህ አይነቱ የማስተማር ስልት ጠቃሚና ምክንያታዊ መሆኑንም አስረድተዋል። የማይስማሙት ሁለቱ ተጠያቂዎች ደግሞ፣ የቡድን ሥራ የራስን ማንነት በትክክል ስለማያሳይ፣ የተለያየ ሀሳብ ያላቸው ተማሪዎች በጋራ ለመስማማት ስለማይችሉ፣ እርስ በርስ ከመስማማት ይልቅ ግጭተን ስለሚያስከትል፣ በማንኛውም ደረጃ ቢሆን፣ መምህራን ባይጠቀሙበት የሚመርጡ መሆናቸውን ገልጸዋል።
7. ሶስቱ ተጠያቂዎች መምህሩ የተማሪዎቹን ችሎታ በማጥናት ደካማውን ከጠንካራው እያሰጠረ ቡድኑን ቢያደራጅ ይሻላል ሲሉ፣ ሁለቱ ደግሞ ተማሪዎቹ በራሳቸው ፍላጎት ቡድኑን ቢመሠርቱ የሚመርጡ መሆናቸውን ገልጸዋል። በአስተማሪው ምርጫ ቡድኑ መደራጀት አለበት የሚሉት፣ አንዱ ከሌላው መማር እንዲችልና በአጠቃላይ እርስ በርስ የመማማር ዕድል እንዲኖር ይህ አደረጃጀት የሚመረጥ መሆኑን አስረድተዋል። የተማሪዎቹ ምርጫ ከግምት ውስጥ መግባት አለበት የሚሉት ደግሞ አለመግባባትን ለማስወገድና የጋራ ስምምነት ያለው ሥራ ለመሥራት ተማሪዎቹ በምርጫቸው ይደራጁ ብለዋል።

8. ድርሰትን በቡድን በመጻፍቸው፣ አምስቱም ተጠያቂዎች ትምህርቱን እንዲወዱት እንጂ እንዲጠሉት ምክንያት እንዳልሆናቸው ገልፀዋል። ለአንዳንዶቹ በተለይ ከዚህ በፊት ይጠሉት የነበረውን የድርሰት ትምህርት እንዲወዱት ምክንያት እንደሆናቸው ከሰጡት መልስ ለመረዳት ተችሏል።

አባሪ - ለ

በግል የተጻፉ ድርሰቶች ፎቶ ኮፒ

4/6

Handwritten header text

Handwritten title

Handwritten text with various numbers and symbols:

17
18
3
4
17
10
17
3
7
14
5
14
3
17
18
10
14
14

ለ-1 በቡድን የተጻፉ ድርሰቶች ፎቶ ኮፒ

186 17 17
18 18
3 18
6
17
17
6
14
10
5
14
6
18
6
3
6
16

Handwritten text in a cursive script, likely a form or ledger, with various numbers and lines of text. The text is partially obscured by the scanning process and includes several lines of illegible characters.

ለ.2 በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል የሰዎች ስህተቶች ብዛት ልዩነት ስሌት

የሥህተት ዓይነት	የሥህተት ብዛት				
	የግል ድርሰት		የቡድን ድርሰት		
	X	$X-\bar{X}=Z1$	Y	$Y-\bar{Y}=Z2$	Z1 Z2
የዓረፍተ ነገር አወቃቀር ስህተቶች		-			
1. ማራቶን ዓረፍተ ነገር	38	-10.83	36	3.5	-37.90
2. እንጥልጥል ዓረፍተ ነገር	32	-16.83	14	-18.5	311.35
3. መስተዋድዳዊ ሐረግ	56	7.17	43	10.5	75.28
4. የሐረጎች አለመስማማት	42	-6.83	26	-6.5	44.39
5. የቃላት/የሕረጎች አሰላለፍ	37	-11.83	14	-18.5	218.85
6. ትርፍ/የተገደፉ ቃላት/ሐረጎች	47	-1.83	38	5.5	-10.0
7. ተሳቢ	36	-12.8	24	8.5	109.05
ግሥ-አቀፍ ስህተቶች					
8. ጊዜ	30	-18.83	16	-16.5	310.69
9. ገቢ/ተግባር	35	-13.83	13	-19.5	269.68
10. የባለቤትና የማሰሪያ አንቀጽ አለመስማማት	47	-1.83	30	-2.5	4.57
የጠቋሚ ስህተቶች					
11. የስምና የተውላጠ ስም አለመስማማት	29	-19.83	15	-17.5	347.0
12. የአሀዘና የስም አለመስማማት	35	-13.83	12	-20.5	283.5
13. አሻሚ ጠቋሚ	31	-17.83	13	-19.5	347.6
የቃላት/የሐረጎች ምርጫ					
14. የቃላት/የሐረጎች ምርጫ	120	71.17	91	58.5	4163.4

15. የመጠን ቃላት አፀፋ ስህተቶች	35	-13.83	12	-20.5	283.51
16. ግድፈት/ትርፍ/ስህተት የሥርዓት ነጥብ ስህተቶች	27	-21.83	25	-7.5	163.72
17. ግድፈት/ትርፍ/ስህተት የሥርዓተ ነጥብ ስህተቶች	146	97.17	129	96.5	9376.90
18. ግድፈት/ትርፍ/ስህተት ጠቅላላ ድምር	56	7.17	34	1.5	10.75
አማካይ (X)	48.83		32.5		
መደበኛ ልዩነት (SD)	32.07		30.61		

ለ-3. የተከበረው ነገር ተዘግቶ / Accuracy Ratio / በጠቅላይ ስልጠና

ተከታይ ቁጥር	የተከበረው ነገር ተዘግቶ / Accuracy Ratio / በጠቅላይ ስልጠና					
	የተከበረው ነገር ተዘግቶ			የተከበረው ነገር ተዘግቶ		
	የተከበረው ነገር ተዘግቶ	የተከበረው ነገር ተዘግቶ	ጠቅላይ	የተከበረው ነገር ተዘግቶ	የተከበረው ነገር ተዘግቶ	ጠቅላይ
1	735	165	4.45	794	94	8.45
2	1589	226	6.15	774	109	7.10
3	1147	191	6.01	1298	105	12.36
4	649	115	4.48	1065	113	9.42
5	835	152	5.5	983	164	6.00
ጠቅላይ	4755	879		4914	585	

ለ-4. በተከበረው ነገር ተዘግቶ ስልጠና ውስጥ የተከበረው ነገር ተዘግቶ / Accuracy Ratio / በጠቅላይ ስልጠና

ተከታይ ቁጥር	የተከበረው ነገር ተዘግቶ / Accuracy Ratio / በጠቅላይ ስልጠና				
	የተከበረው ነገር ተዘግቶ		የተከበረው ነገር ተዘግቶ		$Z_1^2 + Z_2^2$
	X	$X - \bar{X} = Z_1$	Y	$Y - \bar{Y} = Z_2$	
1	4.45	-0.868	8.45	-0.216	0.187488
2	6.15	0.832	7.10	-1.566	-1.502912
3	6.01	1.56	12.36	3.694	5.76264
4	4.48	-0.838	9.42	0.754	-0.631852
5	5.5	0.182	6.00	-2.666	-0.485212
ጠቅላይ	26.59		43.33		3.530152
አማካኝ (\bar{X})	5.318		8.666		
ወይንስትን ስድስት (SD)	0.819		2.440		

$$1. r = \frac{\sum_{i=1}^n x_i y_i}{\sqrt{\sum_{i=1}^n x_i^2} \sqrt{\sum_{i=1}^n y_i^2}} = \frac{3.530152}{5 \times 0.9152214} = 0.76$$

$$2. SED = \sqrt{\frac{Sx^2}{N_x} + \frac{Sy^2}{N_y} - 2r \frac{SxSy}{\sqrt{N_x N_y}}}$$

$$= \sqrt{\frac{(0.815)^2}{5} + \frac{(2.11)^2}{5} - (2 \times 0.355) \frac{(0.815 \times 2.11)}{5}}$$

$$= 1.02$$

$$3. t = \frac{\bar{Y} - \bar{X}}{SED} = \frac{8.066 - 5.518}{1.02} = 3.28$$

ለ-5. የሰዓቱ ስድስት የታሰቡ ተዘዋዋሪዎች / Ratio / ስድስት ወቅቶች ስራ

ተገቢ ዓመት በግራም በሰዓት	የግራም የታሰቡ ተዘዋዋሪዎች ስድስት ወቅቶች			የግራም የታሰቡ ተዘዋዋሪዎች ስድስት ወቅቶች		
	የሰዓት በሰዓት	የታሰቡ በሰዓት	ስድስት ሰዓት	የሰዓት በሰዓት	የታሰቡ በሰዓት	ስድስት ሰዓት
1	165	755	22.45	94	794	11.84
2	226	1389	16.27	109	774	14.08
3	191	1147	16.65	105	1298	8.09
4	145	649	22.54	113	1065	10.61
5	152	835	18.20	164	983	16.68
አጠቃላይ	879	4755		585	4914	

ለ-6. በግራም ስድስት ወቅቶች ወቅቶች ስራ የሰዓቱ ስድስት የታሰቡ ተዘዋዋሪዎች ስድስት ወቅቶች ስራ

ተገቢ ዓመት በግራም በሰዓት	የግራም የታሰቡ ተዘዋዋሪዎች ስድስት ወቅቶች			የግራም የታሰቡ ተዘዋዋሪዎች ስድስት ወቅቶች		
	X	X - X̄ = Z _x	Y	Y - Ȳ = Z _y	Z _x × Z _y	Z _x ²
1	22.45	5.263	11.84	-0.42	-0.3736	28.2009
2	16.27	-2.912	14.08	1.82	3.3184	26.4729
3	16.65	-2.532	8.09	-1.17	-1.3689	26.5476
4	22.54	5.173	10.61	-1.17	-1.3689	28.5721
5	18.20	-0.982	16.68	1.82	3.3184	32.7244
አጠቃላይ	95.91		61.3			142.32
አጠቃላይ / 5	19.182		12.26			28.464
አጠቃላይ / 50	3.8364		2.452			6.0828

$$1. r = \frac{\sum_{i=1}^n x_i y_i}{\sqrt{\sum_{i=1}^n x_i^2} \sqrt{\sum_{i=1}^n y_i^2}} = \frac{-5.2151}{5 \times 0.8152214} = -0.11$$

$$2. SED = \sqrt{\frac{Sx^2}{N_x} + \frac{Sy^2}{N_y} - 2r \frac{SxSy}{\sqrt{N_x N_y}}}$$

$$= \sqrt{\frac{(3.02)^2}{5} + \frac{(1.26)^2}{5} - (2 \times -0.11) \frac{(3.02 \times 1.26)}{5}}$$

አባሪ ወ

የደርሰት-አገፍ ግምገማ በጠቅላይ

ተግባር ቃፕ	አራማ ቃፕ	የጎሳ ደርሰት				የጉዳግ ደርሰት				አጠቃላይ	
		1	2	3	4	1	2	3	4	የጎሳ	የጉዳግ
1	ሀ	2.5	3	2	2	3	4	3	5	2.38	3.75
	ለ	2	3.5	3.5	5	3.5	3	5.5	4.5	3.50	4.13
	መ	2	2.5	3	4	3	5	4.5	5	2.88	4.38
	ጽ	2.17	3	2.83	3.67	3.17	4	3	4.83	2.92	3.75
2	ሀ	2.5	2	2	1.5	4	4	3	3.5	2	3.63
	ለ	2	3	2.5	3.5	2	3	4.5	3.5	2.75	3.25
	መ	1.5	2	3	3.5	3.5	3.5	3	3	2.5	3.25
	ጽ	2	2.5	2.5	2.83	3.17	3.5	3.5	3.33	3.28	3.38
3	ሀ	4.5	3	3	2	5.5	5	5	3.5	3.13	4.75
	ለ	2.5	4	2.5	3.5	4.5	5	5	4	3.13	4.63
	መ	3	3.5	4	3.5	5	4	3.5	4.5	3.50	4.25
	ጽ	3.33	3.5	3.17	3	5	4	4.5	4	3.25	4.38
4	ሀ	3	4	3	4.5	4	5.5	3.5	2	3.63	3.75
	ለ	2	3	2.5	2.5	3	3.5	3.5	4.5	2.50	3.63
	መ	2.5	2.5	3.5	3.5	4	3.5	4	4.5	3.00	4.00
	ጽ	2.5	3.17	3	3.50	3.67	4.17	3.67	3.67	3.04	3.80
5	ሀ	3	3	3.5	4	4	5	4.5	3	3.88	4.15
	ለ	2	3	2.5	5	3	4	3	4	3.13	3.50
	መ	2.5	2.5	3	4	4.5	5	4.5	5	3.00	4.75
	ጽ	2.5	2.83	3	4.33	3.83	4.67	4	4	3.17	4.15

9-1. 97A BCN 17 ASQ-HAG 7.0 4953 55 5.17

(Inter-Rater Reliability of Essay Scores)

1. Scores and Totals

	S T U D E N T					
RATERS	1	2	3	4	5	Total
1	2.38	2.00	3.13	3.63	3.38	14.52
2	3.50	2.75	3.13	2.50	3.13	15.01
3	<u>2.88</u>	<u>2.50</u>	<u>3.50</u>	<u>3.00</u>	<u>3.00</u>	<u>14.88</u>
Total	8.76	7.25	9.76	9.13	9.51	44.41

2. Squares of Scores and Totals

	S T U D E N T					
RATERS	1	2	3	4	5	Total
1	5.66	4.00	9.80	13.18	11.42	210.83
2	12.25	7.56	9.80	6.25	9.80	225.30
3	<u>8.29</u>	<u>6.25</u>	<u>12.25</u>	<u>9.00</u>	<u>9.00</u>	<u>221.41</u>
	76.74	52.56	95.26	83.36	90.44	657.54

3. Sums of Squared and Totals

15 Rated Scores Squared	134.51
5 Student totals squared	598.36
3 Raters totals squared	657.54

4. Variances

$$\text{Total Score } S_t^2 = \frac{598.36}{5} - \frac{221.41^2}{5^2} = 0.78$$

$$\text{Sum of items } \sum S_i^2 = \frac{134.71}{5} - \frac{657.54}{5^2} = 0.30$$

5. Reliability

$$r = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right) = \frac{3/2}{3-1} \left(1 - \frac{0.30}{0.78} \right) = \frac{1.157}{2}$$

S_i^2 is the variance of student scores on a particular question or from a particular rater.

$\sum S_i^2$ is the sum of these question or rater variances for all questions or all raters, and

S_t^2 is the variance of the total essay test scores or the sums of the ratings from all raters. (Ebel, 1979: 282)

02-2 9053 19 0 17 1.3 0.1-400 00 4.5 7.1 0.27

(Inter-Rater Reliability of Essay Scores)

1. Scores and Totals

	S	T	U	D	E	N	T	
RATERS	1	2	3	4	5			Total
1	3.75	3.63	4.75	3.75	4.13			20.01
2	4.13	3.25	4.63	3.63	3.50			19.14
3	<u>4.38</u>	<u>3.25</u>	<u>4.25</u>	<u>4.00</u>	<u>4.75</u>			<u>20.63</u>
Total	12.26	10.13	13.63	11.38	12.38			59.78

2. Squares of Scores and Totals

	S	T	U	D	E	N	T	
RATERS	1	2	3	4	5			Total
1	14.06	13.18	22.56	14.06	17.06			409.34
2	17.06	10.56	21.44	13.18	12.25			366.34
3	<u>19.18</u>	<u>10.56</u>	<u>18.06</u>	<u>16.00</u>	<u>22.56</u>			<u>425.60</u>
	150.31	102.62	185.74	121.51	153.26			1192.34

3. Sums of Squared Scores and Totals

15	Rated scores squared	1192.34
5	Student totals squared	721.47
3	Raters totals squared	1192.34

4. Variances

$$\text{Total Score } S_t^2 = \frac{721.47}{5} - \frac{59.78^2}{52} = 1.35$$

$$\text{Sum of item } \sum S_i^2 = \frac{241.77}{5} - \frac{1192.54}{52} = 0.66$$

5. Reliability

$$r = \frac{k}{k+1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right) = \frac{5}{7} \left(1 - \frac{0.66}{1.35} \right) = 0.77$$

ው-3 የድርሰት ስያሜ ገምገማ ስርዓት ስያሜ ስርዓት

ተግባራዊ ስያሜ ስርዓት	የድርሰት ስያሜ ገምገማ ስርዓት				z ₁ z ₂
	የገልጻ ስርዓት		የሰጪን ስርዓት		
	X	X - X̄ = z ₁	y	y - ȳ = z ₂	
1	2.92	-0.21	3.75	-0.14	0.03
2	3.28	0.15	3.38	-0.15	-0.08
3	3.25	0.12	4.38	0.49	0.06
4	3.04	-0.09	3.80	-0.09	0.01
5	3.17	0.04	4.13	0.24	0.01
አጠቃላይ	15.66		19.44		0.03
አማካኝ	3.13		3.89		
መደበኛ ስያሜ (SE)	0.15		0.20		

$$1. r = \frac{\sum z_1 z_2}{N S_x S_y} = \frac{0.03}{5 \times 0.15 \times 0.33} = 0.10$$

$$2. \text{SED} = \sqrt{\frac{s_x^2}{N_x} + \frac{s_y^2}{N_y} - 2r \frac{s_x s_y}{\sqrt{N_x N_y}}}$$

$$= \sqrt{\frac{(0.15)^2}{5} + \frac{(0.33)^2}{5} - 2 \times 0.10 \times \frac{0.15 \times 0.33}{\sqrt{5 \times 5}}} = 0.17$$

$$3. t = \frac{\bar{y} - \bar{x}}{\text{SED}} = \frac{3.89 - 3.13}{0.17} = 4.47$$

መ - 4 የገልጺ ድርሰቶች የባለሙያዎች አቀፍ የድርሰት አቀፍ ገምገማ ውጤቶች ተዘጋጅ ስሌት (The Interface of Syntactic and Holistic Assessments)

ተፃሪዎች	የባለሙያዎች አቀፍ ገምገማ ውጤቶች		የድርሰት አቀፍ ገምገማ ውጤቶች		
	x	$x - \bar{x} = z_1$	y	$y - \bar{y} = z_2$	$z_1 \cdot z_2$
1	4.45	-0.868	2.92	-0.21	0.18228
2	6.15	0.832	3.28	0.15	0.1248
3	6.01	1.56	3.25	0.12	0.1872
4	4.48	-0.838	3.04	-0.09	0.07542
5	5.5	0.182	3.17	0.04	0.00728
ጠቅላይ አማካኝ (\bar{x})	26.59		15.66		0.08959
መደበኛ ልዩነት (SD)	5.318		3.13		
	0.815		0.15		

$$1. r = \frac{\sum z_1 z_2}{N \cdot s_x \cdot s_y} = \frac{0.08959}{5 \times 0.815 \times 0.15} = 0.1466$$

$$2. SED = \sqrt{\frac{s_x^2}{N_x} + \frac{s_y^2}{N_y} - \frac{2r \cdot s_x \cdot s_y}{\sqrt{N_x N_y}}}$$

$$= \sqrt{\frac{(0.815)^2}{5} + \frac{(0.15)^2}{5} - \frac{(2 \times 0.1466) (0.815 \times 0.15)}{5}}$$

$$= 0.34$$

$$3. t = \frac{\bar{x} - \bar{y}}{SED} = \frac{5.318 - 3.13}{0.34} = 6.44$$

ግ-5. የቡድን ድርቦቶች የበላይ-አቀፍና የድርቦት አቀፍ ገምገማ ውጤቶች ጠቅላይ ስሌት (The Interface of Syntactic and Holistic Assessments)

ተግባራዊ	የበላይ-አቀፍ ገምገማ ውጤቶች		የድርቦት አቀፍ ገምገማ ውጤቶች		z ₁ z ₂
	x	x - \bar{x} = z ₁	y	y - \bar{y} = z ₂	
1	8.45	-0.868	3.75	-0.14	0.12152
2	7.10	0.832	3.38	-0.51	-0.42432
3	12.36	1.56	4.38	0.49	0.7644
4	9.42	-0.838	3.80	-0.09	0.07542
5	6.00	0.182	4.13	0.24	0.4368
ድምር	43.33		19.44		0.5807
አማካኝ (\bar{x})	8.666		3.89		
መደበኛ ልዩነት (SD)	2.440		0.38		

$$1. r = \frac{\sum z_1 z_2}{N S_x \times S_y} = \frac{0.5807}{5 \times 2.44 \times 0.38} = 0.13$$

$$2. SED = \sqrt{\frac{S_x^2}{N_x} + \frac{S_y^2}{N_y} - 2r \frac{S_x S_y}{\sqrt{N_x N_y}}}$$

$$= \sqrt{\frac{(2.44)^2}{5} + \frac{(0.38)^2}{5} - (2 \times 0.13) \frac{(2.44 \times 0.38)}{5}}$$

$$= 1.08$$

$$3. t = \frac{\bar{x} - \bar{y}}{SED} = \frac{8.666 - 3.89}{1.08} = 4.42$$

ማረጋገጫ

ይህ የጥናት ጽሁፍ የእኔ መሆኑንና ለጥናቱ የተጠቀምኩባቸው ድርሳናት ዋቢነታቸው በትክክል የተጠቀሰ መሆኑን በፊርማዬ አረጋግጣለሁ።

ስም:- ማረው ዓለሙ

ፊርማ:-

ቦታ:- ቋንቋዎች ጥናት ተቋም

ቀን:- ሰኔ 1987 ዓ.ም